
ἡ Παιδόπολις
5

ἡ Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1950
ΕΤΟΣ Α', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 5

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι . . . . Δρχ. 100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ Ἰδιῶται . . . . » 50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες . . . . . . » 25.000
Μαθηταί. Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται » 10.000

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: ΧΑΡ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ, Κορυζῆ 11

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ἀπαντᾷ:

* Κι' ἐσύ, ἀγαπητὲ *Γιῶργο Νουρᾶ* ἔχεις τὸ ἐλάττωμα νὰ ἐπαναλαβαίνῃς πολλὲς φορὲς τὴν ἴδια λέξη. Τὸ χωριό, τὸ χωριό, τὸ χωριό. Σαράντα φορές. Πρόσεχε, λοιπόν. Γράψε καὶ στεῖλε μας κάτι δικό σου. Ἐντελῶς δικό σου. Ἐλεύθερο θέμα, χωρὶς τὴν ὑπόδειξη κανενός.

* Καὶ οἱ δικές σου ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴ γιορτὴ στὴν παιδόπολη τοῦ «Ἀποστόλου Ἀνδρέα» τῶν Πατρῶν δημοσιεύεται ἀγαπητὲ φίλε *Ἀχιλλέα Πάντε*. Εἶναι ἀρκετὰ καλογραμμένη. Συγχαρητήρια.

* Ὁ συντάκτης τῆς σελίδας «Γιὰ νὰ περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας», ἀγαπητὲ *Νίκο Παναγιώτου*, σημειώνει ὅτι ξέχασες νὰ στείλῃς μαζὶ μὲ τὰ αἰνίγματα καὶ τὶς λύσεις τους. Καὶ ὁ συντάκτης τῶν «σπαζοκεφαλιῶν» δὲν ἔχει, λέει, καιρὸ νὰ κάτσῃ νὰ λύσῃ τὶς ἀσκήσεις. Κάμε λοιπὸν τὸν κόπο νὰ μᾶς ξαναστείλῃς τὰ αἰνίγματα καὶ τὶς λύσεις. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψη ὅλοι οἱ μικροί μου συνεργάτες. Μαζὶ μὲ κάθε «σπαζοκεφαλιὰ» πρέπει νὰ μᾶς στέλνουν ἀπαραίτητα καὶ τὴ λύση.

* Τὸ αἴνιγμά σου ἀγαπητὴ *Μαρία Καμπάνη* (Σῦρος), εἶναι καλὸ καὶ θὰ δημοσιευθῇ στὴν εἰδικὴ σελίδα. Πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃς λίγη ὑπομονὴ γιατὶ προηγοῦνται ἄλλα.

* Σ' εὐχαριστοῦμε *Ἀντωνάκη Παπαθεοδώρου* (Βόλο) γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Εἴμαστε πολὺ περήφανοι γιατὶ ἔνοιωσες τόση χαρὰ διαβάζοντας τὴν «Παιδόπολι». Πιστεύομε κι' ἐμεῖς ὅτι τὸ περιοδικό μας θὰ κατακτήσῃ γρήγορα ὅλο τὸν παιδόκοσμο τῆς Ἑλλάδας. Σὲ παρακαλοῦμε νὰ διαβιβάσῃς στὸν καθηγητή σου — γιατὶ δὲν μᾶς λὲς ποιὸς εἶναι; — τὴν εὐγνωμοσύνη μας γιὰ τὶς εὐμενεῖς του κρίσεις καὶ τὶς συστάσεις ποὺ ἔκαμε στοὺς μαθητές. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν θὰ καθιερώσωμε στήλη «μικρῶν ἀγγελιῶν». Γιὰ τὸ σύλλογο ὅμως ποὺ γράφεις, εἶσαι ἐλεύθερος νὰ τὸν ἱδρύσῃς καὶ νὰ ἐργασθῇς μὲ τοὺς φίλους σου γιὰ τὴ διάδοση τοῦ περιοδικοῦ.

* Μᾶς συγκίνησε τὸ γράμμα σας κύριε *Νικ. Παπᾶ*. Διαβάσαμε τὶς ἐκθέσεις τῶν μικρῶν μαθητῶν σας τῆς παιδοπόλεως «Ἁγία Σοφία» Ἀγριᾶς. Δείχνουν ὅτι πραγματικὰ στὸ σχολεῖο σας γίνεται μιὰ καλὴ ἐργασία. Ἀπὸ τὶς ἐκθέσεις θὰ δημοσιεύσωμε τὴν καλύτερη στὴ στήλη «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

* Τὸ ποίημά σου *Νίκο Κολοβέ*, ποὺ μᾶς στέλνεις ἀπὸ τὸν ὡραῖο καὶ πολυπαθῆ Ἁλμυρό, μαρτυράει πὼς θὰ μπορέσῃς μιὰ μέρα νὰ γίνῃς ἕνας καλὸς ποιητής. Μὰ πρὸς τὸ παρὸν πρέπει νὰ διαβάσῃς ὅσο μπορεῖς περισσότερο νεοελληνικὰ ποιήματα, νὰ νοιώσῃς τί θὰ πῆ στιχουργία καὶ ποιητικὴ ἔμπνευση. Τί θὰ καταλάβῃς νὰ δημοσιεύσωμε τοὺς στίχους σου κι' αὔριο νὰ ντρέπεσαι γι' αὐτοὺς καὶ νὰ εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ τοὺς ἀποκηρύξῃς; Θέλεις νὰ δῇς ἐδῶ καὶ τυπωμένο τὸ πρῶτο σου τετράστιχο ποὺ εἶναι καὶ τὸ καλύτερο ἀπὸ τὰ ἄλλα; Νά το:

Ἔφτασε ἡ φθινοπωριὰ
μὲ τὴ δροσάτη ἀγκαλιὰ
ἀρχίζουνε τὰ πρωτοβρόχια
κι' ὁ γεωργὸς ἀρχίζει τὸ σποριά.

Τί λὲς δὲν ἔχουμε δίκηο;

* Τὰ τρίγωνα καὶ οἱ σκάλες ποὺ μᾶς ἔστειλες, ἀγαπητὲ *Δ. Παπαδολιᾶ*, εἶναι πολὺ καλὰ καὶ θὰ δημοσιευθοῦν μὲ τὴ σειρά τους στὴν εἰδικὴ σελίδα.

... Τὶς ἡμέρες αὐτὲς στὸ συνεργεῖο τοῦ ραφείου ποὺ βρίσκομαι, ἔχουμε πάρα πολὺ δουλειά. Ἑτοιμάζομε καινούργια ρούχα γιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ φεύγουν. Ράψαμε ὡραῖα καινούργια παλτά, φορέματα, παντελόνια, ποὺ μᾶς κάνουν νὰ καμαρώνωμε ὅταν τὰ βλέπωμε μὰ καὶ περισσότερο ὅταν τὰ φορᾶμε.

Μὴν στεναχωριέσαι μανούλα. Θὰ ἔρθω κι' ἐγὼ στὸ χωριό, μὰ θὰ ἔρθω ξέροντας καλὰ δυὸ πράγματα Γράμματα καὶ τέχνη. Τελείωσα τὸ δημοτικὸ σχολεῖο καὶ ξέρω καλά, πολὺ καλά, νὰ ράβω. Θὰ ράβω πρῶτα τὰ δικά σου ρούχα, μετὰ τὰ ρούχα ὅλων τῶν μικρῶν ἀδελφῶν μου καὶ μετὰ ὅλου τοῦ χωριοῦ.

Τὸ βελόνι πετᾷ ἀπ' τὰ χέρια μου ὅπως πετᾷ ἀπὸ εὐχαρίστηση κι' ἀπὸ εὐγνωμοσύνη ἡ καρδιά μου πρὸς τὴν «ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ» καὶ πρὸς τὴν μεγάλη μας Βασίλισσα ποὺ μᾶς ἔκανε ἄξια παιδιὰ τῆς Πατρίδας μας.

(Ἀπὸ γράμμα τῆς Ἀναστασίας Μητσαράκη ἀπ' τὴν παιδόπολη «Ἁγίας Εἰρήνης» στὴν μητέρα της Ἑλένη Μητσαράκη στὴν Ἔδεσσα).

* Ὄχι *Γιῶργο Παναγιωτόπουλε* (Αἴγιο). Ἡ Γῆ δὲν εἶναι κανενὸς πλανήτη δορυφόρος. Μόνο ποὺ γυρίζει γύρω ἀπ' τὸν ἥλιο, ὅπως τὸ φεγγάρι γυρίζει γύρω ἀπ' αὐτή. Κανένα ἀπολύτως πλανήτη τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος δὲν φωτίζουμε ὅπως ἡ Σελήνη τὴ Γῆ μας τὴ νύχτα. Οἱ κάτοικοι τοῦ φεγγαριοῦ ὅμως, ἂν ὑπῆρχαν θὰ ἔβλεπαν τὴ Γῆ μας σὰν ἕνα πελώριο φωτεινὸ δίσκο.

* Δὲν χρειάζεται ἀγαπητὲ *Κωστάκη Μπαλτᾶ* νὰ δώσῃς τὸ λόγο τῆς τιμῆς σου πὼς τὰ κρυπτογραφικὰ ποὺ μᾶς στέλνεις εἶναι δικά σου καὶ δὲν τὰ ἔχεις ἀντιγράψει. Ἔχουμε τὴν ἀξίωση ἀπὸ τοὺς φίλους μας ποὺ μᾶς γράφουν νὰ μὴ μᾶς στέλνουν ἀντιγραφές. Καὶ εἴμαστε βέβαιοι πὼς κανένας δὲν θὰ καταδεχθῇ νὰ ἀντιγράψῃ σταυρόλεξα ἢ ἄλλες συνεργασίες καὶ νὰ μᾶς τὰ στείλῃ. Σὲ εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὴν ὑπόσχεση ποὺ μᾶς δίνεις νὰ διαδώσῃς τὴν «Παιδόπολι». Ψευδώνυμα γιὰ τὴν ὥρα δὲν θὰ καθιερώσωμε. Μπορεῖ ὅμως ὁποῖος θέλει νὰ μεταχειρισθῇ ψευδώνυμο γιὰ νὰ ὑπογράφῃ τὶς πνευματικὲς ἀσκήσεις ἢ τὴ συνεργασία του στὴ σελίδα: «Τὰ παιδιὰ γράφουν». Ἀρκεῖ μόνο ἐμεῖς νὰ ξέρωμε τὸ ἀληθινό του ὄνομα. Ἡ συνεργασία σου παρεδόθη στὸν ἁρμόδιο συντάκτη καὶ θὰ δημοσιευθῇ μὲ μικρὴ διόρθωση.

* Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια φίλε *Τρύφωνα Τραχανᾶ* (παραλία Πλατάνου Κραθῖδος), καθὼς καὶ γιὰ τὴν ὑπόσχεσή σου νὰ ἐργασθῇς γιὰ τὴ διάδοση τῆς «Παιδοπόλεως». Νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς ἡ ὕλη τοῦ περιοδικοῦ ὅσο πάει θὰ γίνεται καὶ καλύτερη. Τὴ συνεργασία σου γιὰ τὶς σπαζοκεφαλιὲς παραδώσαμε στὸν ἁρμόδιο συντάκτη καὶ θὰ πάρῃς γι' αὐτὸ ἰδιαίτερη ἀπάντηση ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή.

* Μὲ ἐξαιρετικὴ χαρὰ διαβάσαμε τὸ γράμμα σου *Ἄγνωστε Τρικκαλινὲ* φίλε μας. Καὶ βασιζόμαστε πολὺ στὴ διαβεβαίωσή σου νὰ ἐργασθῇς γιὰ τὴν «Παιδόπολι». Ἂν κυκλοφορήσωμε διαφημίσεις θὰ ζητήσωμε νὰ ἐπωφεληθοῦμε τῆς πείρας σου. Τὴ συνεργασία σου τὴν παραδώσαμε στὸν εἰδικὸ συντάκτη.

* Καὶ σὲ σένα στέλνουμε τὶς εὐχαριστίες μας φίλε *Βασίλη Τσολάκη* γιὰ ὅσα ὡραῖα μᾶς γράφεις. Καὶ οἱ δικές σου ἀσκήσεις παραδόθηκαν στὸν εἰδικὸ συνεργάτη μας.

* Μᾶς συγκίνησε πολὺ ἡ ὡραία σου ἐπιστολὴ ἀγαπητὴ *Μ. Μυρτοκόκη* (Χαλκίδα). Συγχαρητήρια καὶ σὲ σένα καὶ στὶς συμμαθήτριές σου τῆς Ἐμπορικῆς σχολῆς γιὰ ὅσα ἐκάνατε γιὰ τὰ παιδιὰ ποὺ ἐπαναπατρίζονται καὶ τοὺς τροφίμους τοῦ Ὀφανοτροφείου. Μπράβο σας.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Ἀπὸ τὴν περιοδεία τῶν Βασιλέων στὰ συμμοριόπληκτα χωριὰ τῆς Ἠπείρου

"ΟΧΙ ΑΛΛΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ ΜΕ ΣΥΜΜΟΡΙΟΠΛΗΚΤΟΥΣ"

Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα συνοδευόμενοι ἀπὸ Ὑπουργοὺς καὶ μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐράνου «Πρόνοια Βορείων Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος» ἐπεσκέφθησαν διάφορα συμμοριόπληκτα χωριὰ τῆς Ἠπείρου, ὅπου ὁ Ἠπειρωτικὸς πληθυσμὸς τοὺς ὑποδέχτηκε μὲ ἀκράτητο ἐνθουσιασμό. Ὁ Βασιλεὺς σὲ πολλὰ χωριὰ κατέθεσε τὸν «θεμέλιο λίθο» ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων ποὺ πρόκειται νὰ ἀνεγερθοῦν μὲ δαπάνες τοῦ «Ἐράνου» καὶ μὲ τὴν πρωτοβουλία τοῦ Βασιλέως.

Ἐπίσης τὸ βασιλικὸ ζεῦγος παρευρέθηκε στὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ «Μνημείου» στὸ Καλπάκι στὸ μέρος ἀκριβῶς ποὺ τὰ ἡρωϊκὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα σταμάτησαν τὸ 1940 τοὺς Ἰταλούς, στὴν προέλασή τους ἐναντίον τῶν Ἰωαννίνων. Τὰ ἀποκαλυπτήρια ἔκαμε αὐτοπροσώπως ὁ Βασιλεύς.

Τὴν Δευτέρα 20 Ἰανουαρίου ὁ Βασιλεὺς μίλησε σὲ γεῦμα ποὺ πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ καὶ τῆς Βασίλισσας παρέθεσε ὁ Δῆμος τῶν Ἰωαννίνων.

Στὴν ἀρχὴ ὁ Βασιλεὺς εὐχαρίστησε τὸ λαὸ τῆς Ἠπείρου γιὰ τὴ μεγάλη ὑποδοχὴ ποὺ Τοῦ ἔκαμε.

Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα εἶπε:

«Εἶναι πολὺ εὐχάριστο καὶ κάλλιστος οἰωνὸς διὰ τὸ μέλλον ὅτι σ' ὅλη τὴ διαδρομή μας ἀνὰ τὴν Ἤπειρον εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ χωριά, γίνεται φανερόν, ὅτι ἄρχισε νὰ πνέῃ ἕνας ζωογόνος ἄνεμος, νὰ διαμορφώνεται μιὰ νέα ζωή, καὶ ὅτι ἔχει ἀλλάξει ἡ ἔκφρασις εἰς τὰ πρόσωπα. Καὶ αὐτὸ εἶναι μιὰ ἀρχή.

»Ἐφέτος θὰ γίνῃ μιὰ ἐξόρμησι, ὥστε μέχρι τοῦ προσεχοῦς Φθινοπώρου νὰ μὴ μείνῃ κανένα χωριὸ χωρὶς προστάτην. Ἡ ἐξόρμησις αὐτὴ θὰ πραγματοποιηθῇ τὴν 25 Μαρτίου. Κάθε χωριὸ θὰ ἔχῃ τὸν προστάτη του, εἴτε ὀργανισμόν, εἴτε ἵδρυμα, εἴτε σύλλογον, ὁ ὁποῖος θὰ φροντίζῃ διὰ τὰς ἀνάγκας του. Ἔτσι ὁ χωρικὸς θὰ κατέχεται ἀπὸ τὸ αἴσθημα ὅτι ἡ Ἑλλάς, ὅλη ἡ Ἑλλάς, φροντίζει καὶ γιὰ τὸ χωριό, ὅτι ὑπάρχει ἀλληλεγγύη καὶ καλὴ θέλησις διὰ καλλιτέραν αὔριον.

»Ρίπτω ἕνα σύνθημα: ΟΧΙ ΑΛΛΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ ΜΕ ΣΥΜΜΟΡΙΟΠΛΗΚΤΟΥΣ. Μέχρι τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου πρέπει νὰ ἔχῃ βρῇ τὴν λύσιν του τὸ πρόβλημα τῶν συμμοριοπλήκτων.

»Διαπιστώνω μὲ ἱκανοποίησιν μεγάλην ἕνα εὐχάριστον γεγονός: Ὅτι ὑπάρχει ἕνα ρεῦμα ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ προσφέρονται νὰ ἐργάζωνται ἀνιδιοτελῶς διὰ τὸ σύνολον. Καὶ ἔτσι αὐτὸ ποὺ ηὐχόμουν ἀπὸ χρόνια ἤρχισε σιγὰ - σιγὰ νὰ γίνεται πραγματικότης. Τὴν ἐρχόμενη φορὰ ποὺ θὰ ἔλθω ἐλπίζω νὰ εὕρω διαφορὰ μεγαλείτερη».

Τέλος ὁ Βασιλεὺς παρευρέθηκε στὶς γιορτὲς ποὺ ἔγιναν γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς ἁλώσεως τῶν Ἰωαννίνων.

Στὶς φωτογραφίες μας ἔξη στιγμιότυπα ἀπὸ τὴν περιοδεία τοῦ Βασιλικοῦ ζεύγους στὴν Ἤπειρο.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΚΡΙΤΗΣ

Εἶναι πολλὰ χρόνια ἀφόντας ἔγινε ἡ ἱστορία ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ. Ὁ μικρὸς Κριτὴς σήμερα εἶναι γέρος μὲ παιδιὰ καὶ μ' ἀγγόνια καὶ δίγγονα ἂν καὶ ἡ Μοῖρα δὲν τὸν ἄξιωσε νὰ χαϊδέψη δικό του παιδί. Ἀλλὰ τὸ ἴδιο πρᾶγμα εἶναι. Τὰ παιδιά, τ' ἀγγόνια καὶ τὰ δίγγονα εἶναι τοῦ ἀδερφοῦ του, μικρότερου του στὴν ἡλικία, σὰν καὶ τὰ δικά του εἶναι.

Ὁ μικρὸς Κριτής, Σπῦρος λεγόμενος, ἦταν καὶ δὲν ἦταν δέκα χρονῶν, ὅταν γιὰ πρώτη φορά, ἀκολουθῶντας τὸ ἀναγκαῖο ἔθιμο τῆς πατρίδας του, ξεκίνησε γιὰ τὴν ξενητειά, τὴν Κίρκη αὐτὴ τοῦ ἠπειρωτικοῦ κόσμου. Ὁ πατέρας του, ὁ κὺρ Χρῆστος, Κριτὴς λεγόμενος ἀπ' ὅλη τὴν ἐπαρχία, γιατὶ ἦταν πραγματικῶς ὁ δικαστής της, τὸν συνώδεψε ὡς τὰ Γιάννινα. Τὴν ὥρα τοῦ ξεχωρισμοῦ, ποὺ ὁ Ρόβας ὁ καρβανάρης εἶχε ἕτοιμα τὰ μουλάρια του καὶ τ' ἄλογά του, καὶ φώναζε σὰν ἄλλος δήμιος: —«Τὸ καρβάνι εἶναι ἕτοιμο!», ὅλοι οἱ συγγενῆδες ποὺ παρακολουθοῦσαν τοὺς ξενητεμένους τους, τοὺς ξεμονάχεψαν καὶ τοὺς ἔλεγαν τὰ ὕστερα λόγια τοῦ ξεχωρισμοῦ! Ἦταν καμμιὰ εἰκοσαριὰ οἱ ξενητεμένοι. Ἄλλος εἶχε μάννα, ἄλλος πατέρα, ἄλλος θειὸ ἢ θειά, κι' ἄλλος μεγαλύτερο ἀδερφὸ ἢ ἀδερφή.

Τί πικρὴ ὥρα, ἡ ὥρα τοῦ ξεχωρισμοῦ! Ὅλο τὸ αἷμα μαζώνεται στὴν καρδιά, τὸ πρόσωπο σκυθρωπάζει καὶ τὰ μάτια βουρκώνουν ἀπ' τὰ δάκρυα.

«Κι' ὁ ζωντανὸς ξεχωρισμὸς
παρηγοριὰ δὲν ἔχει».

λέγει τὸ ἠπειρωτικὸ τραγοῦδι. Ἀλήθεια δὲν ἔχει παρηγοριὰ ὁ ζωντανὸς ξεχωρισμός! Χάνει ἀπὸ τὰ μάτια του ἕναν ἄνθρωπο ζωντανό, κι' ἐκεῖνος ποὺ φεύγει καὶ πάει κι' ἐκεῖνος ποὺ μένει πίσω, καὶ δὲν χάνει ἕναν πεθαμένο.

Ὁ καρβανάρης ὁ Ρόβας ἔσχιζε ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη τὴν πλατύχωρη αὐλὴ τοῦ χανιοῦ, κι' ἔλεγε: — «Τελείωσε, γρήγορα, πέρασε ἡ ὥρα». Πῶς περνοῦν γρήγορα οἱ ὧρες τοῦ ξεχωρισμοῦ! Οἱ καρδιὲς χτυποῦσαν δυνατώτερα. Τὰ μάτια δάκρυζαν καὶ κάπου κάπου ἀκούονταν καὶ ξεφωνητὸ μάνας ἢ ἀδερφῆς. Πῶς περνοῦν γρήγορα οἱ ὧρες τοῦ ξεχωρισμοῦ. Καὶ φτερὰ ἂν εἶχαν, δὲν θὰ περνοῦσαν καὶ δὲν θἄφευγαν γρηγορώτερα.

Τέλος ὁ καρβανάρης ὁ Ρόβας καβαλλίκεψεν ἕνα χρυσοκάπουλο μουλάρι καὶ χτυπῶντας το μὲ τοὺς φτερνιστῆρες του, πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὴν ὀρθάνοιχτη πόρτα τοῦ χανιοῦ, σὰν ἀστραπή. Ὅλοι οἱ ξενητεμένοι ἀγκαλιάστηκαν καὶ φιλήθηκαν μὲ τοὺς δικούς τους καὶ καβαλλίκεψαν κι' αὐτοὶ μὲ τὰ μάτια θολωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ πόνου τῆς πατρίδας, τοῦ σπιτιοῦ καὶ τῶν δικῶν τους κι' ἔκαναν τὸ σταυρό τους. Τὰ «ἔχετε γειά», τὰ «ὥρα καλὴ» καὶ τὰ «καλὴ ἀντάμωση νὰ δώση ὁ Θεός!» διασταυρώνονταν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ. Μιὰ μάνα πικρομάνα ἔστησε μοιρολόγι:

Ἀνάθεμά σε ξενητειὰ καὶ τρισανάθεμά σε
Ποὺ μοῦ κρατᾶς τὸν ἄντρα μου ἀκέραια [δέκα χρόνια
Κι' ἐφέτος μ' ἀποπλάνεψες,
μοῦ παίρνεις καὶ τὸ γιό μου!...

Τὴν ὥρα ποὺ ὁ Σπῦρος δρασκελοῦσε τὴν θύρα τοῦ χανιοῦ, τοῦ φώναξε ὁ πατέρας του μὲ παραπονιάρικη φωνή:

—Σπῦρο μου, στάσου νὰ σοῦ πῶ δυὸ λόγια ἀκόμα...

Ὁ Σπῦρος σταμάτησε τὸ μουλάρι, κι' ὁ κὺρ Χρῆστος μαραμένος ἀπὸ τὸν πόνο τοῦ ξεχωρισμοῦ τοῦ πρώτου παιδιοῦ του καὶ τοῦ πλιὸ ἀγαπημένου ἀπ' ὅλα, τοῦ λέγει:

—Παιδί μου! Ἅμα σκαπετήσης τὸ Μέτσοβο εἶσαι ἢ δὲν εἶσαι παιδί μου εἶναι τὸ ἴδιο. Δὲν σὲ ξέρει κανένας. Ἀλλὰ σὺ νὰ μὴ λησμονήσης ποτὲ ὅτι εἶσαι παιδί μου. Μακρὰ ἀπὸ ψέμα, κλεψιὰ καὶ φονικό! Καὶ στὸ βάθος τῆς θάλασσας κι' ἂν βρεθῆς νὰ μὴ χάσης τὴν ἐλπίδα σου ἀπὸ τὸ Θεό! Καὶ βασιλιᾶς ἂν γένης, νὰ μὴ λησμονήσης τὴν πατρίδα σου. Τ' ἄκουσες παιδί μου;

—Τ' ἄκουσα, πατέρα μου!

—Ὥρα καλή σου τώρα! Ὁ Θεὸς κι' ἡ εὐχή μου μαζί σου.

Τὸ παιδὶ χτύπησε τὸ μουλάρι του γιὰ νὰ φτάση τὸ ξεμακρυσμένο καρβάνι, κι' ὁ πατέρας σωριάστηκε στὸ πεζοῦλι τοῦ χανιοῦ κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουν τὰ μάτια του σὰ βρύσες.

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὁ κὺρ Χρῆστος βρίσκονταν στὸ χωριὸ καὶ δίκαζε τοὺς πατριῶτες του, ποὺ ἔτρεχαν σ' αὐτὸν νὰ βροῦν τὸ δίκηο τους κι' ὁ Σπῦρος εἶχε σκαπετήσει τὸ Μέτσοβο, κι' ὅσους ἀπαντοῦσε στὸ δρόμο κανένα δὲν γνώριζε κι' οὔτε τὸν γνώριζαν! Τὸ καρβάνι τραβοῦσε γιὰ τὴν Πόλη ὅλ' ἀπὸ στεριᾶς. Εἴκοσι μέρες χρειάζονταν τότε γιὰ νὰ πάη κανεὶς ἀπὸ τὰ Γιάννινα στὴν Πόλη, ἂν δὲν τύχαινε στὸ δρόμο κανένα ἐμπόδιο! Εἶχαν περάσει δέκα μέρες δρόμο, περάσαν τὴ Θεσσαλονίκη χωρὶς νὰ τοὺς τρέξη κανένα κακό! Ἦταν ὅλοι ἀγαπημένοι, ὅλοι μιὰ χαρὰ καὶ περνοῦσαν τὸ δρόμο τους τραγουδῶντας καὶ κουβεντιάζοντας σὰν ἀδέρφια. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα μπῆκε ὁ διάβολος στὴ μέση!

Ἑνὸς ἀπὸ τὸ καρβάνι εἶχε πέσει ἡ σακκούλα του μὲ ὅ,τι χρήματα εἶχε καὶ τὰ εἶχε βρῆ ἕνας ἄλλος, ἀπὸ τοὺς εἴκοσι συνταξειδιῶτες καὶ τοῦ τὴν ἔδωκε κρατῶντας τὰ μισὰ γιὰ βρετικά. Ἐκεῖνος ποὺ εἶχε χάσει τὴ σακκούλα γύρευε ἀκέριο τὸ χρηματικὸ ποσὸ ποὺ εἶχε μέσα κι' ἐκεῖνος ποὺ τὴν εἶχε βρῆ δὲν τό 'δινε λέγοντας πὼς εἶχε δικαίωμα νὰ βαστάξη τὰ μισὰ γιὰ βρετικὰ κι' ἀπὸ λόγο σὲ λόγο πιάστηκαν κι' ἄρχισαν νὰ χτυπιῶνται στὰ γερὰ φωνάζοντας «τὸ βιός μου» ὁ ἕνας «τὸ δίκηο μου» ὁ ἄλλος. Μπῆκαν οἱ ἄλλοι νὰ τοὺς χωρίσουν, ἀλλὰ κι' αὐτοὶ χωρίστηκαν σὲ δυό· ἄλλοι μὲ τὸν ἕνα κι' ἄλλοι μὲ τὸν ἄλλο. Ἐκεῖνος ὅπου εἶχε βρῆ τὴ σακκούλα, ἐπέμενε νὰ βαστάη τὰ μισὰ λέγοντας:

— Δικαιοῦμαι νὰ βαστάξω τὰ μισά, διότι ἂν δὲν τὸ φανέρωνα ὅτι ἦβρα τὴ σακκούλα, μποροῦσα νὰ τὰ φάω ὅλα τὰ χρήματα ποὺ εἶχε μέσα.

Ἐκεῖνος πάλι, ποὺ τὴν εἶχε χάσει ἐπέμενε νὰ τὰ ζητάη ὅλα, λέγοντας:

— Δὲν δικαιοῦσαι νὰ μοῦ βαστάξης τὰ μισά, γιατὶ δὲν εἴμαστε ἀπ' ἄλλο καρβάνι σὺ κι' ἀπ' ἄλλο ἐγώ, ἀλλ' εἴμαστε ἀπὸ τὸ ἴδιο καρβάνι. Κι' εἴμαστε σύντροφοι κι' ὡς σύντροφοι εἴμαστε ἀδέρφια καὶ ὑποχρεούμαστε ὁ ἕνας νὰ βοηθάη τὸν ἄλλο κι' ὄχι νὰ κερδίζουμε ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο.

Φιλονεικῶντας-φιλονεικῶντας, ἔφτασαν σ' ἕνα χάνι, ἡσύχασαν λίγο, ὅσο νὰ φᾶνε κι' ἄρχισαν πάλι τὴ φιλονεικία. Ἔδωκε πῆρε ὁ Ρόβας, ὁ καρβανάρης νὰ τοὺς εἰρηνέψη, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε. Καὶ τὰ δυὸ μέρη εἶχαν κάποιο δίκηο, τὸ καθένα γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἡ φιλονεικία κατέληξε στὰ χέρια καὶ μέσα στὸ μαλλιοτράβηγμα κάποιος εἶπε μὲ πόνο καρδιακό!

—Ἔ! καὶ νὰ ξεφύτρωνες, τὸν κριτή μας, τὸν κὺρ Χρῆστο, ἐδῶ πέρα, ἀπὸ καμμιὰ μεριά, πῶς θἄφευγε ὁ τρισκατάρατος ἀπὸ τὴ μέση καὶ πῶς θὰ γίνονταν ὅλα μέλι - γάλα.

—Ἄχ! ποῦθε νὰ ἦταν καϋμένε, εἶπε

ένας άλλος τους, σὲ μιὰ στιγμὴ θὰ εἰρήνευαν τὰ πάντα.

Μοῦρθε μιὰ ἰδέα, εἶπε ἕνας ἄλλος.

— Τί; τὸν ρώτησε τέταρτος.

— Τί; ἔχομε τὸ παιδί του ἐδῶ πέρα...

— Καὶ σὰν τὄχουμε;

— Νὰ τὸ βάλωμε στὴ θέση τοῦ πατέρα του... κριτή.

— Μπρὲ ἀλήθεια! Νὰ τὸν βάλωμε κριτή. Ἂν καὶ μικρὸ ἀκόμα, θὰ ξέρη νὰ πῆ κάτι ὡς παιδὶ τοῦ Κριτὴ μας.

— Σπῦρο! φώναξε, Σπῦρο! Τί γίνεται ὁ Σπῦρος τοῦ κὺρ Χρήστου;

Ὁ Σπῦρος δὲν ἀκούονταν, τὸν εἶχε καταβάλει ὁ κόπος τοῦ δρόμου κι' ἅμα ἔφαγε, ἀκούμπησε στὸν τοῖχο κι' ἀποκοιμήθηκε, ἔχοντας προσκέφαλο τὸ δισάκκι του, στρῶμα τὴν βελεντζούλα του καὶ σκέπασμα τὴν κάππα του.

Ἡ πρόταση ν' ἀναθέσουν τὴν κρίση στὸ παιδὶ εἶχε γίνει δεκτὴ ἀπ' ὅλη τὴ συνοδεία!

— Ναί, ναί! ἀκούονταν ἀνάμεσα στὶς κουβέντες νὰ ξυπνήσουμε τὸ παιδὶ νὰ τοὺς κρίνει. Εἶναι παιδὶ τοῦ πατέρα του...

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ καρβανιοῦ, ὁ Ρόβας, ἀκούοντας ὅτι ἤθελαν νὰ ξυπνήσουν τὸ παιδὶ γιὰ νὰ κάμη τὴν κρίση καὶ παίρνοντας τὸ πρᾶγμα γι' ἀστεῖο τοὺς εἶπε:

— Τί λόγια, ὠρέ, εἶναι αὐτὰ ποὺ λέτε; Ἀφῆστε τὸ παιδὶ νὰ κοιμηθῆ. Τί ξέρει αὐτό...

— Ὄχι! Ὄχι! ἐφώναξαν πολλοί. Πρέπει νὰ ξυπνήσωμε τὸ παιδί.

Δυὸ τρεῖς ἄρχισαν νὰ ξυπνᾶν τὸ παιδὶ ποὺ κοιμόνταν βαρειά. Ὕπνος παιδιακίσιος καὶ μάλιστα ἀπὸ δρόμο. Τοῦ φώναζαν καὶ τὸ τραβοῦσαν ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπὸ ἐκεῖ, ἀλλὰ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ ξυπνήσουν. Τέλος τοῦ ἔβαλαν ταμπάκο στὴ μύτη κι' ἔτσι φταρνίστηκε καὶ ξύπνησε. Τὸ παιδί, ἄνοιξε τὰ μάτια του, κοίταξε γύρωγύρω καὶ τὸ πῆρε τὸ παράπονο.

— Γιατὶ παραπονιέσαι ὠρέ; τοῦ εἶπε ὁ Ρόβας.

— Ἔβλεπα στὸν ὕπνο μου πὼς ἤμουν στὸ σπίτι μου μὲ τὸν πατέρα μου καὶ μὲ τ' ἀδέρφια μου. Μάνα δὲν εἶχα. Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἄρχισε νὰ κλαίη.

— Μωρέ, κριτὴ ποὺ σοῦ τὸν διάλεξαν! εἶπε μόνος του ὁ καρβανάρης.

— Ξέρεις γιατὶ σὲ ξυπνήσαμε, Σπῦρο, τοῦ εἶπε ἕνας ἀπὸ κείνους ποὺ τὸ ἐξύπνησαν.

— Ποῦ νὰ ξέρω, εἶπε ὁ Σπῦρος, τρίβοντας τὰ μάτια του.

— Σὲ ξυπνήσαμε γιὰ νὰ μᾶς κάμης τὴν κρίση τῆς φιλονεικίας.

Τὸ παιδὶ τὸν κοίταξε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό.

— Μπρέ, τὶ σᾶς ἔφταιγε τὸ καϋμένο νὰ τοῦ χαλάσετε τὸ ὄνειρο, εἶπε ὁ καρβανάρης.

— Ἄϊντε, παιδί μου, κρίνε τους εἶπε ὁ γεροντότερος ταξειδιώτης τοῦ καρβανιοῦ. Γνωρίζεις τὴν αἰτία. Ἀπ' αὐτοῦ θὰ καταλάβουμε ἂν θὰ γίνης σὰν τὸν πατέρα σου.

Τὸ παιδὶ καλοκάθησε σταυροπόδι κι' εἶπε στοὺς μαλωμένους μὲ ὕφος ἀληθινοῦ κριτῆ:

— Ἐλᾶτε ἐδῶ!

Πῆγαν κι' οἱ δυὸ μπροστά του μὲ χέρια σταυρωμένα.

— Ξέρετε ποῦ εἴμαστε; τοὺς ρώτησε σοβαρά!

— Ὁ καρβανάρης ἄνοιξε τὰ μάτια του, προσέχοντας ν' ἀκούση καλύτερα. Οἱ μαλωμένοι δὲ μιλοῦσαν.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ ποὺ εἴμαστε. Εἴμαστε κακορρίζικοι δέκα μέρες μακρυὰ ἀπὸ τὸν τόπο μας. Εἴμαστε πεντάξενοι! Δὲν μᾶς γνωρίζει κανένας ἐδῶ

Ἡ φιλονεικία κατέληξε στὰ χέρια...

πέρα. Ἡ ξενητειὰ μᾶς ἀδελφώνει ὅλους...

Ὁ καρβανάρης ἄρχισε νὰ ἀπορᾶ μὲ τὴν νοημοσύνη τοῦ μικροῦ κριτῆ καὶ λέγει μέσα του:

— «Μωρὲ τὸ παληόπαιδο! Αὐτὸ εἶναι σοφό!»

— Θέλετε νὰ σᾶς κάνω τὴν κρίση, τοὺς ρώτησε σοβαρὰ-σοβαρά.

— Θέλουμε τοῦ ἀπολογήθηκαν κι' ὅσα θὰ μᾶς πῆς θὰ ἀκολουθήσουμε. Ἔτσι κάναμε καὶ στὸν πατέρα σου.

— Γιὰ νὰ σᾶς κάμω τὴν κρίση, πρέπει πρῶτα ν' ἀγκαλιαστῆτε καὶ νὰ φιληθῆτε κι' ὕστερα θὰ σᾶς κρίνω!

Οἱ δυὸ μαλωμένοι, κοίταξαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον περίλυποι, σὰν νὰ ντρέπονταν νὰ κάνουν ἐκεῖνο ποὺ τοὺς ἔλεγε.

Οἱ ἄλλοι βλέποντας τὸ δισταγμό τους, τοὺς φώναζαν:

— Κάνετε, ὠρέ, ὅπως σᾶς λέει ὁ κριτής! Τί καμαρώνετε!

Οἱ μαλωμένοι ἀγκαλιάστηκαν καὶ φιλήθηκαν κλαίοντας.

— Πηγαίνετε τώρα! εἶπε τὸ παιδί. Τέλειωσε ἡ κρίση σας.

— Καὶ πῶς τελείωσε, εἶπαν πολλοί. Ὁ ἕνας κρατάει κι' ὁ ἄλλος ἔχει νὰ λάβη.

— Τελείωσα, εἶπε τὸ παιδί. Ἡ διαφορά τους ἦταν τὸ μῖσος. Ἀφοῦ μπῆκε ἡ ἀγάπη ἀνάμεσά τους, τὸ μῖσος ἔφυγε καὶ τὸ δίκηο ἔρχεται μόνο του.

Καὶ πραγματικά, ἐκεῖνος ποὺ βαστοῦσε τὰ μισὰ χρήματα, τἄβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του καὶ τἄδωσε στὸν ἄλλο, ποὺ τὰ ζητοῦσε λέγοντας:

— Πάρτα, ἀδερφέ!

Καὶ ἐκεῖνος ποὺ τὰ ζητοῦσε τοῦ ἀπολογήθηκε:

— Ὄχι, ἀδερφέ, ὅλα! Βάστα τὰ βρετικά σου. Κράτα ὅσα θέλεις. Κράτα τα κι' ὅλα...

— Ὄχι! ὄχι, εἶναι δικό σου βιός! εἶπε ἐκεῖνος ποὺ τὰ εἶχε βρῆ. Μακρυὰ ἀπὸ μένα τὸ ἄδικο!

— Πάρτα, ὠρέ, τοῦ φώναξαν οἱ ἄλλοι, ἀφοῦ στὰ δίνει ὁ ἄνθρωπος.

Τὰ πῆρε τότε ἐκεῖνος τὰ ἔβαλε στὴ σακκούλα κι' ἀφοῦ τὴν ἔβαλε στὸν κόρφο του, ξαναγκαλιάστηκε καὶ φιλήθηκε μὲ τὸν ἀντίθετό του.

— Εὔγε Σπῦρο! φώναξαν οἱ ἄλλοι. Εἶσαι ἀληθινὸ παιδὶ τοῦ κὺρ Χρήστου. Καὶ πῆγαν ὅλοι καὶ τὸ φίλησαν τὸ παιδὶ καὶ τὸ εὐχήθηκαν νὰ προκόψη.

Ὁ καρβανάρης ὁ Ρόβας ποὺ κοροΐδευε πρῶτα τὸ μικρὸ κριτή, πῆγε καὶ τὸν ἀγκάλιασε κι' αὐτὸς καὶ τὸν φίλησε λέγοντάς του:

— Παιδί μου, νὰ μὲ σχωρέσης. Ἐγὼ εἶμαι μεγάλος στὰ χρόνια καὶ σὺ μεγάλος στὸ νοῦ. Μιὰ μέρα θὰ γίνης ἀφέντης.

Καὶ πραγματικῶς ἔζησε καὶ πρόκοψε.

Χ. Χριστοβασίλης

ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Δικαιολογία...

Ὁ πατέρας: *Γιατί Τάκη δὲν παίρνεις ἕνα καλὸ βαθμό, παρὰ μένεις εὐχαριστημένος μὲ τὸ 5;*

Ὁ Τάκης: *Μένω εὐχαριστημένος, γιατὶ λένε ὅτι ὅποιος ζητάει τὰ πολλὰ χάνει καὶ τὰ λίγα.*

Στὴ θάλασσα!

Ὁ Δάσκαλος: *Ποῦ εὑρίσκεται Νίκο, ἡ νῆσος Χίος;*

Ὁ Νῖκος: *Στὴ θάλασσα, κύριε!*

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ο ΘΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ «ΣΥΝΟΛΟ»

Ἦταν ἕνα ὡραῖο Κυριακάτικο πρωϊνὸ στὰ μέσα :οῦ χειμώνα, κι' ὁ Θάνος γύριζε μὲ τὸν παπού του ἀπὸ τὴν ἐκκλησία.

Παποὺς κι' ἐγγονός, ἦταν βαθιὰ συγκινημένοι. Ὕστερ' ἀπὸ τὴ λειτουργία, ὁ παπὰς εἶχε διαβάσει γιὰ νὰ τ' ἀκούση ὅλο τὸ χωριό, τὴ διαθήκη ἑνὸς συχωριανοῦ τους ποὺ εἶχε κλείσει τὰ μάτια του γιὰ πάντα, μακριὰ ἀπ' τὸ χωριό του, στὸν Πειραιὰ ὅπου ἔμενε... Ἦταν γέρος, κι' εἶχε φύγει ἀπ' τὸ χωριὸ μικρός. Ὅταν ὅμως αἰσθάνθηκε ὅτι πλησίαζε ὁ καιρὸς ποὺ θὰ τὸν ἀνάπαυε ὁ Κύριος, πῆρε κοντυλοφόρο καὶ χαρτὶ καὶ κάθησε κι' ἔγραψε τὶς τελευταῖες του θελήσεις, τὴ διαθήκη του. Καὶ στὴ διαθήκη του αὐτή, ἄφηνε ἕνα μέρος τῆς περιουσίας του γιὰ νὰ μεγαλώση ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ. Κι' ἕν' ἄλλο μέρος τὸ ἄφηνε γιὰ νὰ χτιστῆ μιὰ γεωργικὴ σχολή, ὅπου θὰ σπούδαζαν παιδιὰ ἀπ' ὅλη τὴ περιοχή. Καὶ οἱ καλύτεροι μαθητὲς αὐτῆς τῆς σχολῆς, θὰ σπούδαζαν μὲ δικά του ἔξοδα γεωπόνοι, «διὰ νὰ συμβάλουν καὶ αὐτοὶ» ὅπως ἔγραφε στὴ διαθήκη του «εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς ἀγαπημένης μας πατρίδος, διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς ὁποίας ἐθυσιάσθη ὁ μονογενὴς υἱός μου»...

Γιατὶ πραγματικά, ὁ μονάκριβος γιὸς τοῦ γέρο Παπαδόπουλου, — ἔτσι ἔλεγαν τὸν δωρητὴ — εἶχε σκοτωθῆ στὸν πόλεμο.

Ὅλο τὸ χωριὸ εἶχε μαζευτῆ στὴν ἐκκλησία γιὰ ν' ἀκούση τὴ διαθήκη τοῦ συχωριανοῦ τους. Καὶ καθὼς ὁ παπὰς προχωροῦσε στὸ διάβασμά του, δὲν εἶχε μείνει μάτι ἀδάκρυτο...

Ἀμίλητοι, ὁ παποὺς μὲ τὸ Θάνο, βγῆκαν ἀπ' τὴν ἐκκλησία καὶ πῆραν τὸν ἀνήφορο.

Τὰ ὁλοκάθαρα, γαλανὰ μάτια τοῦ παπού, ἦταν βουρκωμένα, γιατὶ γνώριζε πολὺ καλὰ τὸν γέρο Παπαδόπουλο. Ἦταν φίλοι παλιοί, καὶ συμμαθητές.

Ἀφοῦ ἀνέβηκαν κάμποσο, ὁ παποὺς κάθησε σὲ μιὰ ξερολιθιὰ νὰ ξαποστάση.

— Θάνο μου, εἶπε σιγὰ στὸ παιδί, σήμερα εἶχες τὴν τύχη νὰ γνωρίσης κάτι παρὰ πολὺ ὡραῖο. Ελληνικὸ καὶ χριστιανικὸ μαζί, γι' αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι καὶ τόσο ὡραῖο. Μόνο ποὺ δόξα νἄχη ὁ θεός, δὲν εἶναι καὶ τόσο σπάνιο σὲ τούτη τὴν ἀγαπημένη χώρα.

— Ἀλήθεια παπού, εἶπε τὸ παιδί. Τὸν θυμᾶμαι κι' ἐγὼ τὸν γέρο Παπαδόπουλο. Τότε ποὺ πήγαμε στὴν Ἀθήνα, καὶ σταματήσαμε στὸν Πειραιά, μὲ πῆρες μαζί σου στὸ γραφεῖο του. Ἕνα τόσο δὰ γραφεῖο, μέσα στὸ ἐργοστάσιό του.

— Ἔζησε ὅλη του τὴ ζωὴ ἁπλά, εἶπε ὁ παπούς. Σχεδὸν φτωχικά. Δὲν ἤθελε νὰ σκορπίση τὸ βιός του, εἶχε τὸ σχέδιό του ὁ καλὸς ἄνθρωπος. Μόχθησε, πρόκοψε, μὰ δὲ θέλησε νὰ χαρῆ μονάχος του τὸν κόπο του. Συλλογίστηκε, βλέπεις, καὶ τὸ σ ύ ν ο λ ο.

— Πάλι παποὺ τὸ σ ύ ν ο λ ο εἶπε τὸ παιδί. Δὲν περνάει μέρα χωρὶς ν' ἀκούσω νὰ μιλοῦν γι' αὐτό. Ποιὸ τέλος πάντων εἶναι αὐτὸ τὸ σ ύ ν ο λ ο ;

— Εἶναι δύσκολο νὰ στὸ ἐξηγήσω, εἶπε ὁ παπούς. Τὸ σ ύ ν ο λ ο εἶναι ὅλοι οἱ ἄλλοι κι' ἐμεῖς μαζί. Καταλαβαίνεις ;

— Ὄχι καὶ πολὺ καλά.

— Εἶδες τό μελίσσι μας στὴν κυψέλη. Δὲν εἶν' ἔτσι ; Μέσα στὴν κυψέλη, μένουν πολλὲς μέλισσες. Φεύγουν κάθε πρωΐ, πάνε στὰ λουλούδια, ξαναγυρίζουν. Εἶναι ἕνα πλῆθος μέλισσες ὅταν πετᾶνε. Ὅλες μαζὶ ὅμως, εἶναι ἕνα μελίσσι, μιὰ κυψέλη. Τί θέλει κάθε μέλισσα γιὰ νὰ περάση καλά ; Θέλει ἥ λ ι ο, λουλούδια, θυμάρι. Ἀλλὰ προπαντός, χρειάζεται τὴν κυψέλη της. Χωρὶς τὴν κυψέλη, δὲ μπορεῖ νὰ ζήση γιὰ πολὺν καιρό. Ἂν μιὰ μέλισσα ζαλιστῆ ἀπ' τὴ μοσκοβολιὰ τῶν λουλουδιῶν καὶ πῆ μέσα στὸ μυαλό της : «τί νὰ τὴν κάνω τὴν κυψέλη ; Μπορῶ νὰ ζήσω καὶ μονάχη μου !» ποιὰ λὲς θὰ εἶναι ἡ τύχη της ;

— Νὰ σοῦ τὸ πῶ παποῦ : Θὰ περάση καλὰ τὴν πρώτη μέρα καὶ τὴν πρώτη νύχτα, θὰ βρῆ κάπου μιὰ κουφάλα νὰ τρυπώση. Καὶ πολλὲς μέρες ἔτσι. Μὲ τὰ πρῶτα ὅμως κρύα, θὰ ψοφήση. Γιατὶ βέβαια, δὲ μπορεῖ μονάχη της νὰ φτιάση κερύθρα, δὲ μπορεῖ μονάχη της νὰ φροντίση γιὰ τὸ κάθε τί.

— Ἐκεῖνο ποὺ ἡ κάθε μέλισσα δὲν τὸ μπορεῖ μονάχη της, ὅλο μαζὶ τὸ σμάρι τὸ μπορεῖ. Ἡ κυψέλη εἶναι τὸ σύνολο. Μέσα στὴν κυψέλη, ἡ κάθε μέλισσα ἔχει ὡρισμένα χρέη: Ἡ μιὰ θὰ φτιάση κερί, ἡ ἄλλη μέλι. Ἡ μιὰ θᾶ φροντίση νὰ κάνη ἀέρα μὲ τὰ φτερά της γιὰ ν' ἀεριστῆ ἡ κυψέλη, ἡ ἄλλη θὰ ταΐση τὰ μικρά. Ἡ κάθε μιὰ θὰ κάνη κάτι ποὺ δὲν εἶναι χρήσιμο τὴν ἴδια στιγμὴ σ' αὐτὴν τὴν ἴδια, ποὺ εἶναι ὅμως χρήσιμο στὴν κυψέλη — στὸ σ ύ ν ο λ ο. Καὶ ἡ κυψέλη — τὸ σ ύ ν ο λ ο, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει ἡ μέλισσα, τῆς δίνει ἐκεῖνο ποὺ τῆς χρειάζεται γιὰ νὰ μὴ ψοφήση ὅταν θἄρθη ἡ βαρυχειμωνιά, γιὰ νὰ ζήση καὶ νὰ προκόψη πολλὰ χρόνια.

— Ἔχω δῆ μελίσσια νὰ προκόβουν μιὰ χαρά, εἶπε ὁ Θάνος. Κι' ἔχω δῆ ἄλλα μελίσσια ποὺ τὰ πήγαιναν ἔτσι χάλια στὴν κυψέλη τους, ποὺ τὰ χαλάσαμε !

— Βλέπεις κι' οἱ μέλισσες, παθαίνουν μεγάλο κακὸ ὅταν χάνουν τὴ συνήθεια νὰ ἐργάζονται γιὰ τὸ σ ύ ν ο λ ο καὶ κάνουν ἡ κάθε μιὰ τοῦ κεφαλιοῦ της : Ἐκείνη ποὺ πρέπει νὰ φτιάση κερί, δὲν τὸ φτιάνει. Λέει : «Τί μοῦ χρειάζεται ἐμένα τώρα τὸ κερί ; » Κι' ἐκείνη ποὺ πρέπει νὰ φτιάση μέλι, ρεμπελεύει. Ἔτσι τὸ σ ύ ν ο λ ο, ἀδυνατίζει, καταστρέφεται. Κι' ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα τῆς ἀνάγκης, τὸ σ ύ ν ο λ ο δὲ μ π ο ρ ε ῖ π ι ὰ ν ὰ β ο η θ ή σ η τ ὴ ν κ ά θ ε μ έ λ ι σ σ α. Κι' ἐμεῖς τότε, χαλᾶμε τὸ μελίσσι αὐτό.

— Ναὶ παπού. Ἀλλὰ ἀκόμη δὲν κατάλαβα ποιὸ εἶναι τὸ «σ ύ ν ο λ ο» σὲ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους.

— Τὸ σ ύ ν ο λ ο, σὲ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι ἡ κάθε ὁμάδα, ἡ κάθε συντροφιὰ νὰ ποῦμε, ὅπου ὁ κάθε ἄνθρωπος μέσα σ' αὐτή, δὲν ζῆ μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους. Κι' ἡ οἰκογένεια εἶναι ἕνα μικρὸ σ ύ ν ο λ ο. Τὸ πρῶτο ποὺ γνωρίζει ὁ ἄνθρωπος. Ὅπως ὅμως ὁ κάθε ἄνθρωπος στὴν οἰκογένεια, δὲ ζῆ μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους, κι' ἡ κάθε οἰκογένεια δὲ ζῆ μόνο γι' αὐτὴν τὴν ἴδια, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς ἄλλες οἰκογένειες ποὺ βρίσκονται στὸ ἴδιο χωριό, στὴν ἴδια κοινότητα. Ἐσύ, εἶσαι ἕνας Τέλης. Ἡ οἰκογένειά σου σ' ἀνάστησε ἀπὸ μικρὸ καὶ σὺ μὲ τὴ σειρά σου θὰ φροντίσης γιὰ τοὺς γονιούς σου ὅταν γεράσουν. Ζοῦν καὶ μοχθοῦν γιὰ σένα. Θὰ ζήσης καὶ θὰ μοχθήσης γι' αὐτούς.

— Κοίτα τὸ χωριό μας τί ὄμορφο ποὺ εἶναι καθὼς τὸ φωτίζει ὁ ἥλιος...

Ἡ θρησκευτική μας στήλη

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

Ἀρχίσαμε τὴν περασμένη φορὰ νὰ ἐξετάζωμε τὸν Κύριό μας σὰν ἕνα πρότυπο ποὺ τὸ ἔχομε μπροστά μας γιὰ νὰ τὸ μιμηθοῦμε.

Εἴδαμε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἀντιμετώπιζε τὶς ἀνάγκες τοῦ φαγητοῦ, τοῦ ὕπνου, τῆς ἀναπαύσεως κ. λ. π. Εἴδαμε καὶ ἀπὸ ποιὰ ἄποψη πρέπει νὰ Τὸν μιμηθοῦμε σ' αὐτά.

Σήμερα, ἂς κοιτάξωμε κάτι ἄλλο. Ἂς ἐξετάσωμε τὴ χαρά Του.

Τὴ χαρά Του; Ὥστε ἦταν χαρούμενος ὁ Κύριος; Τὰ εἰκονίσματα ποὺ βλέπομε, μᾶς Τὸν παρουσιάζουν τόσο σοβαρό, μερικὲς φορὲς μάλιστα τόσο ἀγριεμμένον, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ φαντασθοῦμε ὅτι ὁ Κύριος ἦταν ἕνας χαρούμενος ἄνθρωπος. Κι' ὅμως, ἦταν. Κι' ὄχι μόνον ἦταν ὁ ἴδιος, ἀλλὰ καὶ ἤθελε νὰ κάνη κι' ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους χαρούμενους καὶ τοὺς σημερινοὺς ἀκόμα ἀνθρώπους, ὅπως καὶ κάθε ἄνθρωπο, κάθε ἐποχῆς. Θέλει καὶ μᾶς νὰ μᾶς κάνη χαρούμενους καὶ σᾶς παιδιά, τοὺς ἀναγνῶστες τῆς στήλης αὐτῆς.

Νὰ ποῦμε καὶ κάτι; Ἀλήθεια, πόσο τὸ ἔχομε ξεχασμένο... Ὅσα παιδιὰ πηγαίνετε στὸ Γυμνάσιο, καταλαβαίνετε δὰ τί σημαίνει ἡ λέξη Εὐαγγέλιο. Μήνυμα χαρᾶς. Χαρούμενο μήνυμα. Τὸ μήνυμα ποὺ θέλει νὰ μεταδώση σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴν εὐτυχία καὶ τὴν χαρά. Καὶ ποιὸς τὸ ἔφερε αὐτὸ τὸ μήνυμα; Ἦταν δυνατόν, Αὐτὸς ποὺ τὸ ἔφερε νὰ μὴν ἦταν ἄνθρωπος χαρούμενος; Ἦταν δυνατὸν νὰ σκορπίζη γύρω Του χαρά, νὰ κάνη τοὺς ἄλλους χαρούμενους κι' εὐτυχισμένους, χωρὶς ὁ Ἴδιος νὰ τὴν αἰσθάνεται;

Σήμερα, λοιπόν, ἂς προσπαθήσωμε νὰ ἰδοῦμε ποιὸ ἦταν τὸ μυστικό Του, στὸ ζήτημα τῆς Χαρᾶς. Ἄ, γιατί, ξέρετε, κάθε χαρὰ ἔχει τὰ μυστικά της, καὶ ἡ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ ἔχει τὸ δικό της μυστικό, ἢ μᾶλλον, τὰ δικά της μυστικά.

Εἴπαμε, ἡ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ νὰ ἐξηγηθοῦμε μιὰ στιγμὴ σὲ κάτι. Μὴ φαντασθοῦμε ὅτι ἡ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ εἶναι κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη χαρά. Ὅτι τάχα δὲν εἶναι γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν τὸ εἴπαμε παραπάνω; Ὁ Χριστὸς θέλει ὅλους μας νὰ μᾶς κάνη χαρούμενους, ὅλους, χωρὶς καμμιὰ ἐξαίρεση. Καὶ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλούσιους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὴν ὑγειά τους καὶ ἐκείνους ποὺ εἶναι ἄρρωστοι καὶ ὅσους εἶναι πασίγνωστοι σὲ ὅλον τὸν κόσμο καὶ ὅσους εἶναι ἄσημοι καὶ ἄγνωστοι. Ἀκόμη καὶ στοὺς θλιμμένους, ἢ μάλιστα, περισσότερο σ' αὐτούς, θέλει ὁ Χριστός μας νὰ δώση τὴν χαρά.

Ἂς γυρίσωμε, τώρα, στὰ μυστικὰ τῆς χαρᾶς τοῦ Χριστοῦ. Εἴπαμε πὼς ἔχει τὰ μυστικά της. Ποιὰ εἶναι, λοιπόν, αὐτά;

Τὸ πρῶτο-πρῶτο εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ζητοῦσε ὁ Κύριος νὰ βρῆ τὴ χαρά. Ὁ τρόπος Του δὲν ἔμοιαζε μὲ τοὺς συνηθισμένους τρόπους ποὺ οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ ἀγοράσουν λίγη χαρά. Θὰ τὸ ἰδοῦμε ἀργότερα πὼς Ἐκεῖνος ἐψάρευε τὴν χαρά.

Ἕνα ἄλλο μυστικό Του ἦταν οἱ πηγὲς ἀπ' ὅπου ζητοῦσε νὰ βρῆ τὴ χαρά. Τὸ λάθος μας, τὶς περισσότερες φορές, ποὺ μᾶς κάνει νὰ μὴν ἔχωμε χαρά, εἶναι ὄχι γιατὶ δὲν μποροῦμε νὰ χαροῦμε, ἀλλὰ γιατὶ δὲν τὴν ζητοῦμε ἐκεῖ ποὺ πρέπει. Τρέχομε ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ποὺ νομίζομε ὅτι ὑπάρχει χαρὰ καὶ κατασκοτωνόμαστε γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσωμε καὶ στὸ τέλος φεύγομε, ἀφίνοντας ἐκεῖ καὶ τὴ λίγη χαρὰ ποὺ εἴχαμε πρίν.

Καί, τέλος, κάποιο ἄλλο μυστικό Του. Καθένας μας, ὅταν ποθῆ τὴ χαρά, τὸ κάνει ἀπὸ μιὰ ἀνάγκη ἐσωτερική. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ χαρὰ εἶναι τροφὴ τῆς ζωῆς. Χωρὶς τὴ χαρὰ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ζήση, οὔτε, ἂν ζῆ, νὰ δημιουργήση κάτι μεγάλο καὶ σοβαρό. Ἡ χαρὰ πολλαπλασιάζει τὶς ψυχικές μας, ἀκόμη καὶ τὶς σωματικές μας δυνάμεις. Γι' αὐτό, μερικοὶ ποὺ θέλουν ν' αὐξήσουν τὴν παραγωγικότητα τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν τους, προσπαθοῦν νὰ τοὺς ἐξασφαλίσουν... χαρά. Ἄλλο τώρα εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν τὸ ἐπιτυχάνουν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Κύριος εἶχε τὸ λόγο Του, ποὺ ἤθελε, μέσα Του, νὰ βασιλεύη ἡ χαρά. Γι' αὐτόν, ὅμως, ὅπως καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα, θὰ τὰ ποῦμε ἄλλη φορά.

Πάτερ Ἱερώνυμος

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. — Ὅσα παιδιὰ θὰ ἤθελαν νὰ ἐρωτήσουν κάτι σχετικὸ μὲ τὰ θέματα ποὺ θίγει ἡ «Θρησκευτικὴ Στήλη», ἢ ὁ,τιδήποτε ἄλλο ποὺ θὰ σκεφθοῦν διαβάζοντάς την, μποροῦν νὰ γράψουν:

Περιοδικὸ «ΠΑΙΔΟΠΟΛΙΣ»
(Γιὰ τὴν «Θρησκευτικὴ Στήλη»)
Ὁδὸς Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ 9
ΑΘΗΝΑΣ

Δὲν εἶσαι ὅμως μονάχα ἕνας Τέλης, εἶσαι κι' ἕνας Νιοχωρίτης, ἀφοῦ ζῆς στὸ χωριὸ ποὺ λέγεται Νιοχώρι. Θὰ γνοιαστῆς γιὰ τὴν κοινότητά σου, γιατὶ ἡ κοινότητά σου γνοιάζεται γιὰ σένα. Μὲ τί τρόπο; Αὐτὸ θὰ τὸ ποῦμε ἄλλη φορά. Δὲν εἶσαι ὅμως μονάχα Νιοχωρίτης. Πρῶτα ἀπ' ὅλα εἶσαι Ἕλληνας. Καὶ γιατὶ εἶσαι Ἕλληνας, ἀνήκεις στὴν Ἑλλάδα, σ' ἕνα πλατύ, σ' ἕνα δοξασμένο σύνολο ποὺ σοῦ δίνει ξεχωριστὴ περηφάνεια, καὶ σοῦ γεννάει χρέη ξεχωριστά... Τοῦτα ποὺ εἴπαμε ὅμως σήμερα δὲν φτάνουν... Πρέπει κι' ἄλλη φορὰ νὰ ξαναμιλήσωμε γι' αὐτά... Γράψε ὅμως τοῦτο καλὰ μέσα στὸ μυαλό σου: Πὼς ὅποια καλὴ πράξη κάνει ὁ ἄνθρωπος ξεχνώντας τὸ προσωπικό του συμφέρον, εἶναι πράξη γιὰ τὸ καλὸ τοῦ συνόλου. Κι' ὅσο περισσότερο ξεχνοῦν οἱ ἄνθρωποι τὸν ἑαυτό τους γιὰ τὸ σύνολο, τόσο τὸ σύνολο δυναμώνει καὶ προκόβει...

—Παππού, εἶπε ὁ Θάνος, ξαφνικά. Κοίτα τὸ χωριό μας τί ὄμορφο ποὺ εἶναι, ἔτσι καθὼς τὸ φωτίζει ὁ ἥλιος! Καὶ θὰ γίνη ἀκόμη πιὸ ὄμορφο ὅταν μεγαλώσει ἡ ἐκκλησία καὶ θὰ χτιστῆ ἡ γεωργικὴ σχολή!

Ὁ παπποὺς κοίταξε κι' αὐτός...

—Ναί, εἶπε. Ὁ γέρο Παπαδόπουλος ἔδωσε τὸ βιός του γιὰ νὰ χτιστῆ ἡ σχολὴ καὶ νὰ σπουδάζουν τὰ παιδιά μας... Κι' ὁ γιός του ἔχυσε τὸ αἷμα του γιὰ νὰ ὑπάρχη αὐτὸ τὸ χωριὸ—κι' ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Ἑλλάδας—ὅπως τὸ βλέπεις τώρα Θάνο, μὲ τὴ χριστιανική του ἐκκλησία καὶ τὴν ἑλληνική του τὴ σημαία.. Χαρὰ στὸ χωριό μας, ποὺ ἔβγαλε τέτοιους ἀνθρώπους.. Χαρὰ στὸν τόπο μας ποὺ τοὺς εἶχε γιὰ πολίτες.

Μαρίνα Κ.

 ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Τὴν ἴδια θεραπεία

Ἕνας τσιγκούνης πῆγε μιὰ φορὰ νὰ συμβουλευθῆ ἕνα γιατρό. Στὴν αἴθουσα τῆς ἀναμονῆς διάβασε σὲ μιὰ πινακίδα, ὅτι ἡ πρώτη ἐπίσκεψη στοιχίζει 10 χιλιάδες δραχμὲς καὶ οἱ ἄλλες 5.

Σκέφθηκε τότε νὰ ἐπωφεληθῆ. Ὅταν ἦρθε ἡ σειρά του, μπῆκε μέσα καὶ λέει στὸ γιατρό:

—Νά, γιατρέ μου ξαναῆρθα!

—Πῶς; Ξαναήρθατε; ρωτᾶ ἔκπληκτος ὁ γιατρός. Νομίζω πὼς πρώτη φορὰ σᾶς βλέπω...

—Μπά! τί λέτε γιατρέ! Δὲν θυμᾶστε ποὺ ἦρθα τὴν περασμένη ἑβδομάδα καὶ μ' ἐξετάσατε;

—Δὲν θυμᾶμαι... μὰ δὲν πειράζει. Πῶς αἰσθάνεσθε τώρα;

—Πολὺ ἄσχημα γιατρέ μου.

—Γιὰ νὰ δῶ.

Ἀφοῦ τὸν ἐξέτασε μὲ προσοχὴ ὁ γιατρός, ποὺ εἶχε καταλάβει τὴν πονηριά του, τοῦ λέει:

—Θαυμάσια! Νὰ ἐξακολουθήσετε τὴ θεραπεία ποὺ σᾶς εἶπα τὴν περασμένη ἑβδομάδα. Χαίρετε κύριε! Ἡ ἐπίσκεψη σας σήμερα στοιχίζει μόνο 5 χιλιάδες, ὅπως θὰ ξέρετε.

Ὁ τίτλος

Κάποτε παρουσιάσθηκε στὸν Ἀνατὸλ Φρὰνς, ἕνας νέος.

Κρατοῦσε ἕνα χειρόγραφο μυθιστόρημα ἀπὸ ἑκατοντάδες σελίδες καὶ παρακαλοῦσε τὸν «μαίτρ» νὰ λάβη τὸν κόπο πρῶτα νὰ τὸ διαβάση κι' ὕστερα νὰ τὸ βαφτίση, γιατὶ τὸ μυθιστόρημα δὲν εἶχε ἀκόμη τίτλο...

—Φίλε μου, τοῦ εἶπε ὁ Ἀνατὸλ Φράνς, νὰ τὸ διαβάσω εἶναι ἀδύνατο. Δὲν εὐκαιρῶ. Νὰ σοῦ τὸ βαφτίσω ὅμως πολὺ εὐχαρίστως.

—Ὤ, σᾶς εὐχαριστῶ μαίτρ!... Μὰ πῶς μπορεῖτε νὰ τὸ βαφτίσετε χωρὶς νὰ τὸ διαβάσετε;

—Μπά, δὲν εἶναι δύσκολο. Νὰ σοῦ πῶ. Τὸ μυθιστόρημά σου παιδί μου, ἔχει μέσα ταμποῦρλα καὶ τρουμπέττες;

—Ὄχι.

—Λαμπρά! Λοιπὸν σοῦ τὸ βαφτίζω: «Χωρὶς ταμποῦρλα καὶ χωρὶς τρουμπέττες»!

Στὴ Μεσσηνία

Βρισκόμαστε μέρες τώρα στὴ Μεσσηνία, τὴν «Εὐλογημένη Χώρα», ὅπως τὴν ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι. Τί εὔφορος τόπος ἀλήθεια! Θρασσομανοῦν μέσα στοὺς κήπους τὰ δέντρα, ἀσημολάμπουν οἱ ἐλαιῶνες, ὁλόκληρα δάση. Πλοῦτος ἀνεκτίμητος ποὺ χρωστιέται στὸ μόχθο τῶν ἀνθρώπων. Εὐλογημένο νά εἶναι τὸ χέρι του ποὺ φυτεύει καὶ ξελακκίζει τὸ κάθε δεντράκι, ποὺ σκάβει, ποτίζει καὶ θρέφει τὴ γῆ καὶ κορφολογᾶ καὶ βαγιοκλαδίζει τὴ βλάστηση γιὰ νὰ δίνη τοὺς πλούσιους καρποὺς της.

Οἱ δρόμοι περνοῦν μέσα ἀπὸ μποστάνια, ἀμπέλια καὶ φυτεμένα χωράφια, τὰ πιὸ βαθυπράσινα ποὺ εἴδαμε ποτέ. Ἕνας μικρὸς ποταμὸς χύνεται σ' αὐλάκια—φιδάκια ποὺ σέρνονται κάτω ἀπ' τὰ σύδεντρα, τὶς συκιές, τὶς μουριές, τὶς πυκνόφυλλες χουρμαδιὲς καὶ τὶς λεῦκες. Στὶς ὄχθες του σκύβουν ἀθάνατες καλαμιές, λυγαριὲς καὶ πλατάνια. Γέρνουν ἀκόμη ἀπ' τὸ χρυσὸ βάρος, ἀτρύγητες οἱ πορτοκαλιές, μὲ τὰ πιὸ ζουμερὰ πορτοκάλια τοῦ τόπου μας. Οἱ συκιὲς αὐτὲς ποὺ ἁπλώνουν ὁλόγυμνα τὰ κλαδιά τους, θὰ μπουμπουκιάσουν σὲ λίγο καὶ θὰ γεννήσουν τὰ σῦκα, τὰ μελωμένα κι' εὐωδιαστά, τὰ περίφημα σῦκα τῆς Καλαμάτας. Οἱ μουριὲς θρέφουν τὰ σκουλήκια ποὺ δίνουν τὸ πλούσιο μετάξι. Οἱ μπανανιὲς ποὺ σαλεύει τὰ πελώρια φύλλα τους τ' ἀγέρι τὸ πρωϊνό, δίνουν ἕναν τόνο ἐξωτικὸ στὸ τοπεῖο... Λὲς καὶ βρίσκεσαι σὲ μιὰ χώρα τροπική, κι' ὄχι στὴν Ἑλλάδα.

Τὸ κάθε χωριὸ εἶναι μιὰ κηπούπολη. Πνιγμένα μέσα στὰ δέντρα καὶ στὶς αὐλὲς τὶς λουλουδιασμένες, εἶναι τὰ σπίτια. Στὶς κόκκινες στέγες τους γέρνουν ὁλάνθιστες κυδωνιὲς καὶ βερυκοκιές... Στὰ χαγιάτια καὶ στὰ μπαλκόνια, ἀνηφορίζουν κληματαριὲς καὶ περικοκλάδες... Μπαξὲς ἀπ' τὶς γλάστρες μὲ τοὺς βασιλικοὺς καὶ τὰ γαρούφαλα, ἔχει γίνει τὸ κάθε περβάζι... Οἱ πολιτεῖες εἶναι χαρούμενες, φωτεινὲς καὶ συγυρισμένες... Καλωσορίζουν θαρρεῖς τὸν ξένο.

—Ὄμορφος τόπος, εἶπε ὁ Φάνης. Δὲν παραξενεύομαι πιὰ γιὰ τὸ πεῖσμα ποὺ ἔβαλαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν παλιὸ καιρό, νὰ τὸν κατακτήσουν.

—Ἔχουν καὶ τὰ δυσάρεστά τους παιδί μου, τὰ φυσικὰ χαρίσματα ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Εἶναι εὔκολα νὰ τὸ καταλάβη κανένας πὼς κάθε τόπος καὶ κάθε ἄνθρωπος ποὔχει ἀξία, θάχη νὰ κάνη συχνὰ με τὴ ζήλεια καὶ τὴν ἀχορτασιὰ τοῦ κόσμου.

— Θυμᾶμαι πάντα τὸ βασιληᾶ τῆς Ἀρχαίας Μεσσήνης, εἶπε τ' ἀγόρι. Τὸν Ἀριστομένη. Ἦταν κι' ἕνας ἄλλος.... Μοιάζουν πολὺ τὰ ὀνόματά τους. Στάσου νὰ δῆς, πῶς τὸν ἔλεγαν...

— Γιὰ τὸν Ἀριστόδημο, θέλεις νὰ πῆς, ποὺ θυσίασε τὴν κόρη του στὴν πατρίδα, τὸν ἔκοψε ὁ Λεωνίδας.

— Ναί, αὐτὸς ἦταν. Μὰ ἐγὼ θαυμάζω τὸν ἄλλο ποὺ ἔπαιξε τόσα παιχνίδια στὴ Σπάρτη. Ἔμπαινε νύχτα καὶ σκότωνε τοὺς φρουροὺς κι' ὕστερα κρεμοῦσε τὶς ἀσπίδες τους στὸ ναὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐκεῖ στὴν καρδιὰ τῆς Σπάρτης. Καὶ τοὺς κορόϊδευε κι' ἀπὸ πάνω. «Ἀριστομένης στὴν Ἀθηνᾶ, ἔγραφε, ἀπὸ λάφυρα Σπαρτιατικά».

— Τὸν ἔπιασαν ὅμως τρεῖς φορές, εἶπε ὁ Λεωνίδας.

— Τὸν ἔπιασαν, μὰ ξεγλύστρησε ἀπ' τὰ χέρια τους καὶ τὶς τρεῖς φορές, ἀποκρίθηκε ὁ Φάνης. Τὴν τελευταία μάλιστα, βγῆκε ἀπ' τὸν Καιάδα ὅπου τὸν εἶχαν ρίξει, ἀκολουθῶντας τ' ἀχνάρια μιᾶς ἀλεποῦς.

—Ὄμορφη ἱστορία, εἶπε ἡ Μυρτώ, μ' ὅλο ποὺ στὸ τέλος νικήθηκαν οἱ Μεσσήνιοι κι' οἱ παλιοί μας πρόγονοι ρήμαξαν τὴ χώρα τους.

—Τί τὶς θέλετε τὶς παλιὲς ἱστορίες, τοὺς ἔκοψε ὁ θεῖος Βρασίδας... Τὸ ρήμαγμα τὸ πραγματικό, τὸ ἔπαθε ὁ δύστυχος αὐτὸς τόπος ἀπ' τὸν Ἰμπραΐμ στὴν Ἐπανάσταση. Φωτιὰ καὶ τσεκούρι ἔβαλε ὁ πασᾶς, γιατὶ δὲ δέχτηκαν οἱ οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸν προσκυνήσουν. Μὰ ἂς εἶναι καλὰ τὰ χέρια κι' οἱ ρίζες στὰ σπλάχνα τῆς γῆς. Θυμᾶστε τί μήνυσε ὁ Κολοκοτρώνης στ' ἀράπικο ἐκεῖνο θηρίο; «Τὰ δέντρα μας κι' ἂν τὰ κόψης καὶ τὰ κάψης Μπραΐμη, τὴ γῆ δὲ θέλεις σηκώσει. Κι' ἡ ἴδια ἡ γῆ ποὺ τὰ ἔθρεψε, αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ γῆ μένει δική μας καὶ τὰ ματακάνει.» Ἔτσι κι' ἔγινε κιόλας, παιδιά μου. Ὀγδόντα

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

Ἡ Ζημιά

Ἔσπασε ἡ Ρηνιὼ τὸ βάζο
ἄθελά της. Τί ζημιά!
Μάζεψε τὰ κομματάκια
στὴν αὐλὴ σὲ μιὰ γωνιά!

Τώρα τί μπορεῖ νὰ κάνη;
Ἀχ! τί φόβος, τί ντροπή!
Μ' ἕνα ψέμμα τὰ βολεύει..
Νὰ τὸ πῆ; Νὰ μὴ τὸ πῆ;

Ὄχι ψέμματα δὲ λέει!
Θὰ μιλήση θαρρετά.
«Τὄσπασα θὰ πῆ 'μανούλα!»
Κι' ἡ μαμᾶ θὰ τὴν κοιτᾶ.

«Μπράβο θὰ τῆς πῆ Ρηνιώ μου'
Ἦταν βέβαια, ζημιὰ
μὰ δὲν εἶναι σὰν τὸ ψέμμα
ποὺ λερώνει τὴν καρδιά.»

Σ. Μπολέτσης

πέντε χιλιάδες δεντρικὰ θέρισαν τ' ἀσκέρια του. Ἑξῆντα χιλιάδες συκιὲς κι' ἄλλες εἰκοσιπέντε χιλιάδες μουριὲς κι' ἐλαιόδεντρα. Τὰ ἔβαζαν σημάδι καὶ τὰ πελεκοῦσαν. Δὲν ἔχετε ἀκούσει ποὺ τὸ λέει ὁ γέρο πλάτανος ὁ σακατεμένος, σ' ἕνα τραγοῦδι;

Ἔβηξε λίγο, καθάρισε τὸ λαιμό του κι' ἄρχισε σ' ἕνα λυπητερὸ σκοπό:

—Τί ἔχεις καϋμένε πλάτανε κι' ἔγειρες μαραμένος;
Μέρα καὶ νύχτα μὲ νερὸ καὶ πάλι πικραμένος;
—Παιδιὰ σὰ μὲ ρωτήσατε, νὰ σᾶς τὸ μολογήσω
Μπραὴμ Πασᾶς ἐπέρασε μὲ δεκοχτὼ χιλιάδες
κι' ὅλοι στὸν ἴσκιο κάτσανε κι' ὅλοι στὴν ἀποσκιάδα
κι' ὅλοι σημάδι μ' ἔβαλαν κι' οἱ δεκοχτὼ χιλιάδες.
Μὰ κεῖνος ποὺ μὲ μάρανε ἦταν ὁ Ἰμπραήμης.

Ἀπίστευτα φαίνονται ὅλα τοῦτα μπροστὰ στὴν πρασινοθάλασσα τοῦ κάμπου. «Ἡ γῆ ποὺ τὰ ἔθρεψε μένει δική μας καὶ τὰ ματακάνει!» Πόσες φορὲς δὲν τὴ ζήσαμε αὐτὴ τὴν ἀλήθεια στὴν πολύπαθη τούτη χώρα ποὺ βάρβαροι μπαίνουν καὶ βγαίνουν, ρημάζοντας κάθε φύτρο. Μ' ἂς εἶναι καλὰ τὰ χέρια κι' οἱ ψυχές μας ποὺ μένουν ἀχάλαστες. . . . .

. . . .

Ἄφθονα σὰν τὴ βλάστηση εἶναι καὶ τὰ κάστρα στὴ Μεσσηνία. Κάθε ὕψωμα καὶ πυργί, κάθε πολιτεία καὶ κάστρο. Ἡ φύση κι' ἡ Ἱστορία θαρρεῖς καὶ ξεσυνερίζονται ποιὰ νὰ μᾶς τραβήξη. Τὸ κάστρο τῆς Καλαμάτας, τὸ φρούριο τῆς Ἰθώμης, τὸ Νιόκαστρο καὶ τὰ δρακοντόκαστρα τῆς Μεθώνης καὶ τῆς Κορώνης.

Προσπερνοῦμε ἀπ' ὅλα, γιὰ νὰ σταθοῦμε μονάχα σὲ ἕνα σημάδι τῆς δόξας, τὸ πιὸ ἀκριβό. Σ' ἕνα λιμανάκι ἀπάνεμο καὶ παραμυθένιο, ἀπ' ὅπου ξεπρόβαλε κάποια αὐγή, ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ τὴν κλαίγαμε γιὰ χαμένη, ἡ λευτεριά μας. Στὸ Ναυαρίνο.

Εἴχαμε ἀκούσει πὼς ὅταν εἶναι γαλήνια ἐντελῶς τὰ νερά, μπορεῖ νὰ ξεδιακρίνη τὸ μάτι, στὸν πάτο τῆς θάλασσας, βουλιαγμένα κανόνια καὶ σαπισμένες φρεγάτες... Γι' αὐτὸ σηκωθήκαμε ὅλοι σύθαμπα ἀκόμη, ἐκεῖ στὸ ξενοδοχεῖο τῆς Πύλου καὶ πήραμε μιὰ βενζινάκατο κι' ἕναν ὁδηγὸ ποὔξερε τὸν κόλπο, νὰ σεργιανίσουμε μὲ τὸ πρῶτο φῶς τὰ νερά, πρὶν ξυπνήσουν ἀκόμα. Νὰ δοῦμε τ' ἀπομεινάρια τῆς ἔνδοξης ναυμαχίας, τὰ βουλιαγμένα καράβια τοῦ Ἰμπραὴμ ποὺ τὰ σύντριψαν οἱ τρεῖς εὐρωπαῖοι ναύαρχοι γιὰ νὰ ἑδραιώσουν τὴ λευτεριά μας.

Σκίζουμε τὸν κόλπο στὸ μάκρος τῆς Σφακτηρίας. Πάτ, πάτ, κάνει ἡ μηχανὴ κι' ἡ καρδιά μας χτυπᾶ μὲ τὸν ἴδιο ρυθμό. Τί συγκινητικὸ τ' ἀνεμοδαρμένο αὐτὸ μακρονήσι, ποὺ φράζει τὸν κόλπο. Ἕνα πανάρχαιο λιονταρόπουλο, μερωμένο ποὺ ξάπλωσε σὰ σκυλάκι στὴν πόρτα τῆς ἥσυχης πολιτείας τοῦ Νέστορα, γιὰ νὰ τὴ φυλάγει. Ἂς φυσσομανοῦν, ἂς ξεσπάζουν ἀπάνω του οἱ φοβερὲς τοῦ πόντου. Ἂς τὸ κουφαλιάζη κι' ἂς τὸ ξεγδέρνει, λουρίδα λουρίδα τὸ κῦμα. Μιὰ φορά, μόνο πάνω ἀπ' τὸν τάφο του θὰ χυμήξουν οἱ ἄνεμοι τοῦ Ἰονίου, γιὰ νὰ κουρσέψουν αὐτὸ τὸ γλυ-

κὸ λιμανάκι ποὺ λὲς καὶ χωρεῖ μέσα σὲ μιὰ φούχτα.

Βρισκόμαστε κάτω ἀπ' τὰ βράχια τῆς Σφαχτηρίας ποὺ ρίχνουν ἕνα βαρὺν ἴσκιο πάνω στὸν κόρφο. Ὁ ὁδηγὸς σταματᾶ τὴ βενζινάκατο.

—Ἐδῶ θὰ δῆτε κανόνια, μᾶς λέει κι' ἁπλώνει τὸ δάχτυλο κατὰ τὸ βυθό.

Σκύβουμε μὲ παράξενη συγκίνηση, γινόμαστε ὅλο μάτια. Στὴν ἀρχή, καθὼς εἶναι ἀσυνήθιστο τὸ βλέμμα, σταματᾶ στὴν ἐπιφάνεια. Μὰ σιγά - σιγά συνηθίζει, τρυπᾶ, φτάνει στὸ βυθὸ τὸν κιτρινωπό. Καὶ τότε, τὰ ξεχωρίζει, ἐκεῖ, σκεπασμένα μὲ βοῦρλα, μὲ πλῆθος ἐπάνω τους κολλημένα τὰ στρείδια: ἕνα, δυό, τρία, πέντε, ὀχτὼ κανόνια. Κοίτονται μέσα στὴ λάσπη, σὲ «μιὰ μάταιη παράταξη μάχης», ἐνῶ γύρω τους πηγαινόρχονται σμάρια τὰ μικρὰ ψαράκια. Ἡ βενζινάκατος προχωρεῖ... Κυκλοφέρνει τὸν κόλπο... Ἄξαφνα πάλι τὸ δάχτυλο, δείχνει...

—Νὰ μιὰ φρεγάτα!

Δύσκολο νὰ τὴ δῆ κανένας. Τὰ νερὰ εἶναι διάφανα, μὰ βαθειὰ πολύ. Κι' αὐτὸ ποὺ ζητοῦμε εἶναι τόσο ἀπίστευτο. Ὁ ὁδηγὸς ὅμως ἐπιμένει, σκυμένος κοντά μας.

— Μὰ δὲν τὴν βλέπετε; Ἀκριβῶς ἀπὸ κάτω μας... Μιὰ πελώρια φρεγάτα...

Τὴν εἴδαμε καὶ δὲν τὴν εἴδαμε... Ἕνα σχῆμα φρεγάτας, ἕνας θεόρατος ἴσκιος, κάτι σὰν φάντασμα πλοίου. Τὸ νικημένο παλιὸ καράβι βρισκόταν ἐκεῖ, ἢ κι' ἂν εἶχε σαπίσει, ἡ ἄμμος εἶχε κρατήσει τ' ἀποτύπωμά του. Ἦταν τὸ μόνο ποὺ εἶχε ἀπομείνει ἀπ' τὶς ἑξηνταπέντε φρεγάτες, τὰ μπρίκια καὶ τὶς κορβέττες τοῦ Ἰμπραήμ, ἀπὸ τὴν τρομαχτικὴ ἀρμάδα ποὺ ἦρθε νὰ πνίξη τὴν Ἐπανάσταση, μὲ τὰ δυὸ χιλιάδες κανόνια της καὶ τὶς εἴκοσι χιλιάδες κι' ἀπάνω πολεμιστές της. Τὴν ἀρμάδα ποὺ καταστράφηκε μέσα σὲ τέσσερις ὧρες στὶς 8 Νοεμβρίου 1827.

. . . .

Ἡ πρωϊνὴ δροσιὰ μᾶς ξυπνᾶ ὁλότελα, καθὼς πᾶμε γιὰ τὸ σταθμὸ τοῦ τραίνου. Φεύγουμε ἀπ' τὴν «Εὐλογημένη Χώρα» πᾶμε νὰ δοῦμε κι' ἄλλες περιοχές. Ἀφίνουμε πίσω μας τὴν Καλαμάτα καὶ τὸν λιόχαρο κάμπο. Τὸ τραῖνο ἀγκομαχᾶ καθὼς ἀνεβαίνει μιὰ βραχόσπαρτη ράχη. Δυὸ τρελλὰ κατσίκια, τσακώνονται ποιὸ νὰ περάση πρῶτο τὸ στενὸ μονοπάτι πάνω ἀπ' τὴν ἄβυσσο. Ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο φέρνει τ' ἀγέρι τὴν τσουχτερὴ εὐωδιὰ τῆς φασκομηλιᾶς καὶ τοῦ σκίνου.

Σὰν πᾶς στὴν Καλαμάτα
καὶ ρθῆς μὲ τὸ καλὸ
κράτα μου ἕνα μαντήλι
νὰ δέσω στὸ λαιμό.

Ναί, κρατοῦμε πολλὰ μαντήλια μεταξωτά, γιὰ πεσκέσια σιοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς. Μιὰ ξεκούραση ἦταν αὐτὸ τὸ ταξίδι. Κοιτάζουμε μὲ συγκίνηση ἀπὸ κάθε στροφὴ τὸν γελούμενο κόλπο τῆς Μεσσηνίας.

Σὲ κάθε σταθμὸ ἀνεβαίνουν καινούργιοι ταξιδιῶτες. Στὴν Κυπαρισσία, ἕνα ψυχρὸ ἀεράκι ἀπὸ τὴ θάλασσα ταράζει τοὺς εὐκάλυπτους τῆς πλατείας. Σὲ λίγο ἕνα κουδούνισμα κι' ἕνα σάλπισμα βιαστικό. Φεύγουμε πάλι, σκίζομε τοὺς λόφους ποὺ τὶς

(Συνέχεια στὴ σελίδα 118)

Τὸ λίπασμα κι' ἡ κοπριά.

Ἀπὸ τὸ Φεβρουάριο, ἂν ὁ καιρὸς εἶναι καλός, ἀρχίζουν νὰ σκάβουν τὰ χωράφια καὶ νὰ τὰ κοπρίζουν. Τὸ Μάρτη γίνεται τὸ ὄργωμα γιὰ νὰ σπείρουν τὰ ἀραποσίτια, τὴ σκούπα, τὸ λινάρι.

Ὁ βίκος, τὰ ρεβύθια, οἱ φακές, τὰ κουκιά, τώρα σπέρνονται κι' αὐτά.

Ὁ κηπουρός, σπέρνει σπανάκι, σέλινο, μαρούλια, πράσσα, κρεμμύδια, σκόρδα, λάχανα καὶ κουνουπίδια. Βάζει καὶ τοὺς σπόρους τῆς κολοκυθιᾶς καὶ τῆς ἀγγουριᾶς στὴν κοπριὰ γιὰ νὰ κεντίσουν. Αὐτά, μόνο κατὰ τὸ τέλος τοῦ Μάρτη θὰ τὰ σπείρη, μαζὶ μὲ τὰ μποστανικά, τὶς καρπουζιὲς καὶ τὶς πεπονιές.

Ὡστόσο ἐκεῖνο ποὺ θὰ κάνη σπαρτά, ὄσπρια καὶ λαχανικὰ νὰ προκόψουν καὶ νὰ καρποφορήσουν, εἶναι ἡ κοπριὰ καὶ τὸ χημικὸ λίπασμα.

Αὐτὸ ὁ κάθε καλλιεργητὴς τὸ ξέρει, κι' ὡστόσο δὲ δίνει τὴν προσοχὴ ποὺ χρειάζεται. Σὲ ποιὰ χωριὰ οἱ γεωργοὶ ἔχουν περιποιημένους κοπρόλακκους, ὅπου αὐτὴ ἡ πολύτιμη τροφὴ τοῦ φυτοῦ νὰ μὴν σκορπιέται καὶ νὰ μὴ χάνη τὰ πολύτιμα συστατικά της;

Κι' ὡστόσο δὲν εἶναι δύσκολο πρᾶγμα νὰ σκαφῆ ἕνας βαθὺς λάκκος—ὄχι λιγότερο βαθὺς ἀπὸ ἑνάμισυ μέτρο καὶ πλάτος ἀνάλογο μὲ τὰ ζῶα ποὺ ἔχουμε. Οἱ κοπριὲς ποὺ ρίχνονται μέσα στὸ λάκκο, πρέπει νὰ πατιῶνται καὶ νὰ σκεπάζονται κατόπιν μὲ λίγο χῶμα γιὰ νὰ μὴ ξεραίνωνται. Ὅταν γεμίση ὁ λάκκος, πρέπει ἀμέσως νὰ σκάψωμε ἄλλον. Ὁ γεωργὸς μάλιστα ποὺ ἔχει γνώση, ἂν θέλη ν' ἀποκτήση ἕνα τέλειο λίπασμα μ' ἐλάχιστα ἔξοδα, ἀνακατώνει κάθε φορὰ ποὺ θὰ ρίξη κοπριὰ μέσα στὸ λάκκο ἕνα 5 ο)ο τοῦ βάρους της, λίπασμα φωσφορικὸ 0—16—0, ποὺ κοστίζει πολὺ φτηνά. Αὐτό, ὅταν ἡ κοπριὰ θὰ χωνέψη, λυώνει κι' ἀνακατώνεται μ' αὐτὴ καὶ τὴ δυναμώνει ἐξαιρετικά.

Ἄς ποῦμε τώρα καὶ δυὸ λόγια γιὰ τὰ χημικὰ λιπάσματα.

Ἡ θεϊκὴ ἀμμωνία.

Εἶναι πρώτης τάξεως λίπασμα, κυρίως γιὰ τὰ σπαρτά. Δὲ χρειάζεται μεγάλη ποσότητα ἀπ' αὐτή. Ὀχτὼ ὀκάδες τὸ στρέμμα, εἶναι ἀρκετή. Μὲ τὴ διαφορὰ πὼς δὲν εἶναι λίπασμα ποὺ μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῆ μοναχό του. Γιὰ νὰ δώση καλὰ ἀποτελέσματα, πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῆ μαζὺ μ' ἕνα λίπασμα φωσφορικό. (Γι' αὐτὸ θὰ μιλήσωμε ἄλλη φορά).

Ἡ θεϊκὴ ἀμμωνία κάνει τὸ σπαρτὸ νὰ μεγαλώση γρήγορα, νὰ φουντώση μὲ πρασινάδα, ἀλλὰ τὸ φωσφορικὸ λίπασμα εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τὸ κάνη νὰ δέση μὲ μπόλικο καρπό. Ἂν φτάνουν γιὰ τὸ κάθε στρέμμα ὀχτὼ ὀκάδες θεϊκῆς ἀμμωνίας ἀπὸ τὸ φωσφορικὸ λίπασμα χρειάζονται δεκαπέντε καὶ εἴκοσι ὀκάδες στὸ στρέμμα.

Ἡ θεϊκὴ ἀμμωνία σκορπιέται καὶ στὴ σπορά, ἀλλὰ καὶ ὕστερα ἀπ' τὴ σπορά.

Πῶς χρησιμοποιοῦμε τὰ χημικὰ λιπάσματα.

Τὰ χημικὰ λιπάσματα τρέφουν τὸ φυτό. Πρέπει λοιπόν, ἡ ρίζα τοῦ κάθε φυτοῦ, νὰ τὰ συναντήση γιὰ νὰ τὰ ρουφήξη, ὅταν θὰ λυώνουν μὲ τὶς βροχές.

Γι' αὐτὸ τὸ χημικὸ λίπασμα, δὲ σκορπιέται στὴν ἐπιφάνεια: Θὰ μπῆ σὲ βάθος 5—10 πόντους καὶ θὰ σκεπαστῆ μὲ χῶμα. Στὰ δέντρα, θ' ἀνοίξωμε μικροὺς λάκκους ὡς 20 πόντους βάθος, κι' ἐκεῖ θὰ ρίξωμε τὸ λίπασμα καὶ θὰ τὸ σκεπάσωμε μὲ χῶμα. Τὰ ὑπόλοιπα, εἶναι δουλειὰ τῆς βροχῆς. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ χρησιμοποιοῦμε τὰ χημικὰ λιπάσματα τώρα τὸ Μάρτη, ποὺ ἡ βροχὲς εἶναι ἄφθονες.

Ὁ μπάρμπα Μῆτρος

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Στὰ Κισνόβι ἡ ζωὴ κυλᾶ ἤρεμα καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ρωσσικῆς πόλης ἔχουν μιὰ μακάρια ξεγνοιασιά.

— Μόνο οἱ Ἕλληνες στὸ Κισνόβι δὲν εἶναι καθόλου ξέγνοιαστοι. Κάτι σοβαρὸ τοὺς ἀπασχολεῖ. Συσκέψεις, κουβέντες μυστικές, συναντήσεις. Κάποιος κρυφὸς τους πόθος ἔχει μπῆ στὸ δρόμο τῆς πραγματοποίησης.

Στὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Ὑψηλάντη γύρω ἀπὸ ἕνα μεγάλο τραπέζι κάθονται ἕξη ἄνδρες... Ὅλοι τους δείχνουν ὅτι ἡ συγκέντρωσή τους ἐκεῖ δὲν εἶναι κάτι τὸ συνηθισμένο. Διαβάζει κανεὶς στὰ πρόσωπά τους τὴν ἀγωνία τους! Εἶναι ἡ μεγάλη στιγμὴ τῶν ἀποφάσεων... Οἱ ἀδελφοὶ Ὑψηλάντη, ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Δημήτριος, ὁ Νικόλαος καὶ ὁ Γεώργιος εἶναι οἱ τέσσερις ἀπὸ τοὺς ἕξη ἄνδρες ποὺ τριγυρίζουν τὸ τραπέζι. Οἱ ἄλλοι δυὸ εἶναι οἱ γραμματικοί τους: Ὁ Γ. Τυπάλδος κι' ὁ Γ. Λασσάνης.

Εἶναι εὐτυχισμένη ἡ οἰκογένεια τῶν Ὑψηλάντηδων. Ὅλοι τους ἔχουν ἀνώτερα λειτουργήματα στὴ δημοσία ζωὴ τῆς Ρωσσίας. Μὰ ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ παίρνουν καὶ μεγάλα εἰσοδήματα ἀπ' τὰ τόσα τους κτήματα. Ἑκατομμύρια ὁλόκληρα ρούβλια πρόκειται νὰ τοὺς δώση σὰν ἀποζημίωση ἡ Τουρκία τὸν Μάϊο, ἔπειτα δηλαδὴ ἀπὸ δυὸ - τρεῖς μῆνες. Δὲν τοὺς λείπει τίποτα γιὰ νὰ ζοῦν μὲ ἄνεση καὶ τιμές.

Κι' ὅμως δὲν εἶναι εὐχαριστημένοι! Τοὺς λείπει κάτι ποὺ δὲν ἀντισταθμίζεται μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ὑλικὰ ἀγαθά τους! Τοὺς λείπει ἡ ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας τους! Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἀκόμη ὑπόδουλοι σ' ἕνα βάρβαρο κατακτητή. Ἡ παραγγελία τοῦ πατέρα τους, ποὺ πέθανε κάτω ἀπὸ τὰ δεινὰ βασανιστήρια τῶν Τούρκων, νὰ παλαίψουν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς ὑπόδουλης πατρίδας τους, δὲν ἔχει ἀκόμη μπῆ σὲ βέβαιο δρόμο.

Καὶ νὰ τώρα οἱ Ὑψηλάντες μὲ τοὺς γραμματικούς τους, στὸ ἀπόμερο ἐκεῖνο δωμάτιο τοῦ ἀρχοντικοῦ τους στὸ Κισνόβι, ἀρχίζουν τὴ δουλειὰ γιὰ τὸ ξεσκλάβωμα τῶν ραγιάδων.

Γράφουν ἐκείνη τὴν ἱστορικὴ προκήρυξη τοῦ Ὑψηλάντη ποὺ κυκλοφόρησε μὲ τὴν διάβαση τοῦ Προύθου.

Εἶναι ἡ φλόγα τῆς μεγάλης πυρκαϊᾶς ποὺ θὰ φουντώση σὲ λίγο σ' ὅλη τὴν Τουρκία, γιὰ νὰ φωτίση τὸν ἀγῶνα τοῦ ἔθνους τοῦ μικροῦ μὰ ἔνδοξου ἔθνους, ποὺ μὲ βαρειὰ κληρονομία μέσα ἀπὸ τῶν αἰώνων τὰ βάθη, ζητάει τὴν ἐλευθερία του.

Νομίζει κανεὶς πὼς τὴ στιγμὴ ἐκείνη μιὰ μυσταγωγία συντελεῖται μέσα στὸ σπίτι τοῦ Ὑψηλάντη. Ἡ προκήρυξη γράφεται λέξη πρὸς λέξη. Ὁ Τυπάλδος, γράφει ὁ Λασσάνης διορθώνει, οἱ ἀδελφοὶ Ὑψηλάντηδες δίνουν τὴν κατεύθυνση. Κάθε λέξη ζυγίζεται καλὰ - καλὰ προτοῦ γραφῆ...

Κι' ὁ Ἀλέξανδρος σὰν τελείωσε ἡ προκήρυξη μιλάει:

«Ὅλα θὰ τὰ προσφέρωμεν θυσίαν πατριωτικήν!...Ἂς τὰ προσφέρωμεν ὅλα. Τὰ κτήματά μας εἰς τὴν Βλαχίαν, τοὺς βαθμούς μας καὶ τοὺς μισθούς μας εἰς τὴν Ρωσσίαν. Ὅλα γιὰ τὴν πατρίδα».

Διαβάστηκε ἔπειτα ἡ προκήρυξη ποὺ τὴν δέχτηκαν ὅλοι μὲ ἀφάνταστο ἐνθουσιασμὸ κι' ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἐπρόσθεσε:

«Εἶναι καὶ κάποια ἄλλη θυσία».

Βγῆκε τότε ἀπὸ τὸ δωμάτιο τῆς διασκέψεως, τράβηξε στὰ διαμερίσματα τῆς μητέρας του ποὺ τὴν βρῆκε καθισμένη ἔχοντας δίπλα της τὸν μικρότερο Ὑψηλάντη, τὸν Γρηγόρη, ποὺ τότε δὲν ἦταν πάρα πάνω ἀπὸ 14 χρονῶν.

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης

Ἡ μητέρα του, ἡ ἀρχόντισσα Ἐλισσάβετ, χήρα τοῦ Κωνσταντίνου Ὑψηλάντη, δέχτηκε μὲ χτυποκάρδι τὸ μεγαλείτερο γυιό της, τὸν «μονόχειρα», ποὺ τὸ ἕνα του χέρι τὸ εἶχε προσφέρει πολεμῶντας ἡρωϊκὰ πλάϊ στὸν Αὐτοκράτορα. Ὁ Ὑψηλάντης προσκύνησε μὲ σεβασμὸ τὴ μητέρα του, τῆς προσέφερε τὸ χέρι του καὶ τὴν ὡδήγησε στὸ δωμάτιο ποὺ γινόταν ἡ διάσκεψη.

Ὁ Ἀλέξανδρος τῆς εἶπε ἐπίσημα μπροστὰ σὲ ὅλους:

«Μητέρα, ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος ἠμπορεῖ νὰ ἀπαιτήση καὶ τὴν θυσίαν τοῦ κτήματός μας τῆς Κοζνίτσας, τὸ ὁποῖον διὰ 40 ἀκόμη χρόνους θὰ ἀποδίδη ἔσοδον εἰς τὸν οἶκον σου 54 χιλιάδες ρούβλια χρονικῶς. Προσφέρεις αὐτὸ τὸ κτῆμα, μητέρα, εἰς τὴν πατρίδα;»

Ἡ ἀρχόντισσα δακρυσμένη κοντοστάθηκε γιὰ νὰ μπορέση νὰ πνίξη τὴ συγκίνησή της:

«Παιδιά μου, τοὺς εἶπε: Ἐγὼ προσφέρω σᾶς, τὰ φίλτατά μου παιδιά, καὶ θὰ λυπηθῶ τὰ δύο ἑκατομμύρια ρούβλια...»

Ἔπειτα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τῆς μητέρας του ὁ Ὑψηλάντης ὑπόγραψε τὴν προκήρυξη.

Εἶχαν δοθῆ ὅλα γιὰ τὴν πατρίδα.

Τὰ παιδιὰ τῆς Ὑψηλάνταινας εἶχαν φύγει πιά... Μόνο ὁ Δημήτρης εἶχε μείνει...

Μὰ σὲ κάποιο συγγενικὸ συμβούλιο ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ τὸν ξεπροβόδισε κι' αὐτὸν μ' αὐτὰ τὰ ἀθάνατα λόγια:

«Ὅταν εἶναι νὰ ἐλευθερωθῆ ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ἀποστολὴ κι' αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ μου ποὺ μοῦ ἔμεινε, στεροῦμαι κι' αὐτό. Ἂς ὑπάγη μὲ τὴν εὐχή μου...»

Καὶ πῆγε...

Καὶ στὴν Ἐλισσάβετ Ὑψηλάντη δὲν ἔμεινε τίποτε ἄλλο... Κάτι κοσμήματα ποὺ εἶχε τὰ ἔδωσε κι' αὐτὰ στὸν ἀγῶνα.

Τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν παρηγοριὰ νὰ βλέπη τὶς εἰκόνες τῶν παιδιῶν της κι' ἡ προσδοκία νὰ δῆ τὴν Ἑλλάδα ἐλεύθερη...

Ἱστερικὸς Μ.

Η ΣΕΛΙΔΑ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

Ἕνα ἀβλαβὲς πρόχειρο αἱμοστατικὸ

Δὲν εἶναι λίγες οἱ φορὲς ποὺ τυχαίνει νὰ χτυπήσῃ κανεὶς τὴν ὥρα ποὺ δουλεύει. Ἕνα γρατσούνισμα, ἕνα κόψιμο, προκαλοῦν συνήθως αἱμορραγία ποὺ κάποτε συνεχίζεται γιὰ πολλὴ ὥρα ἢ καὶ γιὰ πολλὲς ὧρες. Τὸ αἷμα, ὅμως, εἶναι πολύτιμο καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ

τὸ ἀφήνωμε νὰ πηγαίνῃ χαμένο. Αὐτὸ τὸ ξέρουν ὅλοι καὶ γι' αὐτὸ ὁ καθένας, ὅταν πληγωθῇ, κάνει ὅτι γιατροσόφια ξέρει γιὰ νὰ προλάβῃ τὴν αἱμορραγία.

Τὰ μέσα ποὺ μεταχειρίζονται οἱ περισσότεροι εἶναι ἀποτελεσματικά, σταματοῦν τὴν αἱμορραγία, ἀλλὰ εἶναι καὶ πολὺ ἐπικίνδυνα. Γιατί ὅταν βάζῃ κανεὶς ἐπάνω στὴν πληγὴ ἀραχνόπανο ἢ καπνὸ ἢ χῶμα ἢ ξερὴ κόπρο ἀλόγου καὶ τὰ παρόμοια, κινδυνεύει νὰ πάθῃ μόλυνση τοπικὴ ἢ γενικὴ ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχῃ πολὺ δυσάρεστες συνέπειες. Τὰ πρόχειρα αὐτὰ γιατροσόφια ποὺ τὰ χρησιμοποιοῦν σὰν αἱμοστατικά, εἶναι ἀποθῆκες μικροβίων. Ἡ πληγή, ὅσο μικρὴ κι' ἂν εἶναι, ἀφήνει ἀνοιχτὴ τὴν εἴσοδο γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ὀργανισμοῦ.

Πρέπει, λοιπόν, ν' ἀποφεύγωμε νὰ βάζωμε ἐπάνω στὶς πληγὲς ὅ,τι βρίσκομε μπροστά μας.

Γιὰ νὰ σταματήσωμε τὸ αἷμα χωρὶς νὰ δημιουργήσωμε κινδύνους, μποροῦμε νὰ φτιάσωμε στὴ στιγμὴ ἕνα πρόχειρο αἱμοστατικὸ ἀπαλλαγμένο ἐντελῶς ἀπὸ μικρόβια. Τὸ αἱμοστατικὸ αὐτὸ εἶναι ἡ στάχτη ἀπὸ λινάρι ἢ μπαμπάκι. Θὰ κάψωμε ἕνα κομμάτι σπάγγο ἢ ἕνα κομμάτι λινάτσα ἢ ἕνα κομμάτι μπαμπακερὸ ὕφασμα — ὅ,τι ἔχομε πρόχειρο—θὰ μαζέψωμε τὴ στάχτη του καὶ θὰ τὴ ρίξωμε ἐπάνω στὴ πληγή. Ἡ στάχτη ἑνώνεται μὲ τὸ αἷμα καὶ μαζί του ἀποτελεῖ μιὰ στυπτικὴ κρούστα. Ἔτσι ἡ αἱμορραγία σταματᾶ. Ἐπειδὴ τὸ μέσο αὐτό, ποὺ τὸ κάνουμε ἐκείνη τὴ στιγμή, εἶναι τελείως ἀποστειρωμένο, γι' αὐτὸ ἐμποδίζει καὶ κάθε φλόγωση τῆς πληγῆς. Εἶναι τὸ μόνο αἱμοστατικό, ποὺ πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμε γιὰ τὶς περιπτώσεις ποὺ εἴμαστε μακρυὰ ἀπὸ φαρμακεῖο καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ χρησιμοποιήσωμε ἄλλα ἐπιστημονικὰ αἱμοστατικὰ μέσα.

Τὸ νερὸ

Τὸ σῶμα μας εἶναι κυριολεκτικὰ ἕνα σφουγγάρι γεμάτο νερό. Ὅλα μας τὰ ὄργανα, οἱ ἱστοί, τὰ κύτταρα καθὼς καὶ οἱ χυμοὶ ποὺ κυκλοφοροῦν μέσα στὸ σῶμα καὶ τὸ τρέφουν, ἀποτελοῦνται κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀπὸ νερό. Ἡ πρώτη καὶ κυριώτερη τροφὴ τοῦ σώματος εἶναι τὸ νερό. Ἂν τὸ στερηθοῦμε, δὲ μποροῦμε νὰ ζήσωμε περισσότερο ἀπὸ δυὸ - τρεῖς μέρες, ἐνῶ χωρὶς τροφὴ εἶναι δυνατὸ νὰ ζήσῃ κανεὶς περισσότερο κι' ἀπὸ ἕνα μῆνα, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ νερό.

Ἡ ἀνθρώπινη ἀτμομηχανὴ ποὺ χαλάει κάρβουνο (τὸ χημικὸ κάρβουνο τῶν τροφῶν) καὶ νερό, καὶ ἀναπτύσσει κίνηση καὶ θερμότητα, χάνει διαρκῶς νερό, βγάζοντάς το σὲ μορφὴ οὔρων, ἱδρῶτος καὶ ὑδρατμῶν κατὰ τὴν ἐκπνοή. Γι' αὐτὸ ἔχει ἀνάγκη ν' ἀναπληρώνῃ διαρκῶς αὐτὲς τὶς ἀπώλειες τοῦ νεροῦ μὲ νέα προμήθεια. Καὶ ἡ προμήθεια αὐτὴ εἰσάγεται κατὰ ἕνα μέρος σὲ μορφὴ ποτῶν καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπο μέρος μαζὶ μὲ τὶς στερεὲς οὐσίες ποὺ ἔχουν καὶ νερό.

Γιὰ νὰ εἶναι ὅμως τὸ νερὸ κατάλληλο γιὰ τὴν ἀτμομηχανὴ τοῦ ὀργανισμοῦ, μ' ἄλλα λόγια γιὰ νὰ εἶναι πόσιμο, πρέπει νὰ ἔχῃ ὡρισμένες ἰδιότητες.

Πρῶτα - πρῶτα πρέπει νὰ εἶναι φρέσκο καὶ ὄχι πολυκαιρισμένο μέσα σὲ ντεπόζιτα ἢ ἄλλα ἀγγεῖα. Ὕστερα πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸ καὶ χωρὶς καμμιὰ μυρωδιά. Δὲν πρέπει νὰ ἔχει καμμιὰ γεύση, οὔτε δυσάρεστη, οὔτε εὐχάριστη. Νὰ μὴν εἶναι δηλαδή, οὔτε ἄνοστο, οὔτε ἁλμυρό, οὔτε γλυφό.

Τὸ πόσιμο νερὸ ἐκπληρώνει καὶ ἕναν ἄλλον προορισμό: Εἰσάγει στὸ σῶμα καὶ μερικὰ ὀρυκτὰ στοιχεῖα ἀπαραίτητα γιὰ τὴ λειτουργία πολλῶν ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ ἰδίως ἀσβεστοῦχα ἅλατα μὲ τὰ ὁποῖα γίνονται γερὰ καὶ τὰ κόκκαλα.

Τὸ γυαλὶ

Σήμερα μᾶς φαίνεται τόσο φυσικὸ νὰ ἔχωμε τζάμια στὰ παράθυρά μας, νὰ πίνωμε νερὸ μὲ γυάλινα ποτήρια καὶ γενικὰ νὰ χρησιμοποιοῦμε χίλια δυὸ ἀντικείμενα πρώτης ἀνάγκης καμωμένα ἀπὸ γυαλί.

Δὲ συνέβαινε ὅμως τὸ ἴδιο πάντοτε. Τὸ γυαλὶ ἦταν ἄγνωστο στὸν ἄνθρωπο.

Ἡ ἀνακάλυψη τῆς πολύτιμης αὐτῆς διάφανης ὕλης, ὀφείλεται στὴν τύχη.

Σὲ πάρα πολὺ ἀρχαῖα χρόνια ἔμποροι Φοίνικες ποὺ γύριζαν στὴν πατρίδα τους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο μὲ φορτίο νατρίου (ἕνα εἶδος σόδας), διανυκτέρεψαν μιὰ βραδυὰ στὶς ἀμμουδερὲς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Βήλλου. Ἐκεῖ ἄναψαν μεγάλη φωτιὰ γιὰ νὰ βράσουν τὸ φαγητό τους κι' ἀντὶ γιὰ πυροστιὰ ποὺ δὲν εἶχαν, ἔβαλαν κομμάτια νατρίου γιὰ νὰ στερεώσουν πάνω τὴν πύλινη χύτρα τους.

Καθὼς ἡ φωτιὰ ἦταν πάρα πολὺ δυνατή, τὸ νάτριο ἔλυωσε καὶ μαζί του ἔλυωσε καὶ κάμποση ἄμμος. Οἱ δυὸ αὐτὲς λυωμένες ὕλες ἑνώθηκαν κι' ἀποτέλεσαν μιὰ γυαλιστερὴ μάζα. Τὴ βραδυὰ ἐκείνη τὸ γυαλὶ εἶχε βρεθῆ. Καὶ σήμερα τὰ κύρια ὑλικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνεται τὸ γυαλὶ εἶναι ἡ ἄμμος καὶ τὸ νάτριο.

Μετὰ τὴν τυχαία ἀνακάλυψη τοῦ γυαλιοῦ, ἀναπτύχτηκε λίγο λίγο ἡ τέχνη τῆς κατεργασίας του. Δὲν εἶναι γνωστὸ πότε ἀκριβῶς κατάφεραν οἱ ἄνθρωποι νὰ φτιάσουν γυαλί. Πάντως τὰ τελειότερα γυάλινα ἀντικείμενα ποὺ μᾶς εἶναι γνωστά, χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸ 3300 πρὸ Χριστοῦ. Τέτοια εἴδη βρέθηκαν στὴν Αἴγυπτο.

Κέντρα ὑαλουργίας ἦταν ἀρχικὰ ἡ Σιδών, ἡ Τύρος καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια κι' ἀργότερα ἡ Ρώμη καὶ τὸ Βυζάντιο.

Πῶς νὰ δοκιμάζωμε τὸ γάλα

Πολλὲς φορὲς θέλει κανεὶς νὰ δοκιμάσῃ ἂν τὸ γάλα ποὺ προμηθεύεται εἶναι καλὸ καὶ ἰδίως εἶναι ἀνέρωτο. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως ἡ δοκιμὴ χρειάζονται ἐπιστημονικὰ ὄργανα ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ τὰ ἔχῃ ὁ καθένας.

Ὑπάρχει ὡστόσο ἕνας ἁπλούστατος καὶ ἀνέξοδος τρόπος δοκιμῆς. Δὲ χρειάζεται νὰ ἔχῃ κανείς, παρὰ λίγο γύψο στὴ διάθεσή του:

Γιὰ νὰ κάνῃς τὴ δοκιμὴ ρίχνεις στὸ γάλα τόσο γύψο, ὅσος χρειάζεται γιὰ νὰ σχηματιστῇ ἕνα μῖγμα ἀρκετὰ πυκνό. Ἀφοῦ ἀνακατέψῃς λίγο τὸ μῖγμα αὐτὸ τὸ

ἀφήνεις ἀκίνητο. Ἂν τὸ γάλα εἶναι καθαρό, ἁγνό, θὰ περάσουν δέκα περίπου ὧρες ὅσο νὰ σκληρυνθῇ τὸ μῖγμα. Ἂν ὅμως τὸ γάλα εἶναι νοθευμένο μὲ νερὸ τὸ μῖγμα πήζει συντομώτερα. Ὅσο περισσότερο νερὸ περιέχει τόσο πιὸ γρήγορα πήζει. Στὶς δοκιμὲς ποὺ ἔγιναν διαπιστώθηκε ὅτι διάλυση γύψου σὲ γάλα ποὺ ἔχει 75 στὰ ἑκατὸ νερό, σκληρένεται σὲ 40 λεπτὰ τῆς ὥρας κι' ἀκόμη πιὸ σύντομα.

Στιγμιότυπ... δοχή τοῦ
ἀπό τήν ὑ... ας στίς
περιοδικοῦ ... πόλεις
Παι...
ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

Τὰ παιδιὰ γράφουν

Ἡ Φραγγίστα

Τί ὡραῖο ποὺ εἶναι τὸ χωριό μου! Λέγεται Ἀνατολικὴ Φραγγίστα. Εἶναι χτισμένο στοὺς πρόποδες ἑνὸς βουνοῦ, ποὺ τὸ σκεπάζουν πολλὲς γέρικες βελανιδιές. Ἐκεῖ στὸ δάσος ζοῦν λαγοί, ἀλεποῦδες κι' ἄλλα ἀγρίμια. Ἀπὸ μακριὰ φαίνονται τὰ κάτασπρα σπιτάκια του. Στὴν κορυφή του ὑψώνεται μιὰ πολὺ παλιὰ ἐκκλησία ποὺ λέγεται Ἁγία Σωτῆρα. Τὸν παληὸ καιρὸ τὴν κατάστρεψαν οἱ Τοῦρκοι. Δίπλα στὴν Ἁγία Σωτῆρα εἶναι χτισμένο μεγάλο ὑδραγωγεῖο ἀπ' ὅπου παίρνει μὲ σωλῆνες νερὸ ὅλο τὸ χωριό. Τί ὡραῖο ποὺ φαίνεται τὸ καλοκαῖρι! Τὰ πουλάκια καὶ μάλιστα τὰ ἀποδημητικά, πού ἔρχονται τὴν ἄνοιξη κελαϊδοῦν ὡραῖα. Τὸ καλοκαῖρι τὸ χωριό μου βγάζει καὶ ὡραῖα φροῦτα. Σῦκα, σταφύλια, καρύδια κ.τ.λ. Τὸ χειμῶνα φαίνεται πιὸ ὡραῖο γιατὶ τὸ χιόνι λευκό, ἁπαλὸ καὶ σιγανὸ πέφτει στὰ χωράφια, στοὺς δρόμους καὶ σκεπάζει ὁλόκληρη τὴ γύρω ἔκταση. Τὰ πουλάκια ἔρχονται στὰ παράθυρα καὶ στὶς αὐλὲς γιὰ νὰ μᾶς ζητήσουν προστασία. Ἀπὸ τὸ φθινόπωρο κάνομε τὶς προετοιμασίες γιὰ τὸ χειμῶνα. Γιατὶ τὸ χειμῶνα δὲν μποροῦμε νὰ βγοῦμε ἔξω ἀπὸ τὸ κρύο. Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ πηγαίνομε στὸ σχολεῖο. Τί ὡραῖα ποὺ εἶναι! Τώρα ὅμως τὰ παρατήσαμε ὅλα, γιατὶ οἱ ἀντάρτες μᾶς ἔδιωξαν. Ἔχομε ὅμως τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ξαναγυρίσωμε στὰ σπίτια μας, στὶς ἐκκλησίες μας καὶ στὰ χωριά μας. Μιὰ καινούργια ζωὴ θὰ ξαναρχίση.

ΘΩΜΑΣ ΔΡΑΚΟΣ
('Αγρίνιο)

Τὸ παιδοφύλαγμα

Μιὰ ἡλιόλουστη μέρα ποὺ μόλις ἅπλωνε ὁ ἥλιος τὶς χρυσὲς ἀκτίνες του σὲ μιὰ γωνία τοῦ ἀγαπημένου μου χωριοῦ, βγήκαμε στὴν κορυφὴ ν' ἀγναντέψωμε τὴν ὄμορφη φύση. Στὸ δρόμο εἴδαμε αὐτοκίνητα νὰ ἔρχωνται βαρυφορτωμένα πρὸς τὸ χωριό! Τὰ αὐτοκίνητα αὐτὰ ἦταν τὰ ἁμάξια τῆς σωτηρίας. Ἦταν ἐκεῖνα ποὺ μᾶς γλύτωσαν ἀπὸ τὰ χέρια βάρβαρου ἐχθροῦ. Ἡ στιγμὴ ἦταν συγκινητική. Θὰ ἐφεύγαμε ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀγαπημένης μας μητέρας. Θ' ἀφήναμε τὸ λατρευτὸ μας χωριό, ὅπου ὡς τότε ἀντηχοῦσαν τ' ἀγαπημένα μας τραγούδια. Τὰ αὐτοκίνητα μᾶς ὡδήγησαν σ' ἕνα μεγάλο καὶ στοργικὸ λιμάνι ποὺ λέγεται «Παιδόπολη».

Τὸ λιμάνι αὐτὸ στολίζει ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς τὶς ψυχές μας καὶ τὸ σῶμα μας μὲ τὰ στολίδια τῆς ἀγάπης. Ἔτσι δὲν εἶναι Στάθη; Γιατὶ στὸ χωριό μας δὲν ξέραμε τί θὰ πῆ ἀγάπη, δὲν ξέραμε καλὰ - καλὰ τί θὰ πῆ θρησκεία, τί Πατρίδα! Βρήκαμε νέους γονεῖς ποὺ μέρα καὶ νύχτα προσπαθοῦν πῶς νὰ μᾶς καλλιεργήσουν τὴν ψυχή μας καὶ νὰ μᾶς κάνουν ἀνθρώπους μὲ καλὰ αἰσθήματα καὶ πολλὲς γνώσεις. Ἐδῶ βρήκαμε καθαριότητα, καλὸν ὕπνο, μ' ἕνα λόγο μιὰ καινούργια ζωή. Ἐμεῖς τὰ μεγάλα τὰ παιδιὰ πηγαίνουμε στὴν ἀγαπημένη μας ἀρχηγὸ καὶ τῆς δίνουμε ἀναφορὰ γιὰ τὰ μικρότερα ἀδέλφια μας, ποὺ σὰν μεγαλύτερα τὰ βοηθᾶμε. Σᾶς δίνουμε τὸν λόγο μας, πῶς δὲ θὰ παραμελήσωμε τὰ ὅσα μάθαμε ἀπὸ τοὺς εὐεργέτες μας.

Ὅταν θὰ πᾶμε στὰ χωριά μας θὰ δουλέψωμε ἀκούραστοι καὶ θὰ μεταδόσωμε τὰ ὅσα μάθαμε.

Πρῶτα θὰ φτιάξωμε τὴν Ἐκκλησία μας, τὸ σχολεῖο μας, τὸ γεφύρι, τὴ βρύση ποὺ μᾶς τὰ χάλασαν οἱ βάρβαροι. Καὶ θὰ προσπαθήσωμε νὰ φέρωμε ὅλα τὰ παιδάκια στὸν καλὸ τὸ δρόμο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
(Γ' τάξη Γυμνασίου
Παιδόπολη Λαμίας)

Τὸ χωριό μου

Τὸ χωριό μου εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ καλύτερα τῆς Ἠπείρου. Τὸ ὄνομά του εἶναι Βουτζαρᾶς. Χτισμένο σὲ μέρος ἐπίπεδο καὶ καταπράσινο, ἔχει φρουρούς του τὰ δάση. Ἀνατολικὰ τὸ περιβάλλει ἕνα ἀπέραντο δάσος ἀπὸ πεύκα καὶ δυτικὰ ἕνα ἄλλο μὲ μεγάλες καὶ γέρικες βελανιδιές. Αὐτὰ εἶναι οἱ προστάτες του ποὺ χάριζαν στοὺς κατοίκους του ὑγεία, δροσιὰ καὶ εὐτυχία. Ἀλήθεια τί εὐχάριστα περνάει κανεὶς τὸ καλοκαίρι στὸ εὐτυχισμένο χωριό μου!. Καρποφόρα δέντρα μᾶς δίνουν τοὺς γλυκοὺς καὶ θρεπτικοὺς καρπούς τους.

Μέσα στὸ χωριὸ ὑπάρχουν τὰ ὡραῖα λουλούδια ποὺ τὸ κάνουν ὄμορφο, λὲς καὶ τὸ σκεπάζει ἕνα καταπράσινο σεντόνι. Τὰ κρύα καὶ γάργαρα νερά του δροσίζουν τὸν κάθε διαβάτη ποὺ περνάει.

Τὸ χειμῶνα τὸ χωριό μου ἀλλάζει φορεσιά. Ἀντὶ γιὰ τὸ ὁλοπράσινο παλτό του, φοράει τὸν ὁλόασπρο μανδύα του. Ἕνα ἁπαλὸ καὶ ἐλαφρὸ χιόνι τὸ σκεπάζει. Καὶ τὰ δάση χάνουν τὴν ὁλοπράσινη φορεσιά τους. Τοὺς φορεῖ ἡ φύση τὴν κάτασπρη στολή τους. Τώρα φαίνονται τὰ δάση σὰν κάτασπροι ἄγγελοι. Τὰ πουλιὰ κατσουφιασμένα πετοῦν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι ζητῶντας ἐλεημοσύνη. Ἐμεῖς καθόμαστε μέσα στὸ σπίτι ψήνοντας κάστανα στὸ παραγῶνι. Ἀλλὰ μέσα σ' αὐτὸν τὸν ὄμορφο καὶ ἥσυχο καιρό, ποὺ ἡ ζωή μας κυλοῦσε εὐτυχισμένη, βάρβαροι ἐχθροὶ μᾶς κατάστρεψαν τὸ ὡραῖο χωριό μας. Τὸ σπλαχνικὸ ὅμως χέρι τοῦ Θεοῦ φώτισε τὴν καλὴ βασίλισσά μας καὶ μᾶς μάζεψε στὶς παιδοπόλεις, ὅπου ζοῦμε μιὰ εὐτυχισμένη ζωή. Ἀλλὰ τὰ ἐρείπια τοῦ χωριοῦ μου μαρτυροῦν τὸν πολιτισμὸ ποὺ εἶχαν οἱ κάτοικοί του.

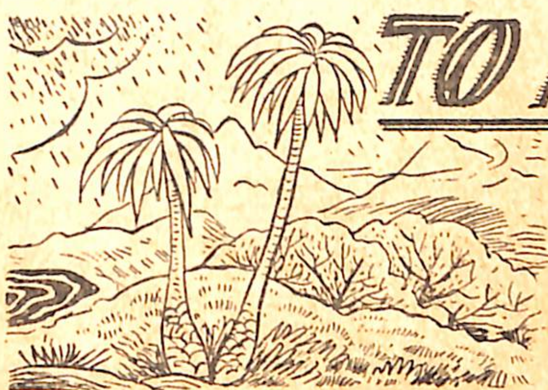
Τώρα ἀφήσαμε τὰ ὡραῖα καρποφόρα δέντρα. Μὰ θὰ ξαναγυρίσωμε σ' αὐτά, θὰ ξαναγυρίσωμε στὰ χωριά μας γιὰ νὰ ξαναχτίσωμε τὰ ἐρείπια καὶ νὰ ἀρχίσωμε τὴ δημιουργικὴ δουλειά.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΤΟΣ
(Παιδόπολη 'Αγρινίου)

Ὅταν βραδυάζει...

Ὅταν βραδυάζει μοῦ φαίνεται σὰ νὰ ἔρχεται ἀργὰ - ἀργὰ ἕνας παράξενος καβαλλάρης σκορπίζοντας τὴ μελαγχολία σ' ὁλόκληρη τὴ φύση. Φαντάζομαι πῶς φορεῖ ἕνα μανδύα ὑφασμένο ἀπὸ τὴν σκοτεινιὰ καὶ τὴ θλίψη. Καβάλλα στὸ μαῦρο του ἄλογο προχωρεῖ καμαρωτὸς καὶ τραγουδάει νυχτερινὰ τραγούδια ποὺ μὲ τὴ μαγεία τους κάνουν τοὺς ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ νὰ ἡσυχάζουν... Στὸ πέρασμά του κλείνει τὰ μάτια τῶν πουλιῶν ποὺ βρίσκονται κρυμμένα μέσα στοὺς θάμνους. Κλείνει τὰ μάτια τῶν παιδιῶν ποὺ ἀχόρταγα ἔπαιζαν ὅλη τὴν ἡμέρα. Μὲ τὴν μαγική του δύναμη κάνει τὸ βοσκὸ νὰ μαζέψη τὸ ἀγαπημένο του κοπάδι καὶ νὰ τὸ κλείση στὸ μαντρί του. Μοῦ φαίνεται ἀκόμη πῶς αὐτὸς δείχνει τὸ δρόμο τοῦ ψαρᾶ καὶ τοῦ γεωργοῦ νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους βάζοντας γιὰ ὁδηγὸ κάποιο ἀστέρι τῆς νύχτας. Ὅλη τὴ φύση, μὲ τὸ μαγικό του ραβδὶ τὴν κάνει νὰ ἀναπαύεται κάτω ἀπ' τὸ θόλο τοῦ οὐρανοῦ. Μὲ τὴ φαντασία μου βλέπω τὸν παράξενο καβαλλάρη ν' ἁπλώνη σ' ὅλη τὴ φύση τὴ σιγή, ἐνῶ στὴ δική μου ψυχὴ ἁπλώνεται ἡ μελαγχολία...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ
(Μαθητὴς 6ης Δημοτικοῦ
Παιδόπολη «Ἅγιος Ἀλέξανδρος»)

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

— Τί βλέπουμε κύριε Σπίλετ; Πάντως ψητὸ δὲν πρόκειται νὰ δοῦμε! Ἐκτὸς ἂν ὁ κ. Σμὶθ ἔχει σπίρτα ἀπάνω του.

— Δὲν ἔχω παρὰ μόνο τὸ ρολόϊ μου, εἶπε ὁ κ. Σμίθ.

— Τὰ βλέπετε κύριε Σπίλετ; Πάει ἡ φωτίτσα μας, πάει ἡ φωτούλα μας ποὺ μᾶς ζέσταινε, ποὺ μᾶς φώτιζε, ποὺ μᾶς ἔδινε ζεστὸ φαΐ.

— Θὰ μοιρολογᾶς πολὺ Πένκροφ;

— Τί ἄλλο μένει νὰ κάνω;

— Σοῦ εἶπα νὰ περιμένης! Τώρα δὲν εἴμαστε πιὰ μόνοι. Τώρα ἔχουμε τὸν κ. Σμίθ. Καὶ ὁ κ. Σμὶθ, θὰ βρῆ τρόπο νὰ μᾶς ἀνάψη φωτιά. Ἀφῆστε τον νὰ ξεκουραστῆ πρῶτα τὸν ἄνθρωπο!

— Μὲ τί θ' ἀνάψη φωτιὰ ὁ κ. Σμίθ; μουρμούριζε ὁ Πένκροφ. Μὲ τί ; Ἂς δοκιμάσω τουλάχιστον ἐγὼ ν' ἀνάψω φωτιὰ ὅπως λένε πὼς ἀνάβουν οἱ ἄγριοι τῆς Πολυνησίας!

Κι' ὁ ἀγαθὸς Πένκροφ πῆρε δυὸ ξερὰ ξύλα κι' ἄρχισε νὰ τὰ τρίβη μὲ ὅλη του τὴ δύναμη. Πλάϊ του, ὁ Νὰβ ἔκανε τὸ ἴδιο μὲ δυὸ ἄλλα ξύλα. Τὸ βράδυ ἦταν μᾶλλον κρύο, κι' ὡστόσο ὁ ναυτικὸς κι' ὁ Νέγρος ἦταν μούσκεμα στὸν ἵδρωτα... χωρὶς ἀποτέλεσμα φυσικά, γιατὶ τὰ ξύλα οὔτε κὰν κάπνισαν...

— Ἀντὶ νὰ ζεσταθοῦν τὰ ξύλα, ζεσταθήκαμε ἐμεῖς! μουρμούριζε ὁ Πένκροφ. Κι' ἂν ἦταν τρόπος νὰ χρησιμοποιηθῆ ἡ δική μας ἡ ζέστη, θὰ μπορούσαμε νὰ κάνωμε νὰ βράση ἕνα κοτζὰμ καζάνι καὶ νὰ βάλουμε ἐμπρὸς ὁλόκληρο βαπόρι.

— Γιὰ τὴν ὥρα ὅμως δὲν κάνεις τίποτα, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ. Πιὸ εὔκολα θ' ἀνάψουν τὰ χέρια σου, τρίβοντάς τα τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, παρὰ θὰ πάρουν φωτιὰ αὐτὰ τὰ ξύλα!

— Οἱ ἐξερευνητὲς λένε ἕνα σωρὸ ψευτιές, ἀποφάνθηκε ὁ Πένκροφ.

Ὁ καλὸς ναυτικὸς δὲν εἶχε δίκηο ὡστόσο. Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Πολυνησίας ἀνάβουν πραγματικὰ φωτιὰ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀλλὰ μεταχειρίζονται εἰδικὸ ξύλο ποὺ πιάνει εὔκολα φωτιὰ καὶ τὸ τρίβουν μὲ ἰδιαίτερο τρόπο. Ὅλα τὰ πράγματα θέλουν τὴν τέχνη τους κι' ὁ Πένκροφ δὲν ἤξερε τὴν τέχνη ν' ἀνάβη φωτιὰ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο.

Στὸ μεταξὺ ὁ Ἕρμπερτ ποὺ εἶχε γυρίσει ἀπέξω μὲ μιὰ μεγάλη ποσότητα ἀπὸ λιθοδόμους, (τί ἄλλο νὰ ἔτρωγαν), πῆρε τὰ ξύλα ποὺ εἶχε πετάξει ὁ Πένκροφ, κι' ἄρχισε νὰ τὰ τρίβη μὲ ὅλη του τὴ δύναμη.

— Γιὰ δὲς ἐκεῖ καμώματα, γέλασε ὁ Πένκροφ. Δὲ μπορέσαμε ν' ἀνάψωμε φωτιὰ ὁ Νὰβ κι' ἐγώ, καὶ θ' ἀνάψης ἐσὺ μὲ τὰ...μπρατσάκια σου; Δὲν εἴμαστε καλά!

— Δὲν ἐλπίζω νὰ τ' ἀνάψω, εἶπε ὁ Ἕρμπερτ. Ἀλλὰ ὅταν σᾶς εἶδα ἱδρωμένους, τὸν Νὰβ κι' ἐσένα, μ' αὐτὸ τὸ κρύο, ζήλεψα καὶ θέλησα νὰ ζεσταθῶ κι' ἐγώ.

Ὁ Πένκροφ ἄρχισε νὰ τρίβη τὰ ξύλα...

— Ἂν εἶναι ἔτσι καλά, εἶπε ὁ ναυτικός.

Βολεύτηκαν στὶς «Καμινάδες» ὅσο καλύτερα μποροῦσαν, γιὰ νὰ περάσουν τὴ νύχτα. Καὶ μ' ὅλη τὴν ἔλλειψη τῆς φωτιᾶς ἦταν τόσο εὐτυχισμένοι ποὺ ἦταν ὅλοι μαζὶ, ποὺ ἡ χαρὰ τοὺς ζέσταινε.

Εἶχαν ρίξει ἐπάνω στὸν Κύρο Σμὶθ τὰ σακάκια τους, γιὰ νὰ μὴν κρυώση ποὺ ἦταν ἀκόμη ἐξαντλημένος κι' ἄρχισαν νὰ κουβεντιάζουν, ξαπλωμένοι στὸ σκοτάδι.

— Πρέπει τὸ γρηγορώτερο ν' ἀνεβοῦμε σὲ μιὰ κορφή, εἶπε ὁ Κύρος Σμὶθ, γιὰ νὰ μάθωμε ποῦ βρισκόμαστε. Σὲ νησὶ ἢ σὲ ἤπειρο!

— Ἀλήθεια, συνέχισε ὁ Πένκροφ, ὅσο θυμᾶμαι ποιὰ ἦταν τὰ πρῶτα λόγια ποὺ προφέρατε, ὅταν συνήλθατε σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά ! Τί σπουδαῖος ἄνθρωπος ποὺ εἶστε κύριε Σμίθ! Ἐμένα ποτὲ δὲ θὰ μοῦ ἐρχόταν στὸ μυαλὸ νὰ ρωτήσω ἕνα τέτοιο πρᾶγμα ἐκείνη τὴ στιγμή. Στοιχηματίζω πὼς θὰ ἔλεγα καμμιὰ κουταμάρα!

— Ἂν δοῦμε πὼς εἴμαστε σὲ νησὶ, δὲ μᾶς μένει ἄλλο παρὰ νὰ ἐγκατασταθοῦμε ὅσο καλύτερα μποροῦμε. Ἂν τὸ νησὶ εἶναι κατοικημένο τόσο τὸ καλύτερο. Ἂν εἶναι ἀκατοίκητο, θὰ περιμένωμε νὰ περάση κανένα καράβι. Ἂν πάλι εἴμαστε σὲ ἤπειρο, θὰ ξεκινήσωμε ἀμέσως καὶ σιγὰ-σιγὰ θὰ φτάσωμε σὲ κατοικημένο μέρος. Πάντως, τίποτα δὲ μποροῦμε νὰ κάνωμε πρὶν βεβαιωθοῦμε...

— Συμφωνῶ ἀπολύτως ἀγαπητέ μου Κύρο, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ. Καὶ τώρα ποὺ εἶσαι πιὸ ξεκούραστος, θέλω νὰ σὲ ρωτήσω κάτι: Πῶς τὰ κατάφερες κι' ἀνέβηκες ὡς τὴ σπηλιὰ ποὺ ἀπέχει κάπου εἴκοσι λεπτὰ ἀπὸ τὴν ἀκτή;

— Πῶς ἀνέβηκα ὡς τὴ σπηλιά ; φώναξε ὁ κ. Σμίθ. Μὰ δὲ μὲ πῆγε ἐκεῖ ὁ Νάβ;

— Ὄχι, κύριε! εἶπε ὁ Νάβ. Σᾶς βρῆκα μέσα στὴ σπηλιά, καὶ τὸν Τὸπ ἀπέξω, νὰ σᾶς φυλάῃ.

— Περίεργο, εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ. Πολὺ περίεργο...

— Ἂν δὲν εἶσαι κουρασμένος, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ, θὰ ἤθελα νὰ μᾶς διηγηθῆς τί σοῦ συνέβη ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔπεσες ἀπὸ τὸ ἀερόστατο, ὡς τὴν ὥρα ποὺ σὲ βρῆκε ὁ Νάβ.

— Πολὺ λίγα πράγματα θυμοῦμαι. Ὅταν βρέθηκα στὴ θάλασσα, πάλαιψα ὅσο μποροῦσα μὲ τὰ κύματα. Ἡ τρικυμία ἦταν φοβερὴ καὶ σ' ἐκείνη τὴ θάλασσα ὑπάρχουν ρεύματα τόσο δυνατὰ ποὺ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο νὰ κολυμπήση κανεὶς ἐναντίον τους. Θυμᾶμαι πὼς ἀφοῦ κρατήθηκα στὴν ἐπιφάνεια μὲ μεγάλο κόπο, κάπου δυὸ ὧρες, μ' ἅρπαξε ἕνας νεροσίφουνας καὶ μὲ τράβηξε στ' ἀνοιχτά. Τότε φαντάσθηκα πὼς εἶχε φτάσει πιὰ ἡ τελευταία μου ὥρα, καὶ ἔχασα τὶς αἰσθήσεις μου. Δὲν συνῆλθα παρὰ μέσα στὴ σπηλιὰ ὅπου μὲ βρήκατε...

— Δὲ θυμᾶσαι τίποτα ἄλλο;

— Τίποτα ἀπολύτως! Μὰ δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ μόνο παράξενο! Ἡ ἀκτὴ ὅπου μὲ ξέβρασε ἡ θάλασσα, εἶναι γεμάτη βράχους. Δὲν σᾶς ἔκανε ἐντύπωση τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἔχω οὔτε μιὰ τσουγκρανιὰ σὲ ὅλο μου τὸ σῶμα; Οὔτε τὰ χέρια μου κὰν δὲν εἶναι γδαρμένα, ὅπως εἶναι συνήθως τὰ χέρια τῶν ναυαγῶν ποὺ ἀγωνίζονται νὰ πιαστοῦν ἀπ' τὰ βράχια...

— Ναί, εἶπε κι' ὁ κ. Σπίλετ. Τὸ εἶχα προσέξει...

— Ἐγὼ λέω νὰ μὴν τὰ πολυσυλλο-

γιζόμαστε ὅλ' αὐτά, γιατὶ θὰ μᾶς στρίψη, ἔκανε ὁ Πένκροφ. Ἄχ! νάχαμε λίγη φωτιά!

— Σοῦ εἶπα νὰ μὴ σὲ ἀπασχολῇ τὸ ζήτημα τῆς φωτιᾶς, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ.

— Ἐξασφαλῆστε μας κυνήγι καὶ τὰ ἄλλα εἶναι δική μου δουλειά, εἶπε κι' ὁ κ. Σμίθ.

— Κυνήγι; Ὅσο θέλετε! φώναξε ὁ ναυτικός. Τὸ ξαναλέω ὅμως καὶ τὸ ὑπογράφω, πὼς τὸ κυνήγι δὲν τρώγεται ὠμό!

— Θὰ φαγωθῆ ψητό, ἔννοια σου, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ. Προσωρινὰ δηλαδή, γιατὶ τώρα ποὺ ἔχομε μαζί μας τὸν κ. Σμίθ, θὰ φτιάσωμε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται γιὰ νὰ τρῶμε μαγειρεμένο τὸ φαΐ μας!

Ἔτσι, λοιπόν, κατὰ τὶς δέκα, οἱ τρεῖς κυνηγοὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ δάσος. Ὁ Ἕρμπερτ σφύριζε χαρούμενα, ὁ Νὰβ γελοῦσε δείχνοντας ὅλα του τὰ δόντια καὶ μόνο ὁ Πένκροφ ἦταν σκυθρωπὸς μουρμουρίζοντας ὁλοένα:

— Ἂν γυρίζοντας στὶς «Καμινάδες» βρῶ φωτιὰ ἀναμμένη, θὰ πιστέψω πὼς ἔπεσε κεραυνὸς καὶ τὴν ἄναψε...

— Δὲν ξέρω τί λές, τοῦ ἀπάντησε ὁ Νάβ, ἐγὼ ὅμως πιστεύω στὸν κύριό μου! Γι' αὐτὸ θὰ φροντίσω νὰ κόψω ἀρκετὰ ξύλα, ὥστε νὰ μὴ μᾶς λείψουν, οὔτε γιὰ τὸ μαγείρεμα, οὔτε γιὰ ζέστη...

— Λοιπὸν τί θὰ γίνωμε πρῶτα: Κυνηγοὶ ἢ ξυλοκόποι; ρώτησε γελώντας ὁ Ἕρμπερτ.

— Ἀφοῦ ἐπιμένετε, εἶπε ὁ Πένκροφ ποὺ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγία, ἂς ἀρχίσωμε ἀπὸ τὰ ξύλα. Θὰ τὰ συγκεντρώνωμε στὴν ὄχθη τοῦ ποταμιοῦ, ἐπάνω στὴ σχεδία μας κι' ὅταν θὰ γυρίσωμε ἀπὸ τὸ κυνήγι, θὰ τὰ τραβήξωμε πρὸς τὶς «Καμινάδες» ὅπως τὴν πρώτη φορά.

Οἱ τρεῖς φίλοι ἄρχισαν τὸ κυνήγι τους μὲ τὰ ρόπαλα στὰ χέρια...

Χωρὶς δεύτερη κουβέντα οἱ φίλοι μας ἄρχισαν νὰ μαζεύουν ξύλα ποὺ ἦταν ἄφθονα πεσμένα χάμω, καὶ νὰ τὰ στοιβάζουν στὴ σχεδία.

Ὅταν τὴν φόρτωσαν γιὰ καλά, τὰ ἔδεσαν μὲ περιπλοκάδες, στερέωσαν καὶ τὴν ἴδια τὴ σχεδία στὴν ὄχθη καὶ τράβηξαν γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ νὰ κυνηγήσουν.

Τώρα ποὺ εἶχαν τὸν Τὸπ μαζί τους, δὲν ἦταν ὑποχρεωμένοι ν' ἀκολουθοῦν τὸ ποτάμι. Μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν μέσα στὸ δάσος, γιατὶ ὁ σκύλος μὲ τὸ ἀλάθητο ἔνστικτό του, θὰ τοὺς ἔφερνε στὸ σωστὸ δρόμο.

Ὡστόσο ἂν καὶ τράβηξαν βαθιὰ μέσα στὸ δάσος μὲ τὰ ρόπαλα στὸ χέρι, δὲν συνάντησαν ἴχνος κυνηγιοῦ. Ἀκόμη καὶ τὰ κουρουκοὺ ἦταν ἀθέατα.

— Ἂν αὐτὸ εἶναι τὸ κυνήγι ποὺ πρόκειται νὰ πᾶμε στὶς «Καμινάδες», εἶπε ὁ Νάβ, δὲν θὰ δυσκολευτοῦμε νὰ τὸ ψήσωμε!

— Κάνε ὑπομονὴ Νάβ, εἶπε ὁ Πένκροφ. Δὲν ξέρεις μιὰ παροιμία ποὺ λέει:

«Τοῦ πουλολόγου, τοῦ ψαρά, τοῦ κυνηγοῦ τὸ πιάτο,
ἐννιὰ φορὲς εἶν' ἄδειανό, καὶ μιὰ φορὰ γεμάτο»!

— Ἂν ἀληθεύει ἡ παροιμία σου Πένκροφ σωθήκαμε, εἶπε ὁ Ἕρμπερτ.

Καθὼς προχωροῦσαν μέσα στὸ δάσος, ὁ Ἕρμπερτ τοὺς ἔκανε νὰ προσέξουν κάτι κωνοφόρα. Ἦταν ἥμερες κουκουναριὲς φορτωμένες μεγάλες, ὥριμες κουκουνάρες. Οἱ φίλοι μας ἔρριξαν μερικὲς κι' ἔφαγαν μὲ πολλὴ ὄρεξη τὸν νόστιμο καρπό τους. Στὸ κλίμα ἐκεῖνο, τὰ κουκουνάρια ἦταν μεγαλύτερα ἀπ' τὰ δικά μας.

— Μὲ φύκια, μὲ λιθοδόμους καὶ μὲ κουκουνάρια, δὲν κινδυνεύουμε νὰ πεθάνωμε τῆς πείνας, εἶπε ὁ Πένκροφ.

Ξαφνικὰ ὁ Τὸπ τράβηξε τὴν προσοχή τους, μὲ κάτι παράξενα γρυλλίσματα. Ἀκολούθησαν τὰ ἴχνη του στὴ λόχμη, καὶ εἶδαν σ' ἕνα ξέφωτο τὸν σκύλο ποὺ εἶχε τσακώσει ἀπ' τὸ αὐτὶ ἕνα εἶδος γουρουνιοῦ, μὲ τρίχωμα καστανόμαυρο καὶ μακρὺ ρύγχος. Τὰ δάχτυλα τῶν ποδιῶν του ἦταν ἑνωμένα μὲ μεμβράνη σὰν τὰ πόδια τῆς πάπιας.

Ὁ Ἕρμπερτ τοὺς ἐξήγησε πὼς τὸ ζῶο ἐκεῖνο ἦταν καμπιάϊ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα στὸ μέγεθος τρωκτικά.

Ὡστόσο τὸ καμπιάϊ, δὲν πάλευε νὰ ξεφύγῃ ἀπ' τὸν σκύλο. Στριφογύριζε ἠλίθια τὰ μικρὰ ματάκια του ποὺ ἦταν βαθιὰ χωμένα στὶς κόγχες τους ἀπ' τὸ λίπος καὶ φαινόταν σὰν νὰ περίμενε καρτερικὰ τὸ μοιραῖο. Φαίνεται θὰ ἔβλεπε ἀνθρώπους γιὰ πρώτη φορά.

Ὁ Νὰβ εἶχε σηκώσει τὸ ρόπαλό του κι' ἑτοιμαζόταν νὰ χτυπήσῃ τὸ ζῶο, ὅταν αὐτὸ γρυλίζοντας, τραβήχτηκε ἀπότομα κι' ἀφήνοντας ἕνα μέρος τοῦ αὐτιοῦ του στὰ δόντια τοῦ Τόπ, ἔφυγε τρέχοντας πρὸς τὸ δάσος, ἀφοῦ προηγουμένως κόντεψε ν' ἀναποδογυρίση τὸν Ἕρμπερτ πέφτοντας ἐπάνω του...

Ὁ Τὸπ ὅμως, τὸ εἶχε πάρει ἀπὸ πίσω κι' οἱ τρεῖς κυνηγοὶ ἔτρεχαν ξωπίσω του μὲ τὰ ρόπαλα στὰ χέρια...

Τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ Τὸπ θὰ τὸ ξανάπιανε, τὸ καμπιάϊ ἔκανε μιὰ βουτιὰ στὰ νερὰ ἑνὸς βάλτου, καὶ χάθηκε.

— Ἄ! τὸ παλιογούρουνο, φώναξε ὁ Πένκροφ. Ἄ! τὸν μασκαρὰ τί μᾶς ἔκανε!

Ἀναγκαστικὰ οἱ τρεῖς κυνηγοὶ ἔμειναν στὴν ὄχθη, ἐνῶ ὁ Τὸπ ρίχτηκε στὸ νερό. Ἀλλὰ τὸ καμπιάϊ, κρυμμένο μέσα στὸ βάλτο, δὲν ἔλεγε νὰ ξαναφανῆ στὴν ἐπιφάνεια.

— Λίγη ὑπομονή ! εἶπε ὁ Ἕρμπερτ. Σὲ λίγο θ' ἀνέβη γιὰ ν' ἀναπνεύση.

— Μὰ δὲν θὰ πνιγῆ, τόση ὥρα μέσα στὸ νερό; ρώτησε ὁ Νάβ.

— Δὲν ἔχει φόβο... Εἶναι σχεδὸν ἀμφίβιο. Ἀλλὰ ἂς περιμένωμε!

Ὁ Τὸπ κολυμποῦσε πάντα. Οἱ τρεῖς κυνηγοὶ ἔστησαν «καραούλι» σὲ διάφορα μέρη γύρω ἀπ' τὸ βάλτο, ἔτσι ὥστε νὰ τὸ προφτάσουν ἀπὸ ὁποια μεριὰ κι' ἂν ξεπρόβαλλε.

Ὁ Ἕρμπερτ εἶχε δίκιο. Ὕστερ' ἀπὸ λίγα λεπτά, τὸ καμπιάϊ φάνηκε στὴν ἐπιφάνεια. Ὁ Τὸπ τοῦ ρίχτηκε ἀμέσως, κι' ἁρπάζοντάς το ἀπ' τὸ σβέρκο αὐτὴ τὴ φορά, τὸ ἐμπόδισε νὰ ξαναβουτήξη. Ἔτσι τὄφερε σέρνοντας ὡς τὴν ὄχθη, ὅπου ὁ Νὰβ τὸ ἀποτελείωσε μ' ἕνα χτύπημα.

— Ζήτω! φώναξε ὁ Πένκροφ. Κάμποσα ἀναμμένα κάρβουνα, μιὰ ξύλινη σούβλα καὶ σοῦ δείχνω ἐγὼ πὼς τὸ τρῶνε τὸ τρωκτικό!

Ὁ Πένκροφ φορτώθηκε τὸ καμπιάϊ στὸν ὦμο του καὶ εἶπε στοὺς ἄλλους πὼς τὸ κυνήγι ἔφτανε γιὰ σήμερα καὶ πὼς ἦταν καιρὸς νὰ γυρίσουν.

Κανεὶς δὲν εἶχε ἀντίρρηση. Ὁ Τὸπ τοὺς ὡδήγησε μὲ μεγάλη εὐκολία στὸ μέρος ποὺ εἶχαν δέσει τὴ σχεδία μὲ τὰ ξύλα. Φόρτωσαν καὶ τὸ καμπιάϊ ἀπάνω καὶ σιγά, πῆραν τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ.

Θᾶταν κάπου ἑκατὸ μέτρα μακριὰ ἀπ' τὶς «Καμινάδες» καὶ σ' ἕνα γύρισμα τοῦ ποταμιοῦ, ἀντίκρυσαν τὴν κατοικία τους...

Ξαφνικά, ὁ Πένκροφ σταμάτησε σὰν νὰ εἶχε μαρμαρώσει. Ἀπὸ τὶς «Καμινάδες» ὑψωνόταν μιὰ λεπτὴ στήλη καπνοῦ! Ὁ κύριος Σμὶθ δὲν τοὺς εἶχε γελάσει. Εἶχε καταφέρει ν' ἀνάψη φωτιά!

Ὅταν πέρασε ἡ πρώτη του ἔκπληξη, ὁ Πένκροφ ἄρχισε νὰ φωνάζη καὶ νὰ χειρονομῆ σὰν τρελλός!

— Ζήτω! φώναζε. Ζήτω! Φωτιά! Παιδιά, εἴδατε; Ἄναψαν φωτιά!

— Δὲν ἀπορῶ. Τὸ περίμενα! εἶπε ὁ Νάβ.

— Τί ἔχεις νὰ πῆς ἄπιστε Θωμᾶ; γέλασε ὁ Ἔρμπερτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο

Η ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ

Σὲ λίγα λεπτά, οἱ τρεῖς κυνηγοὶ βρίσκονταν μπροστὰ σὲ μιὰ φωτιὰ ποὺ τριζοβολοῦσε χαρούμενα. Ὁ Πένκροφ χόρευε τριγύρω της σάν... κανίβαλος καθὼς ἔλεγε ὁ Ἔρμπερτ ποὺ τοῦ ἄρεσε νὰ τὸν πειράζη, κι' ὅλο τῆς ἔρριχνε ξύλα, ἀπὸ φόβο μὴ τὴ δῆ νὰ σβύνη!

— Μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι καιρὸς νὰ ἑτοιμάσης τὴ σούβλα σου γι' αὐτὸ τὸ περίφημο ψητὸ ποὺ βλέπω, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ τοῦ Πένκροφ.

— Μὰ... ποιὸς τὴν ἄναψε; ρώτησε ὁ ναυτικός.

— Ὁ ἥλιος! εἶπε ὁ κ. Σμίθ.

— Ἔχετε μαζί σας κανένα φακό; ρώτησε ὁ Ἔρμπερτ ποὺ εἶχε μπῆ ἀμέσως στὸ νόημα.

— Ὄχι, παιδί μου, ἀλλὰ ἔφτιασα.

Κι' ἔδειξε τοῦ Ἔρμπερτ τὸν φακὸ ποὺ εἶχε φτιάσει γιὰ ν' ἀνάψη τὴ φωτιὰ συγκεντρώνοντας τὶς ἀχτίδες τοῦ ἥλιου.

Ἦταν ἁπλούστατα τὰ δυὸ γυαλιὰ τῶν ρολογιῶν τους, τοῦ κ. Σπίλετ καὶ τὸ δικό του, ποὺ ἀφοῦ τὰ ἔβγαλε ἀπ' τὰ ρολόγια, τὰ γέμισε νερό, κι' ἕνωσε τὶς ἄκρες τους μὲ λίγη λάσπη.

Ἔτσι εἶχε ἕναν πρώτης τάξεως φακό, ποὺ μ' αὐτὸν ἄναψε μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐκολία τὰ ξερόχορτα ποὺ εἶχαν μαζέψει.

Ὁ ναυτικὸς κοίταζε μιὰ τὸ φακὸ καὶ μιὰ τὸν μηχανικό, χωρὶς νὰ προφέρη λέξη. Ὁ κ. Σμὶθ δὲν ἦταν βέβαια Θεός, μὰ τοὐλάχιστον γιὰ τὸν Πένκροφ ἦταν κάτι παραπάνω ἀπὸ ἄνθρωπος.

Στὸ τέλος ξαναβρῆκε τὴ μιλιά του καὶ φώναξε:

—Σημειῶστε το κύριε Σπίλετ! Σημειῶστε το μὲ κεφαλαῖα γράμματα στὸ καρνέ σας!

— Ἔννοια σου, καὶ τὸ σημείωσα, εἶπε ὁ δημοσιογράφος. Καὶ δὲν χρειάζονται τὰ κεφαλαῖα. Τὰ μικρὰ γράμματα φτάνουν!

— Φωτιά!... Εἴδατε φωτιά!...

Τὸ καμπιάϊ γδάρθηκε καὶ καθαρίστηκε στὴ στιγμή. Καὶ σὲ λίγο γύριζε ἀργὰ στὴ σούβλα, ἐπάνω σὲ μιὰ καλὴ θρακιά.

Ὁ κ. Σμὶθ κι' ὁ δημοσιογράφος δὲν εἶχαν καθήσει μὲ σταυρωμένα χέρια ὅσο οἱ ἄλλοι ἦταν στὸ κυνήγι: Εἶχαν ἐργαστῆ δραστήρια, καὶ οἱ «Καμινάδες» εἶχαν ξαναγίνει κατοικία προφυλαγμένη ἀπ' τὶς βροχὲς καὶ τὸν ἄνεμο.

Δὲν ἦταν βέβαια παρὰ μιὰ προσωρινὴ κατοικία, ἀφοῦ ἡ θάλασσα τὴν πλημμύριζε τόσο εὔκολα. Ἀλλὰ ὅπως εἶπε ὁ κ. Σμίθ, δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν κανένα σχέδιο πρὶν ἐξακριβώσουν ποῦ βρίσκονταν: Σὲ νησὶ ἢ σὲ ἤπειρο.

— Ὅλη ἡ ζωή μας θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπ' τὴν αὐριανή μας ἐκδρομή, τοὺς εἶπε.

Τὸ ψητὸ δὲν ἄργησε νὰ ἑτοιμαστῆ. Ὅλοι δείπνησαν μὲ ἐξαιρετικὴ ὄρεξη καὶ βρῆκαν τὸ καμπιάϊ νοστιμότατο: Ἦταν σὰν γουρουνόπουλο στὴ σούβλα. Τελείωσαν τὸ δεῖπνο τους μὲ μερικὰ κουκουνάρια, καὶ πολὺ εὐδιάθετοι ὅπως εἶναι πάντα οἱ ἄνθρωποι ὅταν ὕστερ' ἀπὸ ἕνα καλὸ γεῦμα κάθονται κοντὰ σὲ μιὰ φωτιά, ἄρχισαν νὰ κουβεντιάζουν καὶ νὰ κάνουν σχέδια.

Ἔπειτα ἕνας-ἕνας ξάπλωσε στὰ ξερόχορτα ποὺ τοὺς χρησίμευαν γιὰ στρῶμα καὶ γιὰ σκέπασμα καὶ σὲ λίγο, ὅλοι χωρὶς νὰ ἐξαιρέσωμε καὶ τὸν Τόπ, κοιμόνταν βαθιά.

Τὴν ἄλλη μέρα ξύπνησαν πολὺ πρωΐ. Θὰ ξεκινοῦσαν μὲ τὸν ἥλιο γιὰ ν' ἀνέβουν στὴν κορυφὴ τοῦ πιὸ ψηλοῦ βουνοῦ, ὅπως εἶχαν ἀποφασίσει...

Ἦταν 29 Μαρτίου. Μιὰ μέρα ποὺ θὰ ἔκρινε τὴν τύχη τους. Γιατὶ ἂν βρίσκονταν σὲ νησί, τί ἐλπίδες εἶχαν νὰ φύγουν ἀπὸ ἐκεῖ;

Ἑτοιμάστηκαν, λοιπόν, γιὰ τὴν ἐκδρομή, ἢ μᾶλλον γιὰ τὴν ἐξερεύνηση. Ὅ,τι εἶχε περισσέψει ἀπ' τὸ καμπιάϊ, θὰ τοὺς ἔφτανε γιὰ εἰκοσιτέσσαρες ὧρες. Ἔπειτα θὰ κυνηγοῦσαν καὶ στὸ δρόμο. Μὲ τὸν φακὸ τοῦ κ. Σμίθ, θὰ εἶχαν εὔκολα φωτιά.

Ἦταν ἑπτάμιση τὸ πρωΐ, ὅταν οἱ ναυαγοὶ μ' ἕνα κλαδὶ ὁ καθένας στὸ χέρι γιὰ μπαστούνι, ξεκίνησαν.

Ἀκολούθησαν τὸ ποτάμι ὡς ἕνα διάστημα κι' ἔπειτα χώθηκαν στὸ δάσος. Ὁ κ. Σμὶθ ποὺ εἶχε κάνει τοὺς ὑπολογισμούς του ἀπὸ πρὶν καὶ ἤξερε νὰ προσανατολίζεται στὴν ἐντέλεια ὅπου δήποτε, τοὺς ὁδηγοῦσε.

Κατὰ τὶς ἐντεκάμισην, βγῆκαν ἀπ' τὸ δάσος καὶ κάθησαν γιὰ λίγο νὰ ξεκουραστοῦν.

Τώρα τὸ βουνὸ φαινόταν καθαρὰ μπροστὰ στὰ μάτια τους. Ἦταν ἀρκετὰ παράξενο, γιατὶ τὸ σχῆμα του ἦταν ἕνας κῶνος καθισμένος ἐπάνω σὲ ἕναν ἄλλον κῶνο, ὅπως ἕνα καπέλο πάνω στὸ κεφάλι.

Ἦταν φανερὸ πὼς ἦταν παλιό, σβυσμένο ἡφαίστειο. Κι' ὅσο προχωροῦσαν, ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐδάφους μαρτυροῦσε ὅτι εἶχαν γίνει ἄλλοτε πολλὲς ἐκρήξεις.

Κατὰ τὸ ἀπόγευμα ἔφτασαν στὰ ριζὰ τοῦ βουνοῦ, κι' ἄρχισαν νὰ σκαρφαλώνουν στὶς πλαγιές του.

Ὁ Ἔρμπερτ τοὺς ἔδειξε κάποια ἴχνη, ποὺ μαρτυροῦσαν τὸ πέρασμα μεγάλων ζώων.

— Νὰ δοῦμε πῶς θὰ τὰ βγάλωμε πέρα ἂν μᾶς ἐπιτεθοῦν τίποτα θηρία, εἶπε.

— Μπά! ἀπάντησε φιλοσοφικὰ ὁ δημοσιογράφος ποὺ εἶχε κυνηγήσει τὴν τίγρη στὶς Ἰνδίες καὶ τὸ λιοντάρι στὴν Ἀφρική. Θὰ τὰ βγάλωμε πέρα μιὰ χαρά! Μὴ φοβᾶστε! Τώρα ποὺ ἔχομε τὸν κ. Σμὶθ μαζί μας!

— Καὶ βέβαια, φώναξε ὁ Πένκροφ, ποὺ ἡ πίστη του στὶς ἱκανότητες τοῦ μηχανικοῦ δὲν γνώριζε πιὰ ὅρια ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ εἶχε δῆ τὴ φωτιά. Ὁ κ. Σμὶθ θὰ μᾶς φτιάση τουφέκια!

(Ἀκολουθεῖ)

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Τὴν Κυριακὴ θὰ γίνουν σ' ὅλη τὴ χώρα βουλευτικὲς ἐκλογές. Οἱ ψηφοφόροι, ποῦ ἐκπροσωποῦν ὁλόκληρο τὸν ἑλληνικὸ λαό—καὶ ψηφοφόροι εἶναι ὅλοι οἱ ἄνδρες ποὺ ἔχουν συμπληρώσει ἡλικία 21 χρόνων—θὰ πᾶνε στὸ ἐκλογικὸ τμῆμα καὶ θὰ ρίξουν σ' ἕνα κιβώτιο τὸ ψηφοδέλτιό τους. Τὸ ψηφοδέλτιο εἶναι ἕνα χαρτὶ μὲ τυπωμένα ὀνόματα ὑποψηφίων. Κάθε κόμμα ἔχει δικό του ψηφοδέλτιο μὲ χωριστὰ ὀνόματα. Κάθε ἐκλογέας θὰ ρίξει στὸ κιβώτιο τὸ ψηφοδέλτιο τοῦ κόμματος ποὺ προτιμάει. Καὶ δίπλα στὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων ποὺ θεωρεῖ καλύτερους θὰ βάλη ἕνα σταυρό...

Καὶ θὰ ρωτήσετε: Αὐτὸ εἶναι ὅλο;

Ὄχι βέβαια.

Κάθε ψηφοφόρος πρὶν φθάσει μπροστὰ στὸ κιβώτιο αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο σᾶς μίλησα, πρέπει νὰ σκεφτῆ καλὰ-καλά. Καὶ τοῦτο γιατὶ ἀπὸ τὴ δική του ψῆφο ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία τῆς πατρίδας μας. Μὲ τὸ ψηφοδέλτιο τους αὐτὸ ὅλοι οἱ ψηφοφόροι μαζὺ ἐκλέγουν τοὺς βουλευτές. Τὰ κόμματα, δηλαδή, ποὺ θὰ πάρουν τοὺς περισσότερους ψήφους θὰ βγάλουν καὶ περισσότερους βουλευτές. Καὶ τὸ κόμμα ἢ δύο καὶ τρία κόμματα μαζὶ ποὺ θὰ ἔχουν τοὺς περισσότερους βουλευτές, θὰ σχηματίσουν τὴν Κυβέρνηση. Δηλαδή, τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκείνους ἄνδρες ποὺ θὰ μᾶς κυβερνήσουν.

Ἂν, λοιπόν, αὐτούς, ποὺ οἱ Ἕλληνες ψηφοφόροι ἐκλέξουν γιὰ βουλευτές τους δὲν εἶναι καλοί, τότε καὶ ἡ Κυβέρνηση ποὺ θὰ φτιάσουν θὰ εἶναι κακὴ καὶ σὰν κακοὶ κυβερνῆτες θὰ ζημιώσουν τὸν τόπο.

Γι' αὐτὸ ὁ ψηφοφόρος πρὶν ρίξει τὸ ψηφοδέλτιο του στὸ κιβώτιο τοῦ ἐκλογικοῦ τμήματος πρέπει νὰ σκεφθῆ καλά, νὰ δῆ πρῶτα - πρῶτα πιὸ κόμμα εἶναι ἐκεῖνο ποὺ συγκεντρώνει τὶς περισσότερες βεβαιότητες πὼς θὰ κυβερνήση καλύτερα τὴ χώρα.

Γι' αὐτὸ τὸ «ἐκλογικὸ δικαίωμα» γιὰ τὸν πολίτη εἶναι μία ἀπὸ τὶς πιὸ μεγάλες ὑποχρεώσεις του ἀπέναντι στὴν πατρίδα. Γιὰ φαντασθῆτε τί θὰ γίνη ὅταν ὁ ἐκλογέας δὲν προσέξη ὅσο πρέπει καὶ στείλει στὴ βουλὴ τοὺς πιὸ χειρότερους;

Φαντασθῆτε, παιδιά μου, ἂν βρεθῆτε σὲ μιὰ ἐκδρομὴ μέσα στὸ δάσος. Ἔχετε χάσει τὸ δρόμο καὶ πρέπει νὰ καταφέρετε νὰ βγῆτε ἀπὸ αὐτὸ τὸν λαβύρινθο τῶν δένδρων. Ἀντὶ λοιπόν, νὰ ἐκλέξετε μεταξύ σας τοὺς πιὸ ἱκανοὺς ποὺ θὰ σᾶς βγάλουν μέσα ἀπὸ τὸ δάσος γιὰ νὰ ξαναβρῆτε τὸ δρόμο σας, βάζετε γιὰ ὁδηγούς σας τοὺς πιὸ κακοὺς καὶ ἀνίκανους. Θὰ νυχτωθῆτε μέσα στὸ δάσος ἀντιμετωπίζοντας χίλιους - δυὸ κινδύνους. Ἐνῶ ἂν γιὰ ὁδηγούς σας βάλετε τοὺς πιὸ ἱκανούς, θὰ βρεθῆ ὅπως δήποτε ἕνας τρόπος νὰ βγῆτε ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο.

Τὸ ἴδιο γίνεται γιὰ ὅλα' ὅταν ὑπάρχουν πολλὰ παιδιὰ μαζὶ ἢ καὶ μεγάλοι γιὰ μιὰ ὁμαδικὴ δράση. πρέπει νὰ βροῦνε τὸν ἀρχηγό τους, τὸν ὁδηγό. Καὶ σὰν τέτοιος θὰ βρεθῆ ὁ καλύτερος, ὁ ἐξυπνότερος!

Αὐτοὺς λοιπόν, ποὺ θὰ ἐκλέξη ὁ λαὸς γιὰ βουλευτές του, σχηματίζουν τὴ Βουλή! Στὴ Βουλή - ποὺ εἶναι ἕνα μεγάλο κτίριο μὲ μιὰ εὐρύχωρη αἴθουσα συνεδριάσεων συνέρχονται οἱ Βουλευταί. Ὁ Βασιληᾶς θὰ ἐκλέξη μεταξὺ τῶν κομμάτων ποὺ ἔχουν τοὺς περισσοτέρους βουλευτές, τοὺς 15 ἢ 20 ἄνδρες ποὺ θὰ κυβερνήσουν. Ὅλοι μαζὶ οἱ βουλευταὶ θὰ ἀποφασίσουν ἂν θέλουν ἢ δὲ θέλουν τὴν Κυβέρνηση αὐτή. Θὰ τῆς δώσουν, δηλαδή, ἐκεῖνο ποὺ λέμε «ψῆφο ἐμπιστοσύνης». Ἂν οἱ περισσότεροι βουλευταὶ ψηφίσουν τὴν Κυβέρνηση—καὶ φυσικὰ ὁ Βασιληᾶς ἀφοῦ συνεννοηθῆ μὲ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων θὰ δώση στὴν χώρα Κυβέρνηση ποὺ θὰ τὴν ἤθελαν οἱ περισσότεροι βουλευταί—τότε ἡ Κυβέρνηση μένει. Ἂν οἱ περισσότεροι ποῦν πὼς δὲν τὴν θέλουν, τότε ἡ Κυβέρνηση φεύγει καὶ ἔρχεται ἄλλη...

Μὰ δὲν εἶναι μόνο αὐτὴ ἡ δουλειὰ τῶν βουλευτῶν.

Οἱ βουλευταὶ προσφέρουν καὶ πολλὲς ἄλλες ὑπηρεσίες:

Ψηφίζουν τοὺς νόμους: Καὶ ὁ νόμος εἶναι ἕνας κανόνας ποὺ καθορίζει τί πρέπει νὰ γίνεται σὲ κάθε περίσταση. Ὁ Νόμος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ λέει—καὶ σᾶς τὸ λέω γιὰ παράδειγμα

(Συνέχεια στὴ σελ. 118)

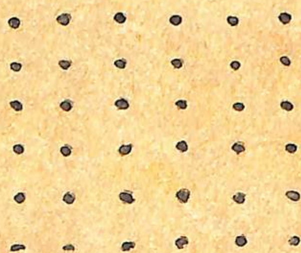

Τὰ τετραγωνάκια

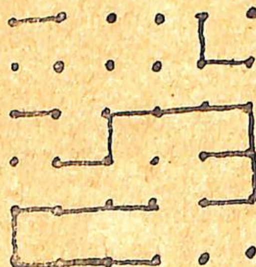
Αὐτὸ τὸ παιχνίδι μποροῦν νὰ τὸ παίξουν πολλὰ παιδιὰ μαζί, εἶναι καλύτερα ὅμως νὰ τὸ παίζουν δύο. Κάνετε ἕνα τετράγωνο μὲ κουκίδες ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα 1. Ὁ κάθε παίχτης, τραβάει μὲ τὴ σειρά του μιὰ γραμμὴ ἑνώνοντας δυὸ κουκίδες. Τὸ παιχνίδι εἶναι νὰ κλείσετε ἐσεῖς ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερα τετράγωνα, ἐμποδίζοντας τὸν ἀντίπαλό σας νὰ τὰ κλείνη ἐκεῖνος. Γιατὶ ὅταν μὲ τὴ γραμμή σας σχηματίζετε κλειστὸ τετράγωνο, τότε γράφετε τὸ ἀρχικὸ τοῦ ὀνόματός σας μέσα.

Ὁ παίχτης κλείνει τὸ τετράγωνο, ὅταν ἔχουν σχηματιστῆ οἱ ἄλλες τρεῖς γραμμές του. Ἂν ἀφοῦ κλείνη ἕνα τετράγωνο ὑπάρχουν κι' ἄλλα μὲ τρεῖς γραμμὲς ποὺ τοὺς λείπει μόνο μία, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὰ κλείνη ὅλα, κατὰ σειρά! Κερδίζει ἐκεῖνος ποὺ ἔχει κλείσει τὰ περισσότερα τετράγωνα.

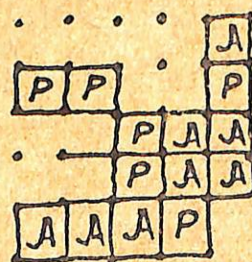
Στὴν ἀρχὴ τὸ παιχνίδι δὲν ἔχει ἐνδιαφέρον — τραβοῦν ὅλοι γραμμὲς ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Ἀργότερα ὅμως ἀρχίζει ὁ ἀγώνας!

Εἰκόνα 1.

Εἰκόνα 2.

Εἰκόνα 3.

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

Κουβεντοῦλες μὲ τὴ Γιαγιά.

Τ' ὄνειρο τοῦ Λαλάκη

Τρόμαξα χτὲς τὸ βράδυ στὸν ὕπνο μου ἀπ' τὶς φωνὲς τοῦ Λαλάκη ποὺ κοιμόταν στὴν ἴδια κάμαρα μ' ἐμένα.

—Γιαγιά! Γιαγιάκα! Βοήθεια!

—Τί ἔχεις, Λαλάκη;

—Διῶξε τα, γιαγιά, θὰ μὲ φᾶνε!

— Τρελλάθηκες; ποιὰ νὰ διώξω;

—Τὰ ζῶα! Τὴ γάτα, τὸ κουνελάκι, τὸ σκύλο καὶ τὰ πουλιά.

—Ἔλα, πέσε νὰ κοιμηθῆς! Κάποιο ὄνειρο θὰ εἶδες.

—Ὄχι, ὄχι, Γιαγιά, μὴ μ' ἀφήσης φοβᾶμαι... Θὰ ξανάρθουν ἂν πέσω...

Τὸν πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ τὸν ἠσύχασα. Τὴν ἄλλη μέρα μοῦ διηγήθηκε τ' ὄνειρό του. Ἕνα φριχτὸ ὄνειρο.

Ἦταν ἄρρωστος, λέει, καὶ διψοῦσε: «Νερό! νερό!» φώναζε. Μὰ κανένας δὲν ἐρχόταν. Τὸν εἶχαν ἀφήσει μονάχο. Ἄξαφνα ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ἡ Μπέλλα, ἡ γάτα. Μιὰ Μπέλλα ἀγριεμένη, θεριό.

—Νερό, θέλεις ἔ; Νά, νερό! φώναζε κι' ἄρχισε νὰ τοῦ σκίζη τὰ χέρια, νὰ τὸν ματώνη. Νά, γιὰ νὰ μάθης ν' ἀδειάζης ἄλλες φορὲς τὸ κουπάκι μὲ τὸ δικό μου νερό!...

Τότε μπῆκε καὶ τὸ κουνέλι, ἀνέβηκε στὸ κεφάλι του καὶ τὸν ἔσερνε ἀπ' τὰ μαλλιά.

—Πονᾶς; ἔ; πονᾶς; Ἔτσι πονῶ κι' ἐγὼ ὅταν μοῦ τραβᾶς τὰ δικά μου μαλλιά.

Γάβ! Γάβ! ὥρμησε μέσα κι' ὁ σκῦλος κι' ἄρχισε νὰ δαγκώνη τὰ πόδια του.

—Τώρα ποῦ εἶσαι ἄρρωστος κι' ἀδύνατος, τοῦ εἶπε, θὰ σοῦ πληρώσω αὐτὰ ποὺ σοῦ χρωστῶ. Ἔχω φάει πετριὲς ἀπὸ σένα κι' ἀπὸ τοὺς φίλους σου ποὺ δὲν ἔχουν μετρημό. Ἀκόμη καὶ τενεκέδες μοῦ δέσατε στὴν οὐρὰ γιὰ νὰ τρέχω καὶ νὰ γελᾶτε... Μωρὲ λεβεντιά! Τόσα παλιόπαιδα νὰ πιλατεύετε ἔτσι ἕνα φτωχὸ σκυλάκι.

Ὁ Λαλάκης ζάρωσε τρομαγμένος κι' ἔκρυψε τὰ πόδια του μέσα στὰ ροῦχα. Γαύγισε τότε ὁ σκύλος, νιαούρισε ἡ γάτα κι' ἕνα φτερούγισμα γέμισε τὸ δωμάτιο.. Φροῦ! φροῦ! Ἕνα σμάρι ἀγριοπούλια χυθῆκαν μέσα.

—Σταθῆτε, σταθῆτε, φώναξαν ἔχουμε κι' ἐμεῖς ἀνοιχτοὺς λογαριασμούς... Μᾶς χτυπᾶ μὲ τὸ λάστιχο, μᾶς γκρεμίζει τὶς φωλιές, σπάζει τ' αὐγουλάκια μας.. Τώρα λοιπὸν θὰ τοῦ βγάλουμε τὰ μάτια.

Καὶ τότε κρύβοντας μὲ τὰ χέρια τὸ πρόσωπό του, φώναξε ἐκεῖνο τὸ «Γιαγιά, γιαγιά, διῶξέ τα!»

—Ἦταν ὄνειρο, γιαγιά, δὲν εἶναι ἔτσι; ρώτησε ὅταν τέλειωσε.

Κούνησα τὸ κεφάλι μου.

—Νὰ σοῦ πῶ, Λαλάκη μου, δὲ μοῦ φαίνεται νὰ ἦταν ὄνειρο ψεύτικο σὰν ἄλλα. Τὰ ἔκανες ἀλήθεια ἐσύ, αὐτά; Τὰ βασάνιζες ἔτσι τὰ δύστυχα ζῶα;

—Δὲν τὸ ἤξερα πῶς πονοῦσαν, εἶπε κοκκινίζοντας. Τὸ ἔκανα στ' ἀστεῖα, ἔπαιζα.

—Ὡραῖα παιχνίδια. Θὰ σ' ἄρεσε νὰ σὲ πιάνουν ἐσένα οἱ μεγαλύτεροι, νὰ σὲ σέρνουν ἀπ' τὰ μαλλιά, νὰ σὲ ρίχνουν κάτω, γιὰ νὰ γελοῦν. Νὰ λοιπόν, ποὺ τὰ ζῶα φάνηκαν πιὸ σπλαχνικὰ ἀπὸ σένα, Λαλάκη. Προτοῦ μαζευτοῦν ὅλα μαζί, νὰ παίξουν κι' αὐτὰ μαζί σου καὶ νὰ σὲ κάνουν κομμάτια καὶ μὲ τὸ δίκιο τους, παρουσιάστηκαν στ' ὄνειρό σου καὶ σοὔδειξαν τὶ κακὸ τοὺς ἔκανες γιὰ νὰ βάλης γνώση.

—Δὲ θὰ ξαναρθοῦν ἔ, Γιαγιάκα;

—Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ σένα Λαλάκη. Ἂν τ' ἀγαπᾶς, ἂν τὰ λογαριάζης κι' αὐτὰ τὰ καϋμένα σὰν πλάσματα τοῦ Θεοῦ καὶ στὸν ὕπνο σου καὶ στὸ ξύπνιο σου θὰ εἶναι φίλοι σου. Διάλεξε λοιπὸν τὶ τὰ θέλεις. Ἐχθροὺς ἢ φίλους;

—Φίλους! φίλους, φώναξε ὁ Λαλάκης κι' ἔτρεξε ν' ἀλλάξη τὸ νερὸ τῆς ψιψίνας.

Ἐλπίζω, παιδιά μου, νὰ μὴν ξαναδῆ τέτοιο ὄνειρο.

Ἡ γιαγιὰ Καντιανή.

Τὸ Παραμυθάκι μας

Μία φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ἡ ἀλεποῦ κι' ὁ κάβουρας συμφώνησαν νὰ σπείρουν σιτάρι μισιακό. Διάλεξαν λοιπόν, ἕνα γόνιμο χωράφι κι' ἔσπειραν σ' αὐτὸ τὸ σιτάρι τους. Ὅταν ἔφτασε τὸ θέρος πήγαν κι' αὐτοὶ γιὰ νὰ θερίσουν. Μὰ μόλις ἄρχισαν τὴ δουλειά, ἡ πονηρὴ ἀλεποῦ γυρίζει καὶ λέει στὸν κάβουρα:

— Βλέπεις φίλε μου, ἐκεῖνον τὸ μεγάλο βράχο, ποὺ εἶναι ἀντίκρυ μας; Ἀλλοίμονό μας ἂν κατρακυλήση. Θὰ μᾶς τσακίση καὶ τοὺς δυό. Κάτσε λοιπόν, ἐσὺ νὰ θερίσης κι' ἐγὼ θὰ πάω νὰ τὸν βαστάξω!

Ὁ κάβουρας κατάλαβε τὴν πονηριὰ τῆς ἀλεποῦς, μὰ ἔκανε τὸν κουτό. Ρίχτηκε στὴ δουλειὰ καὶ θέριζε, θέριζε ὥσπου τέλειωσε. Ἀλώνισε μάλιστα καὶ τὸ στάρι, τὸ λύχνισε καὶ τὸ μάζεψε, ἕνα σωρὸ τὸν καρπὸ κι' ἄλλο σωρὸ τὰ ἄχυρα.

Ἡ ἀλεποῦ τότε ἄφησε τὸ βράχο κι' ἔφτασε στοὺς σωρούς.

— Πῶς θὰ γίνη τώρα ἡ μοιρασιά; ρώτησε τὸν κάβουρα.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ κυρὰ Μαρία, ἡ ἀλεπού, ποὺ σκεπτόταν πῶς θὰ ξεγελάση τὸν κάβουρα, τοῦ εἶπε:

— Καλέ μου σύντροφε, ποῦ νὰ καθίσωμε τώρα νὰ μοιράσουμε. Θὰ φᾶμε τὴν ὥρα μας στὸ μέτρημα. Ἐγὼ παίρνω τὸ στάρι κι' ἐσὺ τὸ ἄχυρο.

—Δέχουμαι, εἶπε ὁ κάβουρας, ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυό μας νὰ πάρη τὸ στάρι κι' ὁ ἄλλος τὸ ἄχυρο. Τὸ ζήτημα ὅμως εἶναι ποιὸς θὰ πάρη τὸ στάρι. Ἐγὼ λέω νὰ τραβηχτοῦμε πέρα ἀπὸ τ' ἀλῶνι καὶ ν' ἀρχίσωμε νὰ τρέχωμε πρὸς τὰ δῶ. Κι' ὅποιος φτάσει πρῶτος στὸ σωρὸ τοῦ σταριοῦ ἐκεῖνος θὰ τὸ πάρη.

Ἄλλο ποὺ δὲν ἤθελε κι' ἡ ἀλεποῦ. Ἤθελε καὶ ρώτημα πὼς αὐτὴ θὰ ἐρχόταν πρώτη; Δέχτηκε, λοιπόν, κάνοντας τὰ νάζια της, τὴν πρόταση τοῦ κάβουρα. Τραβήχτηκαν ἀρκετὰ μέτρα ἀπὸ τ' ἀλῶνι κι' ἔφτασαν στὸ μέρος ἀπ' ὅπου θὰ ξεκινοῦσαν. Τότε λέει ἡ ἀλεποῦ:

— Νὰ σταθοῦμε στὴν ἴδια γραμμή, γιὰ νὰ μὴ λὲς πὼς σὲ κλέβω.

—Ὄχι, εἶπε ὁ κάβουρας, δὲν μὲ νοιάζει ἐμένα. Στάσου ἐσὺ μπροστὰ κι' ὅταν σοῦ πῶ «τράβα», ξεκίνα.

Ἡ ἀλεποῦ μόλις καὶ συγκρατοῦσε τὰ γέλια της. Τόσο κουτός, λοιπόν, ἦταν ὁ κάβουρας; Μὰ μιὰ φορὰ ποὺ τὴν συνέφερε δέχτηκε... Κι' ὁ κάβουρας πῆγε πίσω ἀπὸ τὴν ἀλεποῦ καὶ τῆς ἔδωσε τὸ σύνθημα τοῦ ξεκινήματος... Τὸ βάζει, λοιπόν, στὰ πόδια κι' ὣς ποὺ νὰ πῆς τρία ἔφτασε στὸ σωρό. Κάνει νὰ γυρίση πρὸς τὸ μέρος, ποὺ ξεκίνησαν, μὰ δὲ βλέπει τὸν κάβουρα· ξαναγυρίζει πρὸς τὸ σωρὸ καὶ τρίβει τὰ μάτια της. Τὸν βλέπει νὰ καλοκάθεται στὸ σωρό.

—Ἔφτασες κι' ὅλας; τὸν ρωτᾶ.

—Ἔφτασα λέει... Ἄρχισα μάλιστα νὰ τὸ μετράω σπειρὶ - σπειρὶ τὸ στάρι...

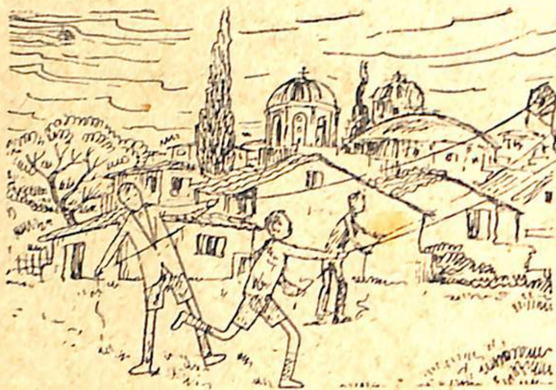
Κατάλαβε ἡ πονηρὴ ἀλεποῦ τὶ εἶχε γίνει. Ὁ κάβουρας εἶχε ἁρπαχτῆ ἀπὸ τὴν οὐρά της καὶ ὅταν γύρισε νὰ δῆ τὶ γίνεται, αὐτὸς ἔπεσε στὸ σωρό. Μὰ δὲν εἶπε τίποτα....

Δέχτηκε νὰ πάρη ὁ κάβουρας τὸ στάρι κι' αὐτὴ τὰ ἄχυρα. Μὰ τὸ φυσοῦσε καὶ δὲν κρύωνε πὼς τὴν ἔπαθε αὐτή, ἡ φημισμένη κυρὰ Μαρία ἀπὸ τὸν κάβουρα!

Ἡ Ἀνέμη

Ὁ χαρταετὸς τοῦ Βαγγέλη

Ὁ Βαγγέλης ὁ Λιάμπας ἦταν ὁ πρῶτος στοὺς χαρταετούς. Μόνος του τοὺς ἔφτιαχνε ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὣς τὸ τέλος. Καὶ κάθε Καθαρὴ Δευτέρα, ὅπου μαζευόμαστε στ' Ἀλῶνι γιὰ ν' ἀπολήσωμε ὁ καθένας τὸν χαρταετό του, ὁ δικός του ἦταν πάντα ὁ πιὸ μεγάλος, ὁ πιὸ ὄμορφος κι' ὁ πιὸ γερός. Ἔπεφτε ὁ ἥλιος ἀπάνω στὴ μυριόχρωμη οὐρά του κι' ἔπαιζε μὲ τὰ χρώματά της καὶ τὰ χρύσωνε καὶ τὰ ἔκανε νὰ λάμπουν.

Κάθε χρόνο μᾶς νικοῦσε ὁ Βαγγέλης. Γιατὶ κάθε Καθαρὴ Δευτέρα ξεσποῦσε σωστὸς πόλεμος μὲ τοὺς χαρταετοὺς στ' Ἀλῶνι. Κάθε παιδὶ ἀπολοῦσε τὸ δικό του. Κι' ὅταν πλημμύριζε ὁ οὐρανὸς ἕνα γύρο ἀπὸ χαρταετούς, ἄρχιζε τὸ σκληρὸ τὸ πάλεμα.

Σωστὸς πόλεμος, ὄχι ψέμματα! Δὲν ἦταν μονάχα ποιὸς θ' ἀπολοῦσε πιὸ ψηλὰ τὸ χαρταετό του. Σημασία εἶχε ποιὸς θὰ ἔρριχνε τὸ χαρταετὸ τοῦ διπλανοῦ του... Τώρα ποὺ δὲν εἶμαι πιὰ παιδί, ψάχνω νὰ βρῶ ποὺ ὀφειλόταν ἐκείνη ἡ ἄγρια χαρὰ ποὺ μᾶς μεθοῦσε καὶ μᾶς ἔκανε νὰ φωνάζωμε καὶ νὰ χοροπηδᾶμε σὰν καταφέρναμε νὰ κατεβάσωμε τὸ χαρταετὸ τοῦ διπλανοῦ μας... Ὁ οὐρανὸς ἦταν ἀπέραντος, χωροῦσε τοὺς χαρταετοὺς ὅλωνῶν μας.

Ἔτσι γινόταν πάντα στὴν ἀρχή. Ἀφήναμε ὁ καθένας τὸν ἀετό του ν' ἀνέβη ὅσο γινόταν πιὸ ψηλά. Κι' ὕστερα, ὅταν ἄστραφταν καὶ λαμποκοποῦσαν ἀπὸ ψηλὰ οἱ χαρταετοί, ἐρχόταν ἡ σειρὰ γιὰ τὸ πάλεμα, γιὰ τὴ «μάχη». Ποιὸς θὰ κατάφερνε νὰ ρίξη τὸ χαρταετὸ τοῦ ἄλλου. Γιατὶ κάθε χαρταετὸς γινόταν ἐκείνη τὴν ὥρα κι' ἀπὸ ἕνας ἄνθρωπος. Παλεύαμε πάνω στὴ γῆ σὲ ἄλλες ὧρες, νὰ ρίξωμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, παλεύαμε καὶ στὸν οὐρανό... Καθένας ἀπὸ μᾶς γινόταν ἐκείνη τὴν ὥρα κι' ἀπὸ ἕνας χαρταετός. Ἂς εἶναι...

Ὁ Βαγγέλης μὲ τὰ ἔξυπνα μάτια του «φερμάριζε» τὸν ἀντίπαλο. Καὶ μὲ τὰ ἐπιδέξια χέρια του «μανουβράριζε» κατὰ πῶς ἔπρεπε τὸ σπάγγο τοῦ χαρταετοῦ του. Πότε μάζευε τὴν καλοῦμπα του καὶ πότε τὴν ἀπολοῦσε. Κι' ὅταν ἔφτανε ἡ ὥρα νὰ δώση τὸ χτύπημα στὸν ἐχθρό, δὲ λάθευε. Ἐκεῖ ποὺ ἔβλεπες τὸ χαρταετὸ του πάνω ἀπὸ τὸν «ἀντίπαλο», τὴν ἴδια στιγμὴ τὸν ἔβλεπες ἀπὸ κάτω του. Πότε ἔπεφτε ψηλοκρεμαστὸς κατὰ πάνω του, πότε, πάλι μὲ μιὰ ἐπιδέξια μανοῦβρα τοῦ τὴν ἔδινε, ἀπὸ κάτω. Καὶ τὸ χτύπημά του ὅπου ἔπεφτε ἔφερνε τὸ χαμό. Σπάνια λάθευε στὴ «φανέστρα» του ὁ Βαγγέλης. Κι' ἔβλεπες τότε τὸν χτυπημένο χαρταετὸ νὰ χαροπαλεύη στὸν ἀέρα, νὰ πολεμάη νὰ κρατηθῆ στὸ κενό, νὰ χτυπιέται σὰν τὸ πληγωμένο πουλί, νὰ κατρακυλάη στὸ τέλος σὰν πέτρα πάνω στὸ χῶμα. Ἄλλοτε πάλι, ὁ Βαγγέλης ζύγιζε τὸ χτύπημά του καταπάνω στὴν οὐρὰ τοῦ «ἐχθρικοῦ» χαρταετοῦ. Κι' ἐκεῖνος ἀπόμενε κολοβὸς κι' ἀζύγιστος, καταδικασμένος στὴ σίγουρη κατρακύλα.

—Κανένας δὲ μπορεῖ νὰ τοῦ παραβγῆ τοῦ Βαγγέλη, ἔλεγαν τὰ παιδιὰ μεταξύ τους. Κανένας, ἀλήθεια... Χρόνια ὁλόκληρα αὐτὴ ἡ δουλειά. Ἄδικα πήγαινε ἡ μαστοριά, ἡ τέχνη μας κάθε χρόνο. Ὁ Βαγγέλης ἀπόμενε πάντα νικητὴς στὸν ἀγῶνα κι' ὕστερα ἀπὸ κάθε ἀνώφελη μάχη, μᾶς ἔβλεπες νὰ γυρνᾶμε σπίτι μὲ σαραβαλιασμένους τοὺς νικημένους χαρταετούς μας παραμάσχαλα καὶ μὲ σκυφτὰ κεφάλια ἀπ' τὴ ντροπή μας καὶ τὴν πίκρα μας...

. . . .

Ἐκείνη τὴ χρονιά, μέρες πρὶν ἀπ' τὴν Καθαρὴ Δευτέρα, μὲ πῆρε ὁ ἀδερφός μου κατὰ μέρος καὶ μοῦ εἶπε:

— Κάθε χρόνο φτιάχνουμε ὁ καθένας μας ἀπὸ ἕναν ἀετό. Φέτος λέω νὰ φτιάξουμε κι' οἱ δυὸ μαζὶ ἕναν. Θὰ βάλουμε κι' οἱ δυὸ ὅσα λεφτὰ μαζέψουμε ἀπ' τὸ σπίτι, θὰ διαλέξουμε τὶς καλλίτερες κόλλες, τὶς πιὸ γερὲς πῆχες, τὸν πιὸ στέρεο σπάγγο καὶ θὰ ἑτοιμάσουμε ἕνα χαρταετὸ πιὸ μεγάλο καὶ πιὸ γερὸ ἀπ' τὸ χαρταετὸ τοῦ Βαγγέλη. Ἔτσι τὴν Καθαρὴ Δευτέρα θὰ τοῦ τὸν χτυπήσουμε στὸ Ἀλῶνι καὶ θὰ τοῦ τὸν κουτροβαλήσωμε στὸ χῶμα...

Συμφώνησα μὲ τὴν ἰδέα τοῦ ἀδερφοῦ μου. Θὰ βάζαμε τὶς οἰκονομίες μας καὶ τὴ μαστοριά μας σ' ἕνα χαρταετὸ μοναχά. Καὶ θὰ πηγαίναμε στὸ Ἀλῶνι νὰ παραβγοῦμε στὰ σίγουρα τὸ χαρταετὸ τοῦ Βαγγέλη. «Ἐν τῇ ἑνώσει ἡ ἰσχύς», ὅπως μαθαίναμε στὸ σχολεῖο...

Ἄρεσε καὶ στὸν πατέρα ἡ ἰδέα μας.

— Μπράβο, παιδιά μου, μᾶς εἶπε. Χαίρομαι ποὺ θὰ πετάξετε ἕνα χαρταετὸ κι' οἱ δυό σας. «Ἐν τῇ ἑνώσει ἡ ἰσχύς», καθὼς λέτε κι' οἱ ἴδιοι. Μὴ ξεχνᾶτε ποτὲ τὶς βέργες τῶν παιδιῶν τοῦ γεωργοῦ. Μία, μία βέργα τὴ σπᾶς εὔκολα—ἴδια εὔκολα νικιέται κι' ὁ ἄνθρωπος ἅμα βρίσκεται μονάχος του. Δὲ γίνεται, ὅμως, τὸ ἴδιο καὶ μ' ἕνα δεμάτι ἀπὸ βέργες—ὅπως καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους ὅταν βρίσκονται ἑνωμένοι. Τὸ δεμάτι οἱ βέργες δὲ λιγᾶν, μήτε σπάνε. Τὸ ἴδιο κι' οἱ ἄνθρωποι. Ἅμα εἴσαστε μαζί, δὲ θὰ μπορέση νὰ σᾶς νικήση. Κι' ἔτσι θὰ πρέπει νὰ εἴσαστε πάντοτε, παιδιά μου. Ἑνωμένοι, γιὰ νὰ μὴ σᾶς βρίσκει ὁ ἄλλος ἕναν-ἕναν καὶ σᾶς νικάει...

. . . .

Ἔτσι λέγαμε νὰ γίνη, μὰ δὲν ἔγινε. Λίγες μέρες πρὶν ἀπ' τὴν Καθαρὴ Δευτέρα τὰ τσουγκρίσαμε μὲ τὸν ἀδερφό μου. Καλὰ νὰ κάναμε ἕναν ἀετὸ μαζί, μὰ ποιὸς θὰ τὸν ἀπολοῦσε, ποιὸς θάδινε τὴ μάχη στὸ ἀλῶνι; Ὁ καθένας μας γύρευε τὴν «τιμὴ» αὐτὴ γιὰ τὸν ἑαυτό του.

—Ἐγὼ εἶμαι πιὸ δυνατός... Εἶμαι καὶ πιὸ μεγάλος καὶ τὰ χέρια μου εἶναι πιὸ γερὰ ἀπ' τὰ δικά σου, ἔλεγε ὁ ἀδερφός μου.

—Ἐγὼ εἶμαι πιὸ μάστορης ἀπὸ σένα. Κι' ἔχω μελετήσει τὰ κόλπα τοῦ Βαγγέλη, ἐπέμενα ἐγώ.

—Καλὲ τί μᾶς λές, κοροΐδευε ἐκεῖνος.

— Αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω, τοῦ ἀπαντοῦσα πειραγμένος ἐγώ. Ἐσὺ δὲν ἔχεις ἰδέα πότε πρέπει νὰ μαζέψης καὶ πότε ν' ἀπολήσης καλοῦμπα.

Μόνο ποὺ δὲν ἁρπαχτήκαμε. Προσπάθησε νὰ μᾶς συμβιβάση ὁ πατέρας, μὰ κανένας μας δὲν ἤθελε νὰ ὑποχωρήση. Καὶ μᾶς ἄφησε νὰ κάνωμε τοῦ κεφαλιοῦ μας.

Κλειστήκαμε σὲ χωριστὸ δωμάτιο ὁ καθένας καὶ βάλαμε ἐμπρὸς τοὺς χαρταετούς μας. Ξεχάσαμε ὁλότελα τὸ χαρταετὸ ποὺ ἑτοίμαζε ὁ Βαγγέλης. Μόνη μας ἔννοια, ἦταν πῶς νὰ φτιάξη ὁ καθένας μας τὸ χαρταετὸ του καλύτερον ἀπὸ τοῦ ἄλλου. Κι' ὁ πατέρας μᾶς ἔβλεπε καὶ κουνοῦσε τὸ κεφάλι του στενοχωρημένος.

Τὴν Καθαρὴ Δευτέρα κι' οἱ δυὸ χαρπαετοὶ ἦταν ἕτοιμοι γιὰ νὰ πετάξουν. Νὰ φτάσουν τὴν κορφὴ τοῦ οὐρανοῦ! Ἐγὼ εἶχα κολλήσει ἕνα γαλάζιο ἄστρο στὸ χαρταετό μου κι' ὁ ἀδερφός μου ἕνα κίτρινο στὸ δικό του. Καὶ καμαρώναμε, καμαρώναμε...

Βρεθήκαμε στὸ Ἀλῶνι ἀπὸ τοὺς πρώτους. Πήραμε τὶς θέσεις μας κι' ἀρχίσαμε νὰ ξετυλίγωμε τὶς καλοῦμπες μας. Κι' αὐτοὶ σιγὰ-σιγὰ ἀνεβαίναν. Φυσοῦσε κι' ἕνα ἐλαφρὸ ἀεράκι, ποὺ τοὺς βοηθοῦσε νὰ τραβοῦν γιὰ ψηλά, ὁλοένα καὶ πιὸ ψηλά. Ἔβλεπα τὸ κίτρινο ἄστρο τοῦ χαρταετοῦ τοῦ ἀδελφοῦ μου νὰ λάμπη ἐπάνω στὸ ἀσυννέφιαστο τελάρο τοῦ οὐρανοῦ, πλάϊ στὸ γαλάζιο ἀστέρι τοῦ δικοῦ μου. Οἱ χαρταετοί μας ἦταν οἱ καλύτεροι ἀπὸ τῶν ἄλλων παιδιῶν. Ὁ Βαγγέλης δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμη. Ὅταν φάνηκε στὸ ψήλωμα τοῦ Ἀλωνιοῦ, κουβαλώντας τὸ δικό του χαρταετό, ὅλοι μας κερώσαμε. Τί ἀετὸς ποὺ ἦταν ἐκεῖνος, θεέ μου... Πιὸ μεγάλος ἀπ' τὸ μεγάλο στρογγυλὸ τραπέζι τοῦ σπιτιοῦ μας, πεντάχρωμος, μὲ μακριὰ οὐρὰ κι' αὐτιὰ καὶ μ' ἕνα κόκκινο ἄστρο καταμεσῆς. Καὶ τούτη τὴ χρονιὰ ὁ χαρταετὸς τοῦ Βαγγέλη ἦταν ὁ πιὸ μεγάλος, ὁ πιὸ φανταχτερός. Ἀμίλητος πῆρε θέση ἀνάμεσά μας κι' ἔδωσε εὐθὺς ἀέρα τοῦ ἀετοῦ του. Καθὼς οἱ

δικοί μας εἶχαν κιόλας σηκωθῆ ψηλά, ὁ χαρταετὸς τοῦ Βαγγέλη, πετώντας στὰ χαμηλὰ ἀκόμη, φάνταζε φορὲς καὶ φορὲς πιὸ μεγάλος τους. Κι' ὅταν σὲ λίγο τοὺς ἔφτασε στὸ ὕψος καὶ πετοῦσε κοντά τους, τότε, ἔδειξε στ' ἀλήθεια τὸ πόσο πιὸ μεγάλος ἦταν. Κι' οἱ δυὸ οἱ δικοί μας μαζὶ δὲν ἔκαναν τὸν ἕνα, τὸν δικό του!

Ντράπηκα ἐκείνη τὴν ὥρα γιὰ τοὺς χαρταετούς μας! Τί, μ' ἐκεῖνο τὸ «θηρίο» θὰ βγαίναμε νὰ παλαίψουμε; Μ' ἀμέσως κατάλαβα τὴν ἀμυαλιὰ ποὺ εἴχαμε κάνει... Ἄχ, ἕναν τέτοιο μεγάλο χαρταετὸ θὰ ἔπρεπε νὰ εἴχαμε φτιάξει κι' ἐμεῖς. «Ἐν τῇ ἑνώσει ἡ ἰσχύς». Τὰ λόγια τοῦ πατέρα μου κουδουνίζαν στ' αὐτιά μου. Θυμήθηκα τὰ δεμάτια τῶν παιδιῶν τοῦ γεωργοῦ. Εἴμαστε οἱ βέργες ποὺ θὰ ἔσπαζαν εὔκολα, δὲν εἴμαστε τὸ δεμάτι ποὺ θ' ἄντεχε...

Εἶδα παραπέρα τὸν ἀδερφό μου, ποὺ ἄφηνε ὁλοένα τὸ σπάγγο τῆς καλούμπας του καὶ τὸ κίτρινο ἄστρο τοῦ χαρταετοῦ του ἀνέβαινε ὁλοένα καὶ ψηλότερα. Ἔκανα τὸ ἴδιο μὲ τὸν δικό μου, μὰ ὁ Βαγγέλης μᾶς εἶχε πάρει τὸ κατόπι. Δὲ μᾶς φοβόταν—αὐτὸ μποροῦσα νὰ τὸ δῶ στὴ σιγουριὰ ποὺ εἶχαν τὰ χέρια του, στὴν κοροϊδευτικὴ λάμψη ποὺ σκόρπιζε ἡ ματιά του. Καταλάβαινα τί γύρευε καὶ περίμενε τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ τοῦ ἦταν βολικὴ γιὰ νὰ δώση τὸ χτύπημα ποὺ ἤθελε. Κι' ἡ στιγμὴ αὐτὴ δὲν ἄργησε νὰ φτάση.

Τώρα, ὁ χαρταετός του εἶχε βρεθῆ ἐπάνω ἀπὸ τὸν χαρταετὸ τοῦ ἀδερφοῦ μου. Ζυγιάστηκε γιὰ λίγο ἀπὸ πάνω του. Ὁ Βαγγέλης πότε μάζευε τὴν καλούμπα του καὶ πότε τὴν ἀπολοῦσε. Ἄρχισε νὰ κάνη τὸ ἴδιο κι' ὁ ἀδερφός μου. Μάταιος κόπος. Ὁ Βαγγέλης τὸν κρατοῦσε πιὰ στὰ χέρια του. Καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ θέλησε κατάφερε τὸ χτύπημά του. Τὸν εἶδα γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ στηρίζεται στέρεα στὰ πόδια του, νὰ μαζεύη μὲ ἀπίστευτη γρηγοράδα τὸ σπάγγο τοῦ χαρταετοῦ του καὶ στὸ τέλος νὰ τὸν ρίχνει καταπάνω στὸν χαρταετὸ τοῦ ἀδερφοῦ μου. Προσπάθησε ἐκεῖνος νὰ τοῦ ξεφύγη, μὰ δὲν πρόφτασε. Σὰν τὸ γεράκι ποὺ ὁρμᾶ καταπάνω στὸ ἀγριοπούλι, τὸν χτύπησε κατακέφαλα. Ἄκουσα ἕνα κρὰκ κι' εἶδα τὴν ἴδια στιγμὴ τὸ χαρταετὸ τοῦ ἀδερφοῦ μου νὰ γέρνη πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερὰ κι' ἀμέσως ὕστερα νὰ βουλιάζη στὸ κενό.

Τὸ κίτρινο ἄστρο τοῦ χτυπημένου χαρταετοῦ μεγάλωνε, μεγάλωνε στὸ κουτρουβάλιασμά του. Ὥσπου ὁ χαρταετὸς σωριάστηκε στὸ χῶμα. Τὰ μάτια μου βούρκωσαν ἀπὸ πίκρα κι' ἀπὸ πεῖσμα. Δὲ θέλησα νὰ δῶ τὰ μάτια τοῦ ἀδερφοῦ μου. Τὸν εἶδα μονάχα νὰ σκύβη πάνω ἀπὸ τὸ «σκοτωμένο» χαρταετό του, ν' ἀγγίζη τὰ τσακισμένα του πλευρὰ—ποὺ ἔμοιαζαν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ φτερὰ ἀετοῦ—νὰ μαζεύη τὰ ξεφτίδια του. Ὁ χαρταετὸς τοῦ Βαγγέλη, ἄστραφτε πάντα ἀπὸ τὸ ὕψος του, ἀπείραχτος ἀπὸ τὴ «μάχη» ποὺ λίγο πρὶν εἶχε δώσει κι' ἀγέρωχος γιὰ τὸ κατόρθωμά του...

Δὲν ἤξερα πιὰ τί ἔκανα. Καταλάβαινα τί ἄνισος θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν ὁ ἀγώνας ἀνάμεσα στοὺς δυὸ χαρταετοὺς—τὸν δικό μου καὶ τὸν δικό του. Ὅμως, ἡ λαχτάρα νὰ «ἐκδικηθῶ» μὲ φλόγιζε, μ' ἔκαιγε. Μὲ μιὰν ἀπελπισμένη μανούβρα ἔρριξα τὸ χαρταετὸ μου καταπάνω στὸν δικό του—τὸ μικρὸ πουλὶ ποὺ ρίχνεται νὰ χτυπήση ἕνα γεράκι... Ἔτυχε νὰ ἔχω ἀπὸ κάτω μου τὸ χαρταετὸ τοῦ Βαγγέλη. Ἄρχισα νὰ μαζεύω σὰν τρελλὸς τὴν καλοῦμπα μου. Ἔρριξα, μὲ ὅση ὁρμὴ μποροῦσα τὸ χαρταετό μου καταπάνω στὸν δικό του. Μὰ ἐκείνη τὴν κρίσιμη στιγμὴ ἡ οὐρὰ τοῦ δικοῦ μου μπλέχτηκε στὸ σπάγγο τοῦ Βαγγέλη. Σὰν ἐπιδέξιος καπετάνιος ἐκεῖνος, τράβηξε ἀπότομα τὸ σπάγγο, κι' ἡ οὐρὰ τοῦ χαρταετοῦ μου ξεριζώθηκε μὲ μιᾶς. Τὸ γαλάζιο ἀστέρι του ἄρχισε νὰ παραπαίζη, ὁ ἴδιος ὁ χαρταετὸς νὰ μοιάζη μὲ ἀκυβέρνητο. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ Βαγγέλης ἔκανε τὴ σίγουρη φανέστρα του. Τὸ πρῶτο χτύπημα τὸ ἔδωσε ἀπὸ τὰ κάτω· καὶ ξελασκάροντας τὴν ἴδια στιγμὴ τὸ σπάγγο του, εἶδα τὸ χαρταετό του νὰ ὑψώνεται πάνω ἀπὸ τὸν δικό μου. Καὶ νὰ τοῦ δίνει συνέχεια δεύτερο, τρίτο, τέταρτο χτύπημα...

. . . .

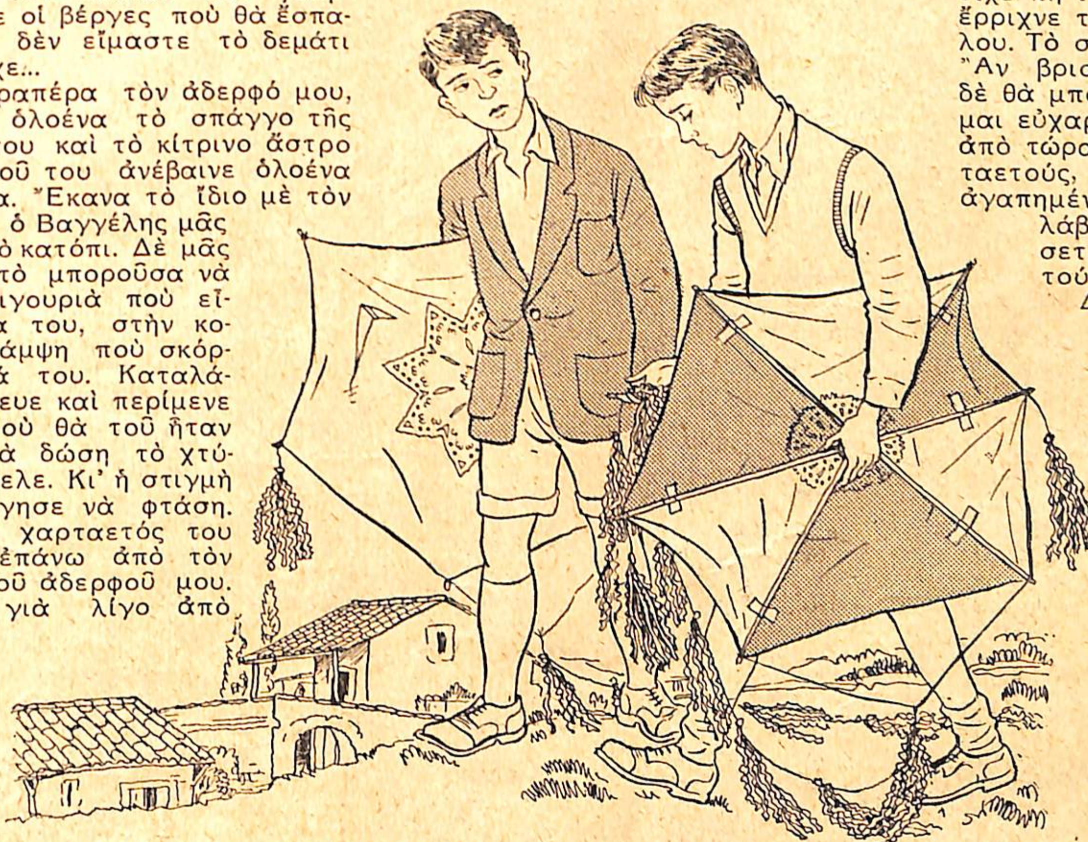
Μαζέψαμε ὁ ἀδερφός του κι' ἐγώ, τοὺς σκισμένους χαρταετούς μας καὶ πήραμε ντροπιασμένοι τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ. Δὲ μιλούσαμε κι' οὔτε κοιτούσαμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Κρατούσαμε μὲ κόπο τὰ δάκρυά μας—δὲ θέλαμε νὰ μᾶς δοῦν τ' ἄλλα παιδιὰ νὰ κλαῖμε. Μὰ σὰν φτάσαμε σπίτι δὲ μπορέσαμε νὰ κρατηθοῦμε ἄλλο πιά. Κλειστήκαμε ὁ καθένας σὲ ξεχωριστὸ δωμάτιο κι' ἀφήσαμε ἐλεύθερα πιὰ τὰ δάκρυά μας.

Ὁ πατέρας μου, ποὺ μᾶς εἶχε δῆ τὴν ὥρα ποὺ γυρίζαμε στὰ κακά μας χάλια, χαμογέλασε καὶ κούνησε τὸ κεφάλι του. Ὕστερα, ἦρθε στὸ δωμάτιο ὅπου ἔκλαιγα ἐγώ, μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πήγαμε νὰ βροῦμε μαζὶ τὸν ἀδερφό μου. Καὶ τότε μᾶς ἔφερε ἀντικρὺ τὸν ἕναν στὸν ἄλλο. Ἔτσι ποὺ ἦσαν βουρκωμένα τὰ μάτια μας, μήτε ἐγὼ μποροῦσα νὰ δῶ ξεκάθαρα τὸν ἀδερφό μου, μήτε ἐκεῖνος ἐμένα.

— Δῶστε τὰ χέρια παιδιά μου, μᾶς εἶχε πῆ τότε ὁ πατέρας μου, ἐνῶ μᾶς ἔρριχνε τὸν ἕνα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλου. Τὸ σημερινὸ ἂς σᾶς γίνη μάθημα. Ἂν βρισκόσαστε ἑνωμένοι, κανένας δὲ θὰ μποροῦσε νὰ σᾶς χτυπήση. Εἶμαι εὐχαριστημένος ποὺ καταλάβατε ἀπὸ τώρα ποὺ παίζετε ἀκόμη μὲ χαρταετούς, τί σημασία ἔχει νὰ εἴσαστε ἀγαπημένοι κι' ἑνωμένοι. Θὰ τὸ καταλάβετε πιὸ καλὰ ὅταν μεγαλώσετε. Καὶ νὰ μὴν ξεχνᾶτε ποτὲ τοὺς χαρταετούς σας...

Δὲν τοὺς ξεχάσαμε ποτέ. Τώρα, ποὺ εἴμαστε ἄντρες, βαδίζουμε πάντα ὁ ἕνας πλάϊ στὸν ἄλλον, πάντα ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον. Κι' ἂν καμμιὰ φορὰ τύχει νὰ ξεμακρύνουμε λιγάκι, θυμόμαστε τοὺς χαρταετοὺς ποὺ παίζαμε ὅταν εἴμαστε παιδιὰ καὶ τρέχουμε νὰ προφτάσουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον — νὰ βρεθοῦμε ὁ ἕνας στὸ πλευρὸ τοῦ ἄλλου...

Ἄλκης Τροπαιάτης

Μαζέψαμε τοὺς σχισμένους χαρταετούς μας καὶ πήραμε ντροπιασμένοι τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ.

★

Μιὰ εὔθυμη ἱστοριούλα

Ὁ «πεπληρωμένος»

Στὸ ἑστιατόριο κάποιας πόλης δυὸ πελάτες ἀπ' τὸ γειτονικὸ χωριὸ εἶχαν πληρώσει καὶ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ φύγουν, ὅταν ὁ ἕνας εἶπε στὸν ἄλλον:

— Στάσου κουμπάρε, γιατὶ παρὰ λίγο νὰ χάσωμε αὐτὸ τὸ τυχερό!

Καὶ τοῦ ἔδειξε μιὰ μποτίλια σφραγισμένη, στὸ τραπέζι τους, μὲ τὴν (ἀρκετὰ ἀνόητη ἀσφαλῶς) ἐτικέττα: «Οἶνος ἄγνὸς ἐκ σταφυλῆς πεπληρωμένος ἐν τῷ ἐργοστασίῳ».

— Μωρὲ καλὰ λές, εἶπε χαρούμενος ὁ ἄλλος. Αὐτὴ ἡ μποτίλλια εἶναι... πληρωμένη στὸ ἐργοστάσιο. Θὰ τὴν πιοῦμε λοιπὸν τζάμπα!

Ἡ μποτίλλια δὲν ἄργησε ν' ἀδειάση. Ἀλλὰ στὴν ἔξοδο τοὺς σταμάτησε τὸ γκαρσόνι.

— Τὸ κρασί! εἶπε.

Ὁ ἐξυπνότερος ἀνέλαβε νὰ τακτοποιήση τὸ ζήτημα. — Τί θέλεις δηλαδή;

— Νὰ πληρώσετε τὸ κρασὶ ποὺ ἤπιατε.

— Αὐτὸ παιδί μου πληρώθηκε στὸ ἐργοστάσιο. Δὲν ξέρεις νὰ διαβάσης;

— Ὄχι κύριε, «πεπληρωμένος» θὰ πῆ γεμισμένος. Κι' ὅποιος τὸν ἀδειάση, πληρώνει.

Οἱ κουμπάροι—τί νὰ κάνουν — ἐπλήρωσαν. Χωρὶς νὰ πεισθοῦν ὅμως.

— Μωρὲ τοὺς λωποδύτες ἔτσι γελοῦν τὸν κόσμο μὲ τὸ πεπληρωμένος-πληρωμένος καὶ τὸν κάνουν νὰ πίνη τὸ κρασὶ μὲ τὴν ἰδέα ὅτι εἶναι τζάμπα, ἔλεγαν καὶ ξανάλεγαν...

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΝ

Μήνυμα στὰ ἡρωϊκὰ φανταράκια

Ἕνας μικρὸς τρόφιμος τῆς παιδόπολης «Ἁγία Εἰρήνη» ἔστειλε τὸ παρακάτω μήνυμα σ' ὅλους τοὺς Ἥρωες ποὺ βρίσκονται στὸ πιὸ ψηλὸ καὶ πιὸ μακρινὸ σημεῖο τῆς Ἑλλάδας :

Ἡρωϊκὰ φανταράκια, γενναῖα παλληκάρια τῆς μεγάλης Ἑλλάδας ἀκοῦμε τοὺς ἡρωϊσμούς σας οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀσύγκριτοι μ' ἐκείνους τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Διάκου, τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Παπαφλέσσα καὶ τόσων ἄλλων τιμημένων ἡρώων. Περιμένουμε νὰ χαρίσετε τὴν πλήρη ἡσυχία καὶ ἠρεμία στὸν τόπο μας γιὰ νὰ ξαναγυρίσωμε ὅλοι στὰ σπίτια μας, ἐσεῖς ὡς ἀρχιεργάτες τῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ τόπου μας κι' ἐμεῖς ὡς βοηθοί σας.

Περιμένουμε γιὰ νὰ κάνουμε τὴν μεγάλη ἑνωμένη Ἑλληνικὴ οἰκογένεια μας μὲ τὸν πατέρα μας τὸν ἡρωϊκὸ Βασιληά μας καὶ τὴν στοργικὴ μάνα τῶν Ἑλληνοπούλων τὴν Μεγάλη Βασίλισσά μας».

Γεωργικὰ ἐργαλεῖα.

Στὴν παιδόπολη «Ἁγία Εἰρήνη» Θεσσαλονίκης χορηγήθηκαν οἱ πρῶτες ὕλες καὶ οἱ τρόφιμοι τοῦ συνεργείου τῆς παιδόπολης ἐπεδόθηκαν στὴν κατασκευὴ γεωργικῶν ἐργαλείων ποὺ θὰ τὰ παραλάβουν μαζύ τους γυρίζοντας στὸ χωριό τους.

Μιὰ ὡραία πρωτοβουλία τοῦ 3ου Συστήματος Ναυτοπροσκόπων Πειραιῶς.

Τὸ τρίτο σύστημα Ναυτοπροσκόπων Πειραιῶς συγκέντρωσε σὲ κινηματογραφικὴ παράσταση ποὺ ὠργάνωσε σὲ κινηματοθέατρο τῆς πόλεως, πολλὰ εἴδη οἰκιακῆς χρήσεως τὰ ὁποῖα καὶ ἔστειλε στοὺς κατοίκοες τοῦ χωριοῦ Φλαμπουράρι τῆς Πίνδου. Τὸ 3ο σύστημα ναυτοπροσκόπων ἔχει υἱοθετήση τὸ Φλαμπουράρι.

Τὸ δῶρο τῶν κοριτσιῶν τῆς παιδόπολης «Ἁγία Εἰρήνη» Θεσσαλονίκης.

Τὰ μεγάλα κορίτσια τῆς παιδόπολης «Ἁγία Εἰρήνη» Θεσσαλονίκης ἐκέντησαν ἕνα μεγάλο κάλυμμα τῆς Ἁγίας Προθέσεως τὸ ὁποῖον ἐδώρησαν στὴν Ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων τοῦ χωριοῦ Νησὶ Ἐδέσσης.

Ὁ ἐφημέριος τοῦ Ναοῦ Αἰδ. Παπανικόλας Πέλτης ἔστειλε θερμὴ εὐχαριστήριο ἐπιστολὴ στὰ παιδιὰ τῆς παιδόπολης.

Γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὴν Ἑλλάδα

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελ. 105)

πλαγιές τους σκεπάζουν ἀλύγιστα καὶ στητὰ κυπαρίσσια, πολλὰ στὴ σειρά, ἴδιοι στρατιῶτες ποὺ περπατᾶν στὴ γραμμή.

—Εἶναι οἱ προῖκες τῶν κοριτσιῶν, ἐξηγῶ στὸ Φάνη. Ὑπάρχει ἕνα ὡραῖο ἔθιμο σὲ τοῦτα τὰ μέρη. Ὅταν γεννιέται ἕνα κορίτσι, φυτεύουν γιὰ χάρη του ἕνα κυπαρίσσι. Τὸ φύτεμα γίνεται ἐπίσημα μὲ θρησκευτικὴ τελετή. Ὁ παπὰς εὐλογεῖ τὸ φυντάνι γιὰ νὰ εἶναι σίγουρο πὼς θὰ μεγαλώση καὶ θὰ φέρη στὴν κόρη τύχη καλή... Ὕστερα κάθε χρόνο, ὥσπου νὰ κλείση τὰ εἴκοσι, οἱ δικοί της φυτεύουν ἀπὸ ἕνα καινούργιο κυπαρίσσι. Ἔτσι ἡ κόρη σὰν ἔρθη ἡ ὥρα τοῦ γάμου, ἔχει μιὰ προῖκα σπουδαία ἀπ' τὰ κυπαρισσόξυλα.

Δυὸ χωρικοὶ μὲ τὰ κυριακάτικα ροῦχα τους ἀνεβαίνουν πεζοὶ τὸ λόφο.

—Θὰ πηγαίνουν σὲ κανένα γάμο, λέγει ἡ Μυρτὼ ἐπηρεασμένη ἀπ' τὴν κουβέντα. Μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ νουνὸς τῆς νύφης ποὺ θὰ γυρίση τὰ στέφανα.

Πεινᾶμε λιγάκι. Μπαίνουμε μέσα στὸ τραῖνο, ξαπλωνόμαστε στὶς θέσεις μας. Ἀνοίγω τὸ δέμα μὲ τὶς προμήθειες. Μοιράζω σὲ ὅλους κουλούρια καὶ σῦκα Καλαματιανά. Ἡ Μυρτὼ καθαρίζει πορτοκάλια.

Ἔτσι τρώγοντας λαίμαργα τὰ δῶρα της, περνοῦμε τὰ σύνορα τῆς Μεσσηνίας.

Ἑλένη Παρῆ

★

Οἱ ἐκλογὲς

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελ. 114)

—πὼς δὲν πρέπει νὰ ἀφαιρῆς ἕνα πρᾶγμα ποὺ ἀνήκει σὲ κάποιον ἄλλο.

Ὁ Νόμος ἀκόμη θὰ σοῦ πῆ ὅτι ἔχεις δικαίωμα νὰ κάνης τὸ ἕνα ἢ ἔχεις ὑποχρέωση νὰ μὴν κάνης τὸ ἄλλο. Ὁ Νόμος σοῦ λέει πὼς κανένας δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ πάρη τὸ χωράφι σου, τὸ σπίτι σου, τὰ ἔπιπλά σου. Ὁ Νόμος σοῦ λέει πὼς κανένας δὲν μπορεῖ νὰ σὲ μπατσίση, νὰ σὲ βρίση, νὰ σὲ προσβάλη. Καὶ ὁ Νόμος, ἀκόμη, λέει πὼς ὅποιος δὲν συμμορφώνεται μὲ τὸ Νόμο πηγαίνει φυλακή.

Οἱ βουλευταὶ ὅμως δὲν φτιάνουν μόνο Νόμους.

Παρακολουθοῦν τὰ ἔργα τῆς Κυβερνήσεως καὶ κάνουν παρατηρήσεις. Αὐτὲς τὶς παρατηρήσεις στὴ πολιτικὴ γλῶσσα τὶς λέμε «κοινοβουλευτικὸ ἔλεγχο». Δηλαδὴ κάθε βουλευτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα ὅταν συνεδριάζει ἡ Βουλὴ νὰ πῆ στὴν Κυβέρνηση, πὼς τὸ τάδε ζήτημα δὲν τὸ χειρίσθηκε καλά, πὼς δὲν ἐργάστηκε ὅπως ἔπρεπε. Καὶ ἡ Κυβέρνηση εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δώση λόγο στὴ Βουλὴ καὶ νὰ ἀπολογηθῆ. Ἡ Βουλὴ τότε ἔχει δικαίωμα νὰ πῆ στὸν ὑπουργὸ ποὺ ἔδωσε τὶς ἐξηγήσεις εἴτε ὅτι καλὰ ἐνήργησε ἢ ὅτι ἐνήργησε κακά. Καὶ νὰ ἀξιώση ἀπὸ τὸν ὑπουργὸ αὐτὸ νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Καὶ τότε ὁ ὑπουργὸς φεύγει καὶ καμμιὰ φορὰ φεύγει κι' ὁλόκληρη ἡ Κυβέρνηση.

Ἔπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτά, καταλαβαίνετε βέβαια κι' ἐσεῖς τὴ μεγάλη σημασία ποὺ ἔχουν οἱ ἐκλογές.

Μ. Α.

ΠΩΣ ΤΙΜΩΡΗΘΗΚΕ Ο ΛΕΩΝ

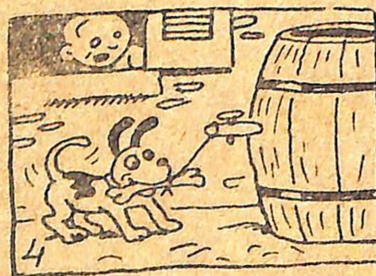
Μιὰ μέρα ὁ Λέων ἔκλεψε τὸ γλυκὸ τοῦ Λιάκου.

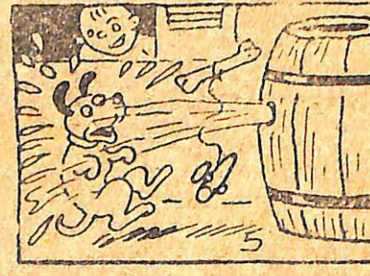
«Θὰ δώσω ἕνα μάθημα σ' αὐτὸν τὸν κλέφτη μὲ τοῦτο τὸ κόκκαλο...

... ποὺ θὰ τὸ κρεμάσω ἀπὸ τὴν κάνουλα τοῦ βαρελιοῦ . »

Ὁ Λέων ἔφτασε, ἅρπαξε τὸ κόκκαλο καὶ τὸ τράβηξε χαρούμενος.

Ἡ κάνουλα βγῆκε, τὸ νερὸ τινάχθηκε μὲ δύναμη καὶ ὁ Λέων...

... πῆρε μιὰ σπουδαία ψυχρολουσία, μὰ καὶ ἕνα καλὸ μάθημα.

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) 'Αφαίρεση γραμμάτων

'Απ' τίς παρακάτω λέξεις ν' ἀφαιρέσετε ἀπὸ ἕνα μονάχα γράμμα, ἔτσι ποὺ νὰ σχηματισθοῦν νέες λέξεις. 'Αλλαγὴ στὴ σειρὰ τῶν γραμμάτων δὲν ἐπιτρέπεται, μονάχα ὁ τόνος μπορεῖ νὰ μετατεθῇ. Τὰ γράμματα ποὺ θ' ἀφαιρεθοῦν διαβαζόμενα μὲ τὴ σειρά, δίνουν μιὰ ὡραία πόλη τῆς 'Ιταλίας.

'Αρχικὲς λέξεις :	Νέες λέξεις	Γράμματα ποὺ θ' ἀφαιρεθοῦν
1) ΑΝΕΤΟΣ		....
2) ΠΛΕΥΣΙΣ		....
3) ΚΑΛΑΜΑΙ		....
4) ΛΕΠΡΟΣ		....
5) ΠΟΥΛΟΣ		....
6) ΚΛΑΙΩ		....
7) ΕΠΑΙΝΩ		....
8) ΑΡΕΣΤΗ		....

2) Στοιχειόγριφος

"Οπως εἶναι ἂν τ' ἀφήσης
κάθε λέξη θὰ τὸ ἔχῃ.
"Αν τὸ ἀποκεφαλίσης
μὲ τὰ τέσσερα θὰ τρέχῃ.

3) Διπλῆ ἀκροστιχίδα

Τὰ ἀρχικὰ γράμματα ἀπ' τίς λέξεις ποὺ ζητοῦνται σχηματίζουν ἔνδοξο νησὶ τῆς 'Ελλάδας καὶ τὰ τελικά, ἀρχαῖο Θεό.

1) Θηρίο.
2) Τὸ τσιμπᾶ τὸ ψάρι.
3) Πρωτεύουσα Εὐρωπαϊκοῦ Κράτους.
4) Νοστιμίζει τὰ φαγητά.

4) Συλλαβικὸ τετράγωνο

Οἱ συλλαβές: ΦΙ—ΧΩ—ΝΑ—ΡΑ—ΛΕ—ΦΙ—ΝΑ—ΦΙ—ΡΑ νὰ τοποθετηθοῦν στὰ κενὰ τετραγωνάκια μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ νὰ δίνουν ὁριζόντια καὶ κάθετα, λέξεις μὲ τὴν παρακάτω σημασία :

1) 'Αγρός.
2) Παραθαλάσσιο χωριὸ τῆς 'Αττικῆς.
3) Συνηθισμένη ξενικὴ λέξη ποὺ σημαίνει : τέλος.

5) Μεταγραμματισμός

'Επῆρα τὸν ἀνόητο
τοῦ ἄλλαξα ἕνα γράμμα
καὶ μέλος εἰς τὸ σῶμα μου
τὸν ἔκανα ἐν τῷ ἅμα.

6) Πνευματόγριφος

Μὲ δασεῖα ἂν μ' ἀφήσης
πρόσεχε νὰ μὲ τηρῇς.
"Αν ψιλὴ ὅμως μοῦ βάλης
κάνε θάρρος ν' ἀνεβῇς.

7) Κρυπτογραφικὸ

(Κάθε ἀριθμὸς τῆς πρώτης σειρᾶς, ἀντιστοιχεῖ σ' ἕνα γράμμα ποὺ ἀποτελεῖ τὸ κλειδὶ γιὰ τὴν ἐξήγηση τῶν ἀριθμῶν στὶς ἄλλες σειρές).

1	2	3	4	5	6	5	8	= Ποταμὸς γνωστότατος
2	4	7	8	8	2	8		= Πόλη τῆς Ρωσσίας
3	2	4	5	6	2	8		= Ποταμὸς τῆς Γαλλίας
4	5	6	1	5				= Εὐρωπαϊκὸ κράτος
5	6	4	3	2	8			= Νησὶ τοῦ Αἰγαίου
6	7	8	8	5				= Πουλὶ στὴν καθαρεύουσα
7	8	1	2	4	2	8		= 'Αρχαῖος ποιητὴς

Σταυρόλεξο ἀριθ. 5.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1							■		■						
2		■		■	■		■		■		■	■		■	
3							■		■						
4		■		■	■						■	■		■	
5		■		■								■		■	
6						■		■		■					
7	■	■	■					■					■	■	■
8						■	■	■	■	■					
9	■	■	■					■					■	■	■
10						■		■		■					
11		■		■								■		■	
12		■		■	■						■	■		■	
13							■		■						
14		■		■	■		■		■		■	■		■	
15							■		■						

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ : 1) Θὰ τὸν βρῆτε καὶ στὸ αὐτοκίνητο.—Κατὰ τὴν παροιμία, ἀπ' αὐτὸν γνωρίζεται τὸ δέντρο. 3) Τὸ παίρνουν οἱ καλοὶ μαθηταί.— Μᾶς δέχεται ὅταν εἴμαστε μικρά. 4) Πόλη τῆς Στερεᾶς. 5) Νησὶ τοῦ Σαρωνικοῦ. 6) Θυσιάζονται τὸ Πάσχα.—Τὴν ἐδίδαξε ὁ Χριστός. 7) Τὴν ἀποζητᾶμε τὸ καλοκαῖρι.—"Ελλειψη θορύβου. 8) Χωριὸ τῶν Μεσογείων.— Λιμανάκι. 9) Στρατιωτικὸ τμῆμα στὸν πληθυντικό.—'Ορεκτικώτατο πουλερικό. 10) 'Ο ἀστράγαλος.— Μεταβάλουν τὸν ἀέρα σὲ κινητήρια δύναμη. 11) Τὰ δουλεύουν οἱ μαραγκοί. 12) Λέρα, λεκές. 13) Οἱ Τοῦρκοι πιστεύουν σ' αὐτό.— Μᾶς χρειάζεται γιὰ τὸ γράψιμο. 15) Τὸ κύριο σῶμα τοῦ πλοίου.— Αὐτὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ξύρισμα.

ΚΑΘΕΤΑ : 1) Λαβωματιά.— Μονάχος του δὲν φέρνει τὴν ἄνοιξη. 3) 'Αναφέρεται στὸ σύνολο.— Μεγάλο φλυτζάνι. 4) 'Αναφορικὴ ἀντωνυμία. 5) Δημητριακό. 6) Πολὺ μικρὴ ποσότητα ὑγροῦ.—'Εκπέμπεται ἀπὸ φωτοβόλα σώματα. 7) 'Αθλητικὴ ἐπίδοση — Τὰ ζητοῦν οἱ ἀστυνομικοὶ σὲ κάθε σκοτεινὴ ὑπόθεση. 8) 'Ηρεμία, γαλήνη.— Παιδικὴ ἀρρώστεια. 9) "Ετσι λέγεται τὸ λουρί.— Τὸ γλυκύτερο εἶναι τῆς μητέρας. 10) Τὸ χρησιμοποιοῦμε γιὰ κόλλημα.— Δύναμη. 11) Χτύπημα μὲ τὸ σαγόνι. 12) Θὰ καταλήξωμε σ' αὐτό. 13) Δόλια, πανοῦργα.— "Ερχεται μετὰ τὸ δεύτερο. 15) Σύνδεση, συνάφεια.— Αὐτὴ τὴ στιγμὴ (ἐπίρρημα).

8) Στοιχειόγριφος μὲ μεταγραμματισμὸ

Νῆσος τοῦ Αἰγαίου εἶμαι.
"Αν μοῦ κόψης τὸ κεφάλι
τῆς Μικρᾶς 'Ασίας χώρα
παλαιὰ θὰ ξεπροβάλη.
Μὰ κι' αὐτῆς ἐὰν θελήσης
ἕνα γράμμα νὰ ἀλλάξης,
ὄνομα κοινὸ ἐμπρός σου
γυναικεῖο, θὰ κοιτάξης.

ΛΥΣΕΙΣ 4ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) Κλιμακωτὲς λέξεις

Οἱ πέντε λέξεις ποὺ θὰ σχηματισθοῦν μὲ τὴν προσθήκη τῶν τριῶν γραμμάτων «ΔΙΑ» εἶναι :

ΔΙΑθέτω, ἰΔΙΑζων, ροΔΙΑκά, καρΔΙΑς, ἀρκαΔΙΑ.

2) Τὰ πορτοκάλια

Τὰ πορτοκάλια ἦταν. 81. 'Ο πρῶτος ἔκοψε 27 καὶ ἔμειναν 54. 'Ο δεύτερος ἔκοψε 18 καὶ ἔμειναν 36. 'Ο τρίτος ἔκοψε 12 καὶ ἔμειναν 24, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ καθένας πῆρε 8. "Ετσι ὁ πρῶτος πῆρε 27 + 8 — 35, ὁ δεύτερος 18 + 8 = 26 καὶ ὁ τρίτος 12 + 8 = 20.

3) 'Αστέρι

Κ Σ Π
Λ Α Ρ
Ν Λ Ι
Ι Σ Π Α Ν Ι Α
Μ Μ Δ
Ο Ι Α
Σ Σ Σ

4) Συλλαβόγριφος

ΑΝ — ΘΡΑΞ = ΑΝΘΡΑΞ.

5) Κρυπτογραφικὸ

ΑΛΦΕΙΟΣ—Λόφος—Φίλος, "Ιος, "Οφελος, Σίελος.

6) Διπλῆ ἀκροστιχίδα

ΡΟΔΟΣ — ΣΥΡΙΑ : ΡωΣία
Ολ Υ μπος
Δα Ρ εῖος
Οσ Ι ρις
Σι Α μ

Λύση σταυρολέξου ἀριθ. 4

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΧΩΡΑΦΙ — ΑΡΟΤΡΑ. 2) ΑΚΟΝΙ. 3) ΝΟΥΣ— ΚΡΥΟ. 4) ΑΝΕΜΗ. 5) ΡΥΑΚΙΑ — ΙΛΙΣΟΣ. 6) ΔΙΚΑΙ. 7) ΜΑΝΗ — ΘΕΟΣ. 8) ΨΗΦΟΙ. 9) ΙΑΤΡΟΣ — ΠΟΛΕΜΩ. 10) ΣΑΜΟΣ. 11) ΗΡΩΣ — ΑΧΤΙ. 12) ΜΑ·Ι·ΟΣ. 13) ΗΡΩΔΗΣ — ΣΘΕΝΟΣ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΧΑΝΤΡΑ — ΕΙΡΗΝΗ. 3) ΡΟΥΧΑ — ΤΡΩΓΩ. 5) ΦΑ — ΑΙΔΗΨΟΣ — ΜΗ. 6) ΙΚΑΝΑΙ — ΗΣΑ·Ι·ΑΣ. 8) ΑΝΟΜΙΑ — ΟΠΟΙΟΣ. 9) ΡΙ — ΗΛΙΘΙΟΣ — ΣΘ. 11) ΤΥΡΟΣ ΕΥΧΗΝ. 13) ΑΠΟΥΣΑ — ΦΩΤΙΟΣ.

ὁ Ἀητός τοῦ ΒΑΛΤΟΥ

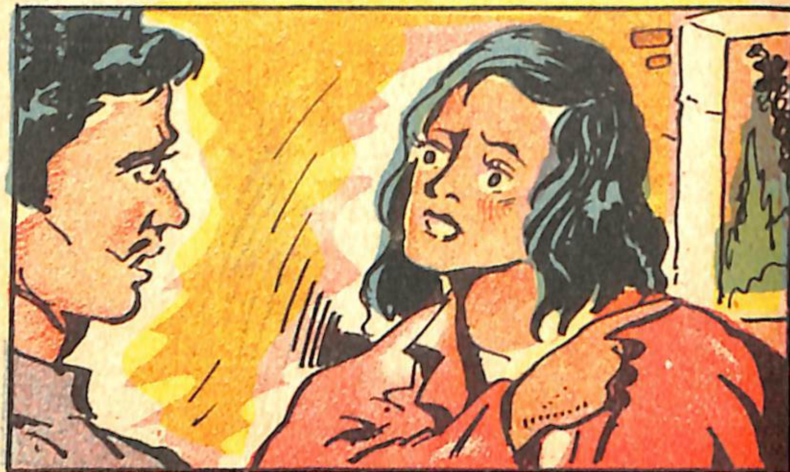
(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

25) — Πῶς μὲ βρήκατε; ρώτησε ἡ δασκάλα.

Εἶδε τὸν Πιστὸ καὶ κατάλαβε. Τὸ σκυλὶ τὴν κοίταζε μὲ τὰ συμπαθητικὰ μάτια του. Ξαφνικὰ ὅμως, πετάχτηκε στὴν αὐλὴ κι' ἄρχισε νὰ γρυλίζη.

— Νὰ φύγωμε γρήγορα, φώναξε ὁ Μιχάλης. Τὸ σκυλὶ μυρίζεται κίνδυνο.

Φωνὲς ἄγριες ἀντιλάλησαν ἀπ' τὸ δρόμο. .

26) — Φύγε, Μιχάλη, εἶπε ἡ δασκάλα. Τρέξε καὶ πὲς στὸν Καπετὰν Ἄγρα πῶς εἶμαι στὰ χέρια τῶν Βουλγάρων.

Οἱ Βούλγαροι μπῆκαν στὴν αὐλή. Ἡ κ. Γαλάτεια ἔσπρωξε τὸ Μιχάλη πρὸς τὸ παράθυρο. Πήδησε στὸν κῆπο, μὰ κοντοστάθηκε λίγο πρὶν δρασκελίση τὸ φράχτη.

Καὶ τότε ἔγινε κάτι ἀπίστευτο. Ὁ Βασίλης ἅρπαξε βάναυσα ἀπὸ τὸν ὦμο τὴ δασκάλα καὶ φώναξε στοὺς Βουλγάρους:

27) — Ἐλάτε, τὴ βρῆκα. Ἦταν κρυμμένη ἐδῶ, στὴν κουζίνα!

Γειά σου, Μήτρη Τσέϊκο! οὔρλιασαν ἀπὸ χαρὰ οἱ κομιτατζῆδες.

— Φτοῦ σου προδότη! φώναξε ἀγανακτησμένος ὁ Μιχάλης καὶ δρασκέλισε μ' ἕναν πῆδο τὸ φράχτη, τρέχοντας νὰ προλάβη τὸν Ἄγρα πρὶν μπῆ μὲ τὰ παλληκάρια του στὸ Βάλτο.

Καθὼς ἔτρεχε μέσα ἀπ' τὰ χωράφια συλλογιζόταν:

28) — Δὲν εἶναι μόνον τὰ ροῦχα βουλγάρικα, εἶναι κι' ἡ ψυχή. Τὸ σκυλὶ θὰ μοῦ τὸ πληρώση.

Στὸ δρόμο ἀκούστηκαν οἱ φωνὲς τῶν κομιτατζήδων. Στάθηκε νὰ δῆ κατὰ ποῦ θὰ τραβήξουν. Τοῦ φάνηκε πὼς αὐτὸ τὸ σκυλί— πῶς τὸν εἶπαν;— ὁ Μήτρη Τσέϊκο, κοίταξε πρὸς τὸ μέρος του. Μὰ ὄχι, δὲν τὸν εἶδε· ἀλλοιῶς δὲ θἄλεγε ἔτσι δυνατὰ ἐκεῖνο ποὺ εἶπε:

29) — Στρίψτε ἀριστερά. Θὰ σταθοῦμε στὸ μόλο τοῦ Πέτζιο, νὰ περιμένουμε τὸν Πετκὼφ καὶ τοὺς ἄλλους.

Τρέχοντας πάντα ὁ Μιχάλης ἔφτασε τὴν ὀπισθοφυλακὴ τῶν Ἑλλήνων ἀγωνιστῶν.

— Σταθῆτε, φώναξε ἀπὸ μακριά. Φωνάξτε τὸν Καπετάνιο.

Ὁ Ἄγρας ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔμπαινε στὴν πλάβα μὲ τὸν Γιωβὰν ἄκουσε φωνές.

30) — Καπετὰν Ἄγρα, κάτι κακὸ συμβαίνει, εἶπε ὁ Γιωβὰν ἀνήσυχος. Ὁ Μιχάλης ἔρχεται μοναχὸς κι' ἀναστατωμένος.

Ὁ Ἄγρας ἔβαλε σὲ δυὸ πλάβες τὸ Γιωβὰν καὶ τὴν οἰκογένειά του κι' εἶπε στοὺς ἄνδρες του νὰ τοὺς περάσουν ἀντίκρυ ἀπ' ὅπου θὰ ἔφευγαν γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη.

Ὕστερα πῆγε πρὸς τὸ Μιχάλη ποὺ διηγόταν τὸ καταπληκτικὸ γεγονὸς στ' ἄλλα παλληκάρια. (Συνεχίζεται)